KURTULUŞ

sosyalist dergi

EVRİM VE DEVRİM AŞAMALARI



TÜRKİYE'DE ULUSAL SORUN ÜZERİNE



YAKIN GEÇMİŞİN TARİHSEL ÖNEMİ

2

TEMMUZ 1976

DÜZELTME

6. Sayfanın 25. satırında başlayan cümle «...birlik olunan noktaların ayrılıklar yanında çok az olduğunu biliyorlardı.» olarak dizilip, basılmıştır.

Doğrusu aşağıda ki gibidir. Düzeltir özür dileriz:

«...ayrılık noktalarının birlik olunan noktaların yanında çok az olduğunu biliyorlardı.»

KURTULUŞ

sosyalist dergi

AYLIK DERGİ
Temmuz 1976
YIL : 1 SAYI : 2

Sahibi: **İsmail AYÇİÇEK** / Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: **Mustafa EKER** / Yönetim ve Yazışma Adresi: İbrahim Müteferrika Sok. Fazilet Han, Kat: 4 No: 409 ULUS-ANKARA / Abone Bedeli: **Yıllık 75 TL. Altı Aylık 40 TL.** dir.

İ Ç İ N D E K İ L E R

Dizgi. Baskı :
Murat Matbaacılık Koll. Şti.
Cağaloğlu Çatalçeşme Sok. Fırat İşhanı
Telefon : 27 45 71

BİRLİK ÇAĞRILARI ve BURJUVA POLİTİKACILIĞI

Neyin birliği olduğu belli olmasa bile, günümüzde birlik çağrıları sürüp gidiyor. Herkes birşeylerin iyi gitmediği sezgisiyle çevresini gözlediğinde, Türkiye'deki sosyalist hareketin parça parça olduğunu, bu parçalanmaların bir çoğununsa yapay olduğunu görüp, kabullenebiliyor. Böylesine bir hava içerisinde de gerek laf olsun diye, gerekse samimi inançla hemen herkes kendi anladığınca «birlik» sözcüğünün üzerine gidiyor.

Bu arada kimlerin «birlik»ten ne anladığı konusunda da ibret verici olaylar önümüzde cereyan ediyor. Bu olayların üzerine yeterince gidilmemesi ise «birlik» sözcüğünün oldukça boş bir kalıp haline getirilmesine izin veriyor. Biz bu sözcüğün boş bir kalıp haline getirilmesine, kariyerist, dar grup çıkarı savunucu eğilimlerle Türkiye sosyalist hareketi içerisinde oligarşinin politikasına yardımcı olunmasına izin vermeyeceğiz. Birlik konusunda açık yürekli, halkımızın çıkarlarını savunucu bir doğrultuda davranmayan görüşleri deşifre edip, bunlarla sonuna kadar mücadele edeceğiz. Birlik konusunda dürüst olmayan tavırların gizlenmesine, geçiştirilmesine karşı çıkmayanlar halkın mücadelesine zarar verir.

1971 öncesinde, teori ve pratiğinin tutarsızlığıyla kötü nam sahibi olmuş olan PDA hareketi, o za-

man daha az bir cüretle de olsa, hemen hemen bugün savunmakta olduğu görüşlerin aynını savunmakta idi. Pratik içerisinde hiç bir zaman tutarlı olamamış olan tavırlarıyla, devrimciler onları ayırt edebiliyor, savundukları anti-Marksist görüşlerin yayılabilme imkânı olamıyordu. Sahip oldukları kötü nam nerede olsalar onları terketmiyordu. Çünkü onlarda değişen hiçbir şey yoktu.

1971 sonrasında bu görüşe doğru adım adım yürüyenler, bu kötü nam yüzünden, aynı yapıya katılmak yerine, 1971 hareketinin devrimci prestijinden yararlanmak suretiyle yeni gruplar oluşturmayı tercih ettiler. Halkın Sesi ve Aydınlık dergilerinin savunmakta olduğu görüşlere doğru, çevrelerindeki insanları ürkütmeden adım adım ilerleyenlere, ilk defa bu eğilimleri gösterdiklerinde, kendilerinin savundukları görüşlerin geçmişte PDA'nın savunmakta olduğu görüşler olduğu söylendiğinde bunu inkâr ediyorlardı. Halkın Sesi'nin savunduğu görüşleri savunmakta olduklarını bir anda ortaya koymuş olsalardı, biliyorlardı ki bir çok insan kendilerine karşı çıkacak, ve onlara Halkın Sesi'nin yolunu, haklı olarak gösterecekti. Bunun yerine çok daha kurnazca bir yöntem izlenildi: Başlangıçta geçmişin devrimci hareketini savunuyor görünüp, o devrimci hareket adına bu anti-Marksist görüşleri ortaya getirip, bu görüşlerin getirdiği dezavantajı geçmişin prestijiyle telâfi etmek. Bunda da pek başarısız olmadılar. Bir noktaya vardıktan sonra da, o prestijinden yararlanarak yürüdükleri hareketleri «troçkizmin sistematik görüşleri», «maceracılık» diye değerlendirmekte, onu ancak «yiğitlik», «şanlı» gibi ideolojik olarak hiçbir şey ifade etmeyen ajitasyonlarla savunuyor görünerek reddetmekte hiç bir tereddüt göstermediler. Bir burjuva politikacısının anlayışı da bundan daha farklı olamazdı.

Bütün bunlar yapılırken «birlik»ten bahsetmekten geri kalmıyorlardı. Ama bu neyin birliği olacaktı, orası belli değil. Bütün problemleri görünüşte Halkın Sesi ile aynı görüşleri paylaşmadıklarını kanıtlamaktı. Bunu bir yere kadar başarıyla götürebildiler. Ancak halkımızın deyimiyle «yalancının mumu yatsıya kadar yanar»dı.

HALKIN SESİ VE AYDINLIK DERGİLERİNİN BİRLİK ÇAĞRILARI

Bir noktaya gelindiğinde Halkın Sesi ve Aydınlık dergileri bu duruma daha fazla dayanamadılar. İşleri deşifre edici bir adım attılar. Büyük ölçüde benzer görüşleri savunmalarına güvenerek Aydınlık dergisi 63. sayısında «1 Mayıs Bayramı proleter devrimciler için birleşme çağrısı olmalı», ve Halkın Sesi dergisi 55. sayısında «Halkın Kurtuluşu ve Militan Gençlik Dergilerine birleşmeyi öneriyoruz» başlıklarıyla aynı konudaki birlik taleplerini ortaya koydular. Halkın Sesi dergisi yıllardır savunduğu görüşlerine yanaşmış olanlara «gelin bize katılın» yerine **eşit** şartlarda bir birleşme öneriyordu. Birinci şıkkı önermesinin nedeni elbette ki güç meselesiydi. Halkın Kurtuluşu ve Militan Gençlik'le ancak eşit şartlarda birleşebilirlerdi. Ancak bu eşitlikten rahatsız olacak olanlar vardı. Hemen hemen aynı görüşleri savunmalarına karşın eşitlik isteyen Halkın Sesi'nin kötü ünü yaygındı. Onlardan beklenen gidip diğerlerine katılmaktı. Bunu yapacağına eşitlik isteğine dayanan bu birlik çağrısında, Halkın Sesi ilk adım olarak «proleter devrimcileri birleştirecek ortak ideolojik temelin yaratılmasında üzerimize düşen görevi yerine getirmeye hazırız. Bu amaçla «Halkın Kurtuluşu» ve «Militan Gençlik» dergilerine tek bir haftalık dergide birleşmeyi öneriyoruz... Bütün imkânlarımızı ve tecrübelerimizi, proleter devrimcilerin

ortak yayın organının emrine vermeye ve böyle bir derginin çıkarılmasına diğer proleter devrimci dergilerle eşit olarak katılmaya hazırız» (1) diyordu. İlk bakışta, Halkın Sesi'nin birlikte gazete çıkaralım diyebilecek kadar ileri bir birleşme çağrısını neye dayanarak yaptığı şaşırtıcı görüldü. Çünkü bu arada Halkın Kurtuluşu, Halkın Sesi ile kendi arasında olan ideolojik ayrılıkları ortaya koymaya çabalamaktaydı. Bu bilinirken Halkın Sesi'nin bu ortak yayın çağrısını neye güvenerek yaptığını anlamak zordu.

Hele Halkın Kurtuluşu dergisinin bu birlik çağrısına karşı, «Bu çağrı ciddi olmayan, sorumsuz ve fırsatçı bir tavrın ifadesidir... Birlik ve ayrılık noktalarının tesbiti için yeterli çaba harcamadan, birlik arzusunu hayata geçirmek için hiçbir girişimde bulunmadan, bu son derece önemli sorunu «gazeteye ilân vererek» çözme girişiminde bulunuyor» (2) şeklindeki ifadesi bu düzeydeki bir birlik çağrısı yapanların bu konudaki tutarsızlıklarına işaret ediyor gibi görünüyordu. Halkın Kurtuluşu «Son derece ciddi ve sorumluluğu olan» bir sorunun «gazeteye ilân vererek» değil, «önce birlik ve ayrılık noktalarının tespitiyle» ele alınabileceğini biliyor ve anlatıyordu. Gerçi, siyasi arenayı yakından izleyenler ayrılık ve birlik noktalarının neler olduğunu çok kolay gözleyip birlik olunan noktaların ayrılıklar yanında çok az olduğunu biliyorlardı. En çok merak edilen de bu üç derginin ne zaman birleşeceğiydi. Ama bu birleşme kısa vâdede olamazdı, çünkü Halkın Sesi'ne yaklaşmış görülmek korkusu (ki haklı bir korkudur) yürekleri yerinden oynatıyordu. İşte bu nedenle Halkın Kurtuluşu dergisinin tepkisinin bunca sert olmasına şaşmamak gerekir. Ama bu arkadaşlar çok

---

(1) Halkın Sesi, sayı 55, sayfa 2.
(2) Halkın Kurtuluşu, sayı 14, sayfa 1.

unutkanlar. Unuttukları da daha önce birlikte sürdürdükleri çabalar.

Militan Gençlik dergisinin cevabı da daha az sert olmadı. O da kendisi bir gençlik dergisi olduğu için böyle işlere karışmadığını ifade ederek çağrının gayri ciddi olduğunu söylüyordu. Bu, Halkın Sesi'nin yaptığı birlik çağrısından kaçmanın bahanesinden başka bir şey olarak ele alınamaz. Yine aynı korku Militan Gençlik'i de sarmış durumda: PDA görüşleriyle aynı görülmek korkusu.

Halkın Sesi'nin birlik çağrısına gösterilen bu ilk tepkiler, başlangıçta PDA'cıların yine basit ayak oyunlarına giriştikleri gibi bir görünüm de yaratmıştı. Ancak bu arkadaşlar bu kadar tabansız, böylesine kolayca atlatılabilecek kadar burjuva politikasından habersiz kişiler değillerdir. Yılların kazandırdığı deneylerle herhangi bir sorunda bunca tabansız bir öneriyle ortaya çıkmayacak kadar ustalaşmıştır bu arkadaşlar. Usta bir pokerci gibi kâğıtlarını teker teker açmaktadırlar.

Halkın Kurtuluşu'nun Halkın Sesi'ne verdiği cevapta, bu çağrının ciddiyetsiz olduğu birlik doğrultusunda hiç bir çaba göstermeden, birlik ve ayrılık noktalarının tesbiti için uğraşmadan fırsatçı bir tavırla, çağrı yapmakta «birinci olmak» amacıyla hareket edildiği iddia edildi.

Durumun hiçte böyle olmadığını, 1975 sonbaharından beri bu konuda görüşmelerin yapıldığını, Halkın Sesi belgeleriyle birlikte ortaya koydu. Üzerinde tartışılan, birlik ve ayrılık noktalarını gösteren belgelerin fotokopileri Halkın Sesi'nin 58. sayısında ortaya konuldu. Halkın Sesi bu belgelerle birlik çabasından kaçanların kimler olduğunu açıkça ortaya seriyordu. 1975 sonbaharında başlayan görüşmeler, yalnızca ve yalnızca Halkın Kurtuluşu'nun bir takım korkuları nedeniyle engelleniyordu. Bu korku, savun-

duklarını iddia ettikleri, o geçmişin «devrimci ruhu»nun kendilerini çarpması korkusuydu. Bilime inanıyorlarsa ruhlardan korkmasınlar; maddesi yoksa bir şey olmaz.

Yayınlanan belgeler Halkın Kurtuluşu'nu zor durumda bıraktı. Bu belgeler karşısında söylenebilecek bir tek söz bile yoktur. Özeleştiriden başka durumu kurtaracak hiç bir yol kalmamıştır. Özeleştirinin dışında atılacak her adım burjuvazinin politika araçlarını biraz daha fazla işe katacaktır. Başından beri burjuva politikacısı zihniyetiyle sürdürülen bu ilişkilerin bir noktada çatlaması ve tarafları zor durumda bırakması en tabii olan durum. Aynı zihniyetle bir adım daha öteye gidilirse burjuva politika araçlarını kullanmak zorunluluğu daha da artacaktır. Arkadaşların unutmaması gereken nokta, her amacın kendisine uygun araçlarla gerçekleştirildiğidir. Amaçlar değiştikçe araçların da buna uygun olarak değişmesi zorunludur. Ancak ülkemizde çok yaygın bir şekilde burjuvazinin politika araçları üzerlerine sosyalizm etiketi yapıştırılarak, sosyalizm amacı için kullanılmaya çalışılmaktadır. Bu tür bir yöntem yalnızca ve yalnızca sosyalizme hizmet etmez. Sosyalizmin, mücadeleyi başarıya ulaştırmada kendi araçları, kendi anlayışları mevcuttur. Sosyalizmde makyavelizmin yeri yoktur.

Sorunun hangi zihniyetle ele alınmış olduğunu Halkın Sesi dergisi çok açık bir biçimde ortaya koyuyor: «Sekiz aydan beri sürdürdüğümüz bu çabalarda **eksik** ve **hatalı** olan bir şey vardı. O da, ideolojik birlik çabalarının, bütün devrimcilerin katıldığı ve tabanda birliğe hizmet eden bir ideolojik mücadele halinde yürütülmemiş olmasıdır» (Halkın Sesi, sayı 58, s. 12). Bu sorunu sadece eksiklik ve hata olarak görmeye imkân yoktur. Bu münferit bir olay olarak ele alındığında belki böyle değerlendirilebilir. An-

cak şimdiye değin her iki tarafın da sürdürdüğü politik zihniyetiyle birlikte ele alındığında bunların münferit olaylar değil, belirgin bir zihniyetin içinde taşıması gereken unsurlar oldukları çok açıkça görülebilir.

Halkın Sesi dergisi ne türden bir politika izlemekte olduğunu yıllardır ortaya sermektedir. Özeleştiriyi, bir «günah çıkarma»ya, «şeytan aldattı» şekline dönüştürmüşlerdir. Bu nedenle onlar için binbirinci defa özeleştiri yapmak zor bir iş değildir. Ama Halkın Kurtuluşu, bundan farklı bir tavır içerisinde olduğunu iddia etmekte, herkesi samimi özeleştiriye, açık olmaya davet etmekteydi. Ama Halkın Sesi'nin son açıkladığı belgeler sorunların hiç de bu zihniyetle ele alınmadığını göstermektedir. Bu sözcükler sadece ve sadece Marksist terminoloji içerisinde yer aldığı için kullanılmaktadır. İçerikleri yoktur onlarca. Halkın Kurtuluşu'nun anlayışının bu olduğunu iddia ederken haksızlık etmiyoruz. Münferit bir olaydan çıkarak bir genellemeye gitmiyoruz. Geçmişin eleştirisi üzerine olan tavır bunun bir çizgi halinde sürdürüldüğünü göstermektedir. Başlangıçta yenilgi için taktik nedenler gösteriliyor ve geçmiş savunuluyordu. Ama adım adım ilerleyerek gördük ki, bu yenilginin altından «Troçkizmin sistematikleştirilmiş görüşleri» ve «maceracılık» çıktı (!).

Bu tavırlar bu noktada da kalmadı. Militan Gençlik dergisi de Halkın Kurtuluşu'ndan hiç de farklı olmayan bir çizgi izlemektedir. Halkın Sesi'ne verdiği cevapta «Biz gençliğe seslenmeye çalışan bir organız... Gençliğin birliğini sağlama konusunda üzerimize düşen bütün sorumluluğu yerine getirmeye ve bütün imkânlarımızı seferber etmeğe hazırız.» (Militan Gençlik, Sayı 4, s. 2) deniliyordu. Buna mukabil anti-faşist ve anti-emperyalist mücadele konusunda aynı görüşleri savunmalarına rağmen, İstanbul'da

gençliğin örgütlenmesi konusunda aldıkları tavır ilginç olmuştur: PDA'cıları dışta tutmak. Buna karşılıkta PDA'cı bir arkadaş hayretle soruyor. «7-8 yıldır savunmakta olduğumuz görüşlerin dışında tutulmak; bu ne biçim anlayıştır?» Şaşırmamak gerekir, bu sizlerin 7-8 yıldır sürdürdüğünüz anlayışın ifadesidir. Bunları siz ektiniz, buyurun biçin! Yakınmaya hiç hakkınız yok. Hanginiz daha ustaysanız o galebe çalar. Şimdilik dezavantajdasınız, çünkü onlarda kullanmaya çalıştıkları geçmişin prestiji, sizde ise kötü ün var.

Çizdiğimiz tabloyu, burjuva politika arenasında da aynen izleyebiliriz. Kim daha kurnazca davranırsa o diğerlerini kündeye getirir. Ama bu arada sürekli açık verilir. Sosyalist politika bütünüyle bunun dışındadır. Görüşlerde açıklık ve dürüstlüğü, bilime dayanır. Hiçbir zaman da burjuvazinin politika araçlarını kendi amaçları için kullanamaz. Burjuva politikacısı zihniyetini sosyalist politika içerisinden silip atamadığımız müddetçe, istenildiği kadar ideolojiler yaratılsın, son tahlilde hepsi burjuvazinin kapılarına ulaşacaktır.

«Son derece ciddi» olduğu söylenen birlik sorununu ele alışta gördüğümüz bu tavır, burada kalmamaktadır. Burjuva politikacılığı zihniyetine dayandığı için her konuda yansımalarını vermektedir. Günümüzün devrimci temel görevlerinden biri de, burjuva politika araçlarının sosyalizm adına kullanılmasını engellemek, sosyalizmin kendi amaçlarına uygun araçların hâkim kılınması çabası olmalıdır.

KURTULUŞ

EVRİM ve DEVRİM AŞAMALARI

Geçmişin Değerlendirilmesi Üzerine Bir İnceleme-II

«Kesintisiz Devrim»de silâhlı mücadelenin doğruluğu ve de haklılığı anlatılırken «evrim ve devrim aşamalarının iç içeliği» üzerine belli bir görüş getirilmektedir. Bu ifadenin ne anlama geldiği, doğruluğu yanlışlığı sorununa geçmeden önce, evrim ve devrim konusu üzerinde bulanıklığa yer bırakmamak amacıyla, marksizmde bunların ne anlama geldiği konusunda bir ön açıklamanın zorunlu olduğuna inanıyoruz. Bu açıklamayı yaptıktan sonradır ki, kesintisiz devrimde bunların ne şekilde ele alındığı sorununa geçeceğiz.

MARKSİZME GÖRE EVRİM VE DEVRİM NE DEMEKTİR?

Metafizikçilerden ayrı olarak, diyalektikçilere göre gelişme, niceliklerin üst üste yığılmasıyla gerçekleşen bir büyüme olarak değilde, belli bir seviyeye kadar biriken niceliklerin yeni bir niteliğe ulaşması olarak ta görülür. Yani diyalektiğe göre, hareketin evrimci ve devrimci olmak üzere iki biçimi vardır. Kısaca söylemek istersek, gelişme nicel birikimlerin sıçramayla yeni bir niteliğe ulaşması demektir. Her yeni niteliğe ulaşmak için asgari bir nicel birikimin zorunlu oluşu da «zorunluluk» denilen tabiat yasası gereğidir.* Bu şu demektir: Bazı koşullar bir araya gelmeksizin belirli bir sonuç ortaya

---

(*) Konumuz açısından ilişkisi olmadığı için «tesadüf» olgusunu ele almıyoruz.

çıkamaz, yani, yeni bir şey elde etmek istiyorsak onu oluşturacak asgari koşulları bir araya getirmek zorundayız. İşte her «nitel değişikliği zorunlu kılacak asgari nicel birikim» derken kasdedilen de budur.

Nicel birikimler belirli bir seviyeye ulaştığında bir şıçramayla, bir alt üst oluşla, bir buhranla yeni bir niteliğe ulaşırlar.** Yani nitelik değişikliği bir patlama, sıçramadır. Ancak bunun da belirli sınırlamaları vardır. Her nitelik değişikliği bir patlama bir alt üst oluş şeklinde gerçekleşmeyebilir. Belirli koşullar altında nitel değişiklik dereceli olarak adım adım da gerçekleşebilir. Bu konuda Stalin, «Son Yazılar»ında, sosyalist toplumda, kırdaki eski burjuva ekonomik düzeninin, patlamalı olarak değil de, bu düzenden sosyalist düzene tedrici bir geçişle yeni bir niteliğe ulaştırılmış olduğunu anlatır. Ve bunu da kendisi «dereceli nitel değişiklik» olarak adlandırır.

İster dereceli, ister sıçramalı olsun her nitel değişiklik asgari bir nicel birikimi zorunlu kılar. Aksi düşünüş belli bir olguyu yaratmak için gerekli olan unsurların bir araya getirilmesi zorunluluğunun inkârı, niteliğin yoktan var edilebileceği iddiası, yani salt metafiziktir. Üç oksijen atomunu bir araya getirmeksizin ozon (O_3) yapmak mümkün değildir. Nitel değişiklikte belli bir nicel birikimin gerekliliği sorunun da ozon örneğinin çok açık olmasına karşın plâstik maddelerin ergimesi sorunu biraz daha kar-

---

(**) Köleci, feodal ya da kapitalist bir toplum olsun, iki çelişik sınıf bir toplumda uzun süre bir arada bulunur ve birbirleriyle mücadele ederler, ama iki sınıf arasındaki çelişki, belirli bir aşamaya kadar gelince, açık bir uzlaşmaz karşıtlık biçimini alır ve devrime dönüşür. Sınıflı bir toplumda barışın savaşa dönüşmesi de böyledir. (Teori ve Pratik. s. 65).

maşık gibi görünür ve yanlış olarak dereceli nitel değişikliğe örnek olarak gösterilir.

Bilindiği gibi plâstik yumuşayarak ergin sıvı hale geçer. Plâstik maddelerdeki bu yumuşama gözle görülür bir biçimde olmasına karşın demirde bu kadar bariz değildir ama aynı olgu söz konusudur. Bunun böyle olduğunu insanlar tâ ilk çağlarda keşfetmişler ve demir işleyebilme olanağını bulmuşlardır. Bu yumuşama bütün maddeler için şu veya bu ölçüde olmak üzere geçerlidir. Özünde bu olay molekülleri birbirine bağlayan enerji karşısında, moleküllerin ısı yoluyla kazandıkları hareket enerjisinin giderek bu bağları koparacak güce yaklaşması olayıdır. Katı dediğimiz madde belli bir seviyede kazanmış olduğu hareket enerjisiyle eski şeklini muhafaza edebiliyorsa —yumuşamış olsa da, yani eski şeklini değiştirebilmek için parmakla bastırmanın (mumda) veya çekiçle vurmanın (demirde) yeterli olduğu bir düzeye gelmiş olsa da— yine de katı haldedir, nitelik değiştirmemiştir. Bu hareket enerjisi seviyesinde, nitelik değiştirebilmek için, yine bir miktar ısıya ihtiyaç vardır. Olaya bu şekilde bakıldığında daha önce söz konusu ettiğimiz, her nitelik değişikliği için belirli bir niceliğin birikmesi gerektiği olgusu aynen geçerli olur.

Stalin'in sözünü etmiş olduğu «dereceli nitel değişiklik»le örnek olarak almış olduğumuz olayın her hangi bir bağlantısı yoktur. Stalin bu konuda aynen şöyle diyor:

«Sekiz-on yıllık bir süre içinde ülkemizin tarımında burjuva düzeninden, kişisel köylü işletmeciliği düzeninden, sosyalist kolhoz düzenine geçişi başardık. Bu, köyde eski burjuva ekonomik düzeni tasfiye edip, yeni bir sosyalist düzen yaratan bir devrim olmuştur. Oysa, bu köklü dönüşüm **bir patlama yoluyla yapılmadı.** (abç) Yani var olan iktidarın

devrilmesi ile değilde **eski kırsal burjuva düzeninden yeni bir düzene tedricen geçmekle** (abç) yapılmıştır. Bu devrim bu şekilde yapılabildi, çünkü bu, yukarıdan yapılan bir devrimdi, çünkü bu köklü dönüşüm **var olan iktidarın teşebbüsü** (abç) üzerine ve **köylülüğün esas kitlesinin desteği** (abç) ile başarıldı. (Stalin, Dilbiliminde Marksizm üzerine, Son Yazılar, 1950-1953 s. 34)

Görüldüğü üzere Stalin burada nicelik birikiminin gerekli olup olmadığı sorunuyla hiç ilgilenmemektedir, «var olan iktidar», «köylülüğün büyük çoğunluğunun desteği» derken bunu apriori olarak kabul etmektedir. Stalin'in asıl ilgilendiği sorun dönüşümün ne şekilde yer almış olduğudur. Bunu belirtirken de bunun bir patlama olmaksızın gerçekleştiğini söylüyor. İşte zaten konunun önemli yanı da bu idi; yeni bir niteliğe geçerken bu geçişin patlamalı olup olmaması. Hepsi bu kadar.

Bütün bunlardan sonra bir kere daha hatırlatalım. Hareketin iki biçimi vardır: Niceliksel değişiklikleri ifade eden evrimci form ve niteliksel değişiklikleri ifade eden devrimci form. Stalin bunları tanımlarken şöyle der;

«İlerici unsurlar; günlük faaliyetlerini kendiliklerinden sürükledikleri ve eski düzeni, küçük, nicel değişmelere uğrattığı zaman, hareket **evrimci**dir.

«Aynı unsurlar, birleştikleri, bir tek görüşle davrandıkları ve eski düzeni yok etmek ve yaşamı nitel olarak değiştirmek, yeni bir düzen kurmak amacıyla düşman kampını süpürüp geçtikleri zaman, hareket **devrimcidir.** (Stalin, Anarşizm mi, Sosyalizm mi?, s. 16)

Ve yine Stalin, «Evrim devrimi hazırlar ve onun için elverişli zemini yaratır. Devrim ise evrimi sonucuna vardırır ve onun ilerideki aksiyonuna yardımcı

olur». (Anarşizm mi sosyalizm mi? s. 16) derken sorunu daha da açık bir duruma getirir.

Hareketin bu iki formundan birini ortadan kaldıracak şekilde ilerleyen her düşünüş, kaderci bir biçimde yanlışlığa, gerçeği kavrayamamaya ve onu değiştirememeye mahkumdur. Gerçeği yakalayabilmek için muhakkak doğru öncüllerden (premis) yola çıkmak gerekir. Yanlış öncüllerden yola çıkıpta tesadüfen doğruyu yakalayan tanrının talihli kulları da yok değildir. Ancak bizim işimiz bilimle. Bilim tesadüfe ne ölçüde ve hangi anlamda yer veriyorsa bizde o ölçüde ona yer verebiliriz.

Bütün bunlardan başka hareketin nicel ve nitel formlarını birbirine indirgeyen metafiziğe ait **Doğurucu Evrim Teorisi** yeninin neteliksel olarak doğuşunu kabul etmekle birlikte diyalektik karakterdeki kendinden gelişmeyi inkâr eder. **Devrimin bir önceki evrimde bulunan öncüllerini hesaba katmaz.** Yani, yeni ortaya çıkan niteliği havadan getirir. Bu nedenle de metafiziktir.

EVRİM ve DEVRİM DÖNEMLERİ İÇ İÇE GİRMEZ:

Leninist kesintisiz devrim teorisi mücadeleyi iki evrede mütalaa eder. Bu elbetteki, bir tercih sorunu olmayıp, bu öğretinin felsefi anlayışından, diyalektik hareket anlayışından kaynaklanmaktadır. Marksizm her tarihsel döneme ilişkin olarak ta somut şartların somut tahlillerinden kalkılarak, mücadelenin her iki evresine, evrim ve devrim dönemlerine ilişkin mücadele yöntemlerini açığa çıkartır. Hiçbir zamanda evrensel olarak geçerli olmak üzere bir takım mücadele kategorileri yaratıp şunlar evrim dönemine aittir, şunlar da devrim dönemine diye bir ayrıma gitmez. Belirli somut koşullar içerisinde geçerli olacak son derece çeşitli mücadele yöntemlerini uygular. Yaptığı en temel ayırım hareketin iki formu olup bunlar-

dan birinin evrimci bir diğerinin devrimci olduğu ve *birincinin ikinciyi* hazırladığıdır. Marksizm ayrıca şunu da öğretir: somut *koşullar ne kadar değişik olursa* olsun maddenin hareketinin evrensel yasaları değişmez; hareketin iki biçimi olup birincisi (evrimci) *ikinciyi (devrimci)* hazırlar.

Kesintisiz *Devrim II-III adlı buroşürde* ise evrim ve devrim aşamalarının iç içe girmiş olduğu şu şekilde anlatılmaktadır.

1. «Devrim için dolanbaçlı halk savaşının zorunlu durak olduğu emperyalist hegemonya altındaki geri bıraktırılmış ülkenin somut pratikleri, devrim sürecinin bu evreleri arasındaki ilişkilerde değişiklik yapmıştır..»

2. «Bu tip ülkelerde devrim aşaması kısa bir aşama değil, oldukça uzun bir aşamadır. Evrim aşamasının nerede bittiği devrim aşamasının nerede başladığını tesbit etmek fiilen imkansızdır. Her iki aşama iç içe girmiştir.»

3. «Emperyalist hegemonya altındaki bütün geri bıraktırılmış ülkelerde milli kriz tam anlamıyla olmasa bile mevcuttur. Bu ise devrim durumunun sürekli olarak varolması, evrim ve devrim aşamalarının iç içe girmesi bir başka deyişle silahlı eylemin objektif şartlarının mevcudiyeti demektir.»

4. «Emperyalizmin işgali altındaki ülkelerde, evrim ve devrim aşamaları, bu şekilde bıçak gibi birbirinden ayrılamazlar. Bu aşamalar birbirinin içine girmiştir.»

Evrim ve devrim aşamalarının iç içe girmiş olduğuna ilişkin bütün olarak kısaca yukarıdakilerden başka birşey söylenmiyor. Bu gün bunlar üzerinde akıl almayacak derecede diyalektik (!) açıklamalar getiriliyorsa da, biz bu konuyu ortaya getirmiş olanlar ne demek istemiş onu irdeleyelim.

Yukarıya aldığımız dört paragraftan birincisi de-

ğişik koşullarda evrim ve devrim aşamaları arasındaki ilişkilerde değişiklik olabileceğini söylüyor. Halbuki diyalektik bize evrimle devrim arasındaki tek bir ilişkiden, birincisinin ikincisini hazırlaması ilişkisinden söz eder. Bu ilişkide de her hangi bir değişiklik söz konusu olamaz. İkinci paragrafta sözü edilen devrim döneminin daha uzun olması ise evrimle devrim arasındaki bir ilişki değil, olsa olsa devrim döneminin kendi karakteristiğidir. Zaten daha sonraki paragraflar, «ilişkiler» derken, evrimle devrim aşamalarının birbirleri karşısındaki tek ilişkisinin söz konusu edilmiş olduğunu göstermektedir: Yani birincisi ikincisini hangi ilişki içerisinde hazırlamaktadır: gerçekten bir nitel değişikliği sağlamak için nitel değişiklik olmaksızın, nitel değişikliğin dışında bir düzeye kadar nicel birikimler sağlamak mı, yoksa bir yandan güç biriktirirken, nicel gelişim sağlarken onunla iç içe olarak nitel değişikliği de gerçekleştirmek mi? Bazılarına sorun bu kadar basite indirgenemezmiş gibi gelebilir. Çünkü ikinci ve dördüncü paragraflardaki cümleler farklı şeyler söylüyormuş gibi görünüp farklı yorumlara temel olabiliyor bugün. Ancak incelediğimizde göreceğiz ki bunlar yukarıda koyduğumuz sorunun yalnızca tamamlayıcı parçalarıdırlar.

İkinci paragrafta «evrim aşamasının nerede bittiği, devrim aşamasının nerede başladığını tesbit etmek fiilen imkansızdır» ve dördüncü paragrafta da «evrim ve devrim aşamaları bu şekilde (yani Lenin'in koyduğu şekilde) bıçak gibi birbirlerinden ayrılamazlar» deniliyor. Bu iki cümle ele alındığında problemin sanki evrim döneminden devrim dönemine geçişle ilgili bir sorun olduğu zannedilebilir. Gerçekten bir geçiş döneminde hareketin tam olarak hangi noktada form değiştirmiş olduğunu tesbit etmek, oldukça zor bir olgudur. Hele toplumsal olay gibi karmaşık bir süreçte böyle bir tesbiti yapabilmek daha da zor-

dur ve izafiyet söz konusudur. Bu nedenle de toplumsal olaylardaki dönüşümler gerçek dönüşüm noktasında olmasa da belirli sürelerle ifade edilirler. Lenin bunu şöyle ifade ediyor: «...banka sermayesinin vb. tam hangi noktaya kadar geliştiğini, niclikten niteliğe geçişinin tam nerde olduğunu görmek olanağını veren ayrıntılı istatistiklere göz attık. Kuşku yok ki, doğadaki ve toplumdaki bütün sınır çizgilerinin koşullara bağlı ve değişebilir şeyler olduğunu söylemek bile gereksiz; bu bakımdan, söz gelimi, emperyalizmin «kesin» olarak ortaya çıktığı yıla yada on yıllık dönemi; tartışmak yararsız olacaktır.» (Lenin, Emperyalizm, s. 107)

Fakat burada ele alınmış olan sorunun geçiş dönemi karakteristiğine ilişkin bir şey olmadığı, bu iki cümlenin de hemen altında yer alan sözlerde çok açık olarak görülmektedir: «Her iki aşama iç içe girmiştir.» «Bu aşamalar birbirinin içine girmiştir.»

Üçüncü paragraftaki «evrim ve devrim aşamalarının iç içe girmesi bir başka deyişle silahlı eylemin objektif şartlarının mevcudiyeti demektir.» sözü bu «iç içe girmişliğin» bir çakışma olduğunu anlayabilmek için yeterlidir. Bu noktaya, «öncü savaşının sun'i dengeyi bozma görevi» ışığında yaklaşır ve de «silahlı eylemin objektif şartlarının varlığıyla», «evrim ve devrim aşamalarının iç içe girmesi»nin aynı anlamda kullanıldığını hatırlarsak evrim ve devrim aşamalarının iç içe girişinin bunların çakışması olarak görüldüğünü daha kolay kavrarız. Suni denge üçüncü bunalım dönemi ülkelerinde baştan beri varolan bir olgu olarak görülmektedir. «Suni denge hangi mücadele biçimi temel alınarak bozulacaktır?» sorusuna verilen yanıtta, bilindiği gibi «öncü savaşıyla» şeklindedir. Bu bize yalnızca ve yalnızca, öncü savaşını başlatabilecek bir parti olduğu takdirde her dönemde silahlı propagandanın temel mücadele

yöntemi olarak ele alındığını, silahlı eylemin objektif şartlarının başından beri varolduğunu başka bir deyişle evrim ve devrim aşamalarının ta başından beri iç içe girmiş olduğunu, yani çakıştıklarını anlatır.

Bu nokta herhangi bir tartışmaya yer bırakmayacak ölçüde açıktır. Söz konusu edilen evrim ve devrim aşamalarının iç içe olması, hareketin evrimci formuyla devrimci formunun iç içe girip tek bir harekete indirgenmesidir. Nicel değişiklikle nitel değişiklik tek bir hareket olarak sürmektedir. Hareketin böylesine tek bir biçime indirgenmesini diyalektik kabul etmez. Bunu savunan tek bir görüş vardı: O da yazının başında açıkladığımız **doğurucu evrim teorisi**dir. Diyalektik dışıdır.

Bu görüşün, sağ sapmanın mücadeleyi evrim devrim aşamaları olarak ayırdıktan sonra evrim dönemini yaşıyoruz diyerek kendi pasifizmine evrim dönemini paratöner olarak kullanma çabasına karşı öne sürülmekte olduğu açıktır. Bu görüş mücadeleden kaçıp gidenlere karşı mücadeleyi sürdürmek isteyenlerin ortaya koyduğu bir çabadır. Buradaki temel motif silahlı mücadeleyi reddedenlere karşı, silahlı mücadelenin her dönemde temel mücadele biçimi olduğunu teorik olarak kanıtlama çabasıdır. Halbuki daha önceleri «Yeni Oportünizmin Niteliği Üzerine» adlı yazıda evrim devrim dönemleri sorunu doğru ve açık bir biçimde konulmuştu. Yazıda şöyle deniliyordu:

«Gerçekten de proletaryanın özörgütünün olmadığı, devrimci işçi ve köylü kadrolarının ortaya çıkmağı bir evre, **evrim konağıdır**. İçinde bulunduğumuz dönemin ayırdedici özelliği ise budur. Proleter devrimcilerinin bu aşamadaki dili Almancadır. ...Her halükarda belli bir subjektif devrimci birikim oluşmadan ne Fransızca konuşulabilir ne de devrim kona-

ğında olunabilir.» (Yeni Oportünizmin Niteliği Üzerine, s. 72)

Kesintisiz Devrim II-III'de ise: «...emperyalist hegemonya altındaki bütün geri bıraktırılmış ülkelerde milli kriz tam olgunlaşmamış olsa bile mevcuttur. Bu ise devrim durumunun sürekli olarak var olması evrim ve devrim aşamalarının iç içe girmesi, bir başka deyişle silahlı eylemin objektif şartlarının mevcudiyeti demektir.»

Görüldüğü gibi evrim ve devrim aşamalarının iç içe girişinin temel nedeninin milli krizin sürekli olarak var olması olduğu söyleniyor. Bu neyi ifade eder onu inceleyelim.

Yazıda da belirtildiği gibi Lenin'e göre devrim aşamasında olunabilmesi için: a) Proletaryanın bilinç ve örgütlenme seviyesinin devrim için yeterli olması şarttır. b) Ezeni de ezileni de etkileyen bir milli bunalımın olması şarttır.

Bu iki şart her zaman için bir arada bulunmayabilir. Proletaryanın bilinç ve örgütlenme düzeyi yeterli olduğu halde ezeni de ezileni de etkileyen bir milli kriz olmayabilir ve tersi, milli kriz olduğu halde, devrimin yapılabilmesi için gerekli subjektif koşullar yok ise devrimcilerin de iktidar üzerine yürümesi imkanı ve devrim döneminden söz edebilme imkanı da yok demektir. Olgunlaşmamış olsa da salt bir devrimci durumun varlığı devrim döneminde olmayla özdeş tutulamaz. Kitleleri harekete geçirebilme olanakları yok iken iktidar üzerine yürümeye kalkışmak yürüyeni kitleden koparır var olan güçlerini eritip bitirir.

Lenin devrim durumu dediği olgunun (ekonomik ve politik buhranın) göstergelerini üç madde halinde sıraladıktan sonra şöyle diyor: «iradenin dışındaki bu objektif değişiklikler olmaksızın, yalnız tek tek gruplar ve partiler değil, tek tek sınıflarda, genel bir ku-

ral olarak ihtilal yapamazlar... her ihtilal durumu, yukarda belirtilen objektif değişikliklerin yanında subjektif değişikliğin de, yani bir buhran döneminde bile itilip düşürülmedikçe hiç bir vakit yıkılmayan eski hükümeti yıkacak (ya da yerinden uzaklaştıracak) *kadar kuvvetli bir ihtilalci* **sınıfın** *ihtilalci yığın eylemi* yapmaya yetenekli olması halinde çıkabilir.»*

Kısacası devrim için gerekli subjektif koşullar yoksa, mücadele yöntemleri devrim dönemine, yani iktidarı ele geçirmeye ilişkin yöntemler yerine bu subjektif denilen koşulların yaratılması için gerekli olan yöntemler olmalıdır. Bunlar proletaryanın ve diğer emekçi sınıfların bilinç ve örgütlenme düzeyinin yükseltilmesinde, bunlarla sıkı bağlara sahip, geniş kitleleri siyasal eyleme sürükleme yeteneğine sahip proletarya partisinin yaratılmasında kullanılacak yöntemlerdir. Bu yöntemler, geniş siyasal kitle gösterileri, kitleleri ve kadroları burjuva ideolojisinin etkisinden arıtmak amacıyla sürdürülecek ideolojik mücadele, öz olarak ajitasyon, propaganda ve örgütlenme çabaları olarak sınırlanır ve bunlarda evrim döneminde temel mücadele yöntemleri olmak zorundadırlar. Bunlara destek olmak üzere her türlü araç somut şartlara bağlı olarak yaratıcı bir biçimde kullanılır. Ancak bu dönemde kitleleri bilinçlendirme ve örgütlemenin temel yöntemi silahlı propaganda olamaz. Ayrıca bunu yürütecek gücü bulmakta imkansızdır. Hangi yöntemlerin temel, hangilerinin tâli duruma düşeceği ise, insanların niyetleriyle değil, mücadelenin gelişim seyriyle belirlenecektir.

Durum bu olduktan sonra, yani devrim aşamasında olunamadıktan sonra evrim ve devrim aşamalarının iç içe olduğunu iddia etmek mücadeleye ne getirecektir? Yukarıdaki subjektif koşullar olmadan

---

(*) Proletarya ihtilâli ve Dönek Kautski, s. 16 - 17.

temel alınan silahlı mücadeleyi kim yürütecektir? Pratikte gördüğümüz ve kesintisiz devrimde de belirtildiği üzere asgari düzeyde örgütlenmiş öncü müfreze olarak şehir gerillası. Gerillanın eylemleri önce halkın tepkileriyle oligarşi arasında kurulmuş olan suni dengeyi kıracak, bir yandan örgütlenmeyi geliştirirken bir yandan da gücü yettiği ölçüde diğer mücadele yöntemlerini de kullanacak, kitlelerin bilinç düzeyini yükseltecektir. Ancak kitlelerin bilinç düzeyinin yükseltilmesi onların burjuva idolojisinin etkinliğinden kurtarma görevini silahlı propaganda yerine getirecektir. Çünkü Kesintisiz Devrim II-III'te ideolojik mücadeleden kodroların eğitiminin anlaşıldığı ifade edilmektedir. Bu durumda da kitlelerin eğitimi silahlı propagandanın görevi olarak kalmaktadır. Unutmayalım ki kulaklara çarpan silah sesleri sosyalizmle özdeş değildir. Silahın ne için atıldığını bilmek bilinç düzeyine bağlıdır. Sosyalizmin öğrenilmesi de bir eğitim sorunudur. Kitlelerin bilinçlendirilmesi sosyalizm tarafına kazanılması burjuva idolojisine karşı sürdürülecek sürekli bir ideolojik mücadelenin ürünü olabilir.

İşgalin gizli olduğu, ulusal kurtuluş bilincinin ancak ve ancak sınıfsal bir tabanda verilebileceği ülkemiz koşullarında, bu günkü çelişkilerin düzeyi ne olursa olsun halkı silahlı mücadele etrafında toplama çağrısı cevapsız kalacak olan bir çağrıdır. Oligarşiye karşı mücadelede silahlı eylemden başka hiçbir yöntemin kalmamış olduğunu kitleler ancak kendi deneyleriyle kavrayabilirler.

Evrim dönemiyle devrim döneminin iç içe girdiği görüşü, görüldüğü üzere, «silahlı eylemin objektif şartlarının her dönemde varlığı» ve uygulanabilirliğini kanıtlama görüşüdür.

Burjuvazinin barışcıl yöntemlerle iktidarı terketmeyeceği bir dönemde «mösyö burjuvazi silahı ilk

çeken olmuştur» ve halkta buna karşı koymak üzere karşı-zoru kullanma hakkına sahibolmuş demektir. Unutulmaması gereken nokta ise bir hakkın doğması ile onun kullanılması arasındaki ayırımdır. Halk kendisini bastırmak üzere zor kullanan burjuvaziye karşı aynı zoru kullanma hakkına sahip olur. Ama bunu nasıl kullanacaktır? İşte sorun bu noktadadır. Bu hakkı kullanıp kullanamamak objektif koşullar yanında doğrudan doğruya, onun bilinç ve örgütlenme düzeyine bağlı bir olgudur.

Ancak sorun bunların ötesindedir. İktidar üzerine yürüyecek güce sahip olamadıktan sonra devrim aşamasının evrim aşaması içerisine sokulması hiç bir anlam taşımaz. Yapılacak bütün işler iktidarı ele geçirecek gücü yaratma çabasına bağımlı olduğu müddetçe bizler de evrim aşamasıyla bağımlıyız demektir.

KURTULUŞ

TÜRKİYE'DE ULUSAL SORUN ÜZERİNE

«BİREYİN diğeri tarafından sömürülmesine son verildiği ölçüde, bir ulusun diğeri tarafından sömürülmesine de son verilecektir. Bir ulus içinde sınıflar arasındaki zıtlaşmaların ortadan kalktığı ölçüde, bir ulusun diğerine karşı duyduğu düşmanlıkta son bulacaktır.»
(Marx - Engels, Komünist Manifesto'dan)

Sosyalist hareketin bu güne dek ulusal soruna ilişkin somut bir programı olmadı. Bu, harekete damgasını basan revizyonist ve pasifist çizginin, «kendi sağındaki güçlerden medet umma» anlayışının vardığı kaçınılmaz bir sonuç olmuştur. Özel olarak Kemalizm sorununu tutarlı değerlendirememe, ulusal soruna karşı bir kuşkuyu da birlikte getirmiş, ulusal sorun çok muğlak ifadelerle ve bunun pratikteki yansımalarıyla geçiştirilmeye çalışılmıştır. Ulusal soruna doğru olarak bakılamadığı gibi, aynı zamanda bunun yalnızca Kürt sorunundan ibaret olmadığı da görülmemiştir. Çok uluslu devletlerde ulusal sorun, yalnızca bir ulusun göz önünde bulundurulup, diğer milliyetlerin gözardı edilmesi olarak ele alınamaz. Ancak bu sorunun Türkiye gerçeğinde ağırlık noktasını Kürt ulus sorununun oluşturduğunu gölgeliyecek her görüşe karşı dikkatli bir tavır alınması zorunludur.

1971'lerde bu sağ geleneğe karşılık yeni bir

anlayış; sosyalist hareketin sürecinde tarihi bir dönüm noktası olan kendi gücüne güvenme, işçi sınıfının ve halkların öz gücüne güvenme anlayışı, belirgin bir eğilim olarak ağırlığını duyurmuştur.

1919-38 arası Türkiye Kürdistan'ında gelişen olaylar, sosyalistlere, bu konuya ilişkin tavırlarını en açık biçimde ortaya koyma olanağını verdi. Çünkü o dönemde, Kürt ulusal hareketleri tüm sınıf ve tabakaların ilgisini üzerinde toplamış ve gelişmelerin odak noktası durumuna gelmişti.

Fakat «bizde Marx'ın devrim için gerekli gördüğü maddi koşullar henüz gerçekleşmemiştir» deyip, görevin «burjuva iktidarının derinleştirilmesi» olduğunu savunanların ve bunu «Kemalistlerden» bekleyenlerin Kürt sorununa yaklaşımlarının da tutarsız ve giderek şöven bir biçim alacağı apaçıktır. Üstelik Kürt ulusal hareketlerinin jenoside varan ırkçı uygulamalarla bastırılması, devrimci örgüt ve gruplara karşı baskıyı da birlikte getirmesine rağmen, bu eğilim etkin bir şekilde süregelmiştir. 1971' lerde Kemalizm'i «küçük burjuvazinin en sol kanadının milliyetçilik tabanında anti-emperyalist tavır alışı» (Bakınız: Kesintisiz Devrim, Mahir Çayan) olarak nitelendirmek, o dönemin bir mirası olsa gerek...

Bu gün ulusal sorunu ülkemizin somut koşullarında nasıl değerlendiriyoruz? Sosyalist hareketin en acil sorunu Kürdistan sorunu mudur? Devrim süreci içinde ulusal sorun şu anda odak noktası durumunda mıdır?

«Toz koparan fırtına»da kimin ne söylediği belli değil iken, kopyacı ve seçmeci görüşler sırtlarını «şabloncu çizgilere» dayamış şekilde ortalıkta boy gösterirken, açık ki; sorunu sıhhatli ve tutarlı bir konumda ortaya koyabilmek oldukça güç bir görev halini almaktadır. Genel anlamda henüz aydınlar

seviyesini aşamamış, sınıf tabanını oluşturamamış bir sosyalist hareketin parçası olarak, Kürdistan sorununda atacağımız her adımı devrimci sorumluluğumuzun bilincinde olarak çok iyi hesaplamamız gerekiyor.

Bu karmaşık ortamda en acil görevimiz nedir? Kürt ulusal kurtuluş mücadelesi sosyalist hareket için birincil bir önem mi taşımaktadır?

Sosyalist hareketin somut durumu, bu anın en acil görevi olarak gündeme, **proletaryanın öncü unsurlarının örgütlenmesi ve bu doğrultuda bir ideolojik mücadeleyi** getirmiştir. Ulusal sorun da bu temel görevin önemli bir parçasını oluşturmaktadır.

Türkiye sosyalist hareketindeki bölünme ve ayrılıklar ve bunun ulusal sorunda somutlaşan farklı çözüm yolları, her iki ulustan burjuva milliyetçilerinin «Sosyalizm» maskesi altında ortalığı bulandırmağa çalışmaları, kendi kaderini tayin hakkı Leninist ilkesinin reddine kadar varan görüşler, tüm bu etkenler bizi, Kürt ulusal sorunu üzerine ciddiyetle eğilmemiz konusunda zorunlu tutmaktadır.

Bu görev, Türkiye'nin ve özel olarak Kürdistan'ın somut şartlarının tahlili ile başarılabilir. Kürt ulusal kurtuluşunun izleyeceği doğrultu, ancak bu somut tahlillerin ışığında tutarlı bir şekilde çözümlenebilir.

Eğer emperyalizme karşı kurtuluş mücadelesinde ele geçen her olanağı iyi hesaplayamazsak, toplumun içine düştüğü bunalımı derinleştirmek için oligarşiye tavır alan her halk hareketinden yararlanmayı beceremezsek savaşı ciddi olarak sürdüremeyeceğimiz açıktır.

Her türlü ulusal baskıya karşı olduğumuzu ilan etmemiz yetmez. Ezilen ulusun emekçilerinin en etkin ve en tutarlı unsurlarıyla ezenlere karşı mücadelede kenetlenmemiz gerekmektedir.

Emperyalizm ve oligarşinin boyunduruğunu söküp atmak için yürüttüğümüz savaşta, ulusal sorunla ilgili tavrımız; «soyut ya da biçimsel ilkeleri değil, 1 — Somut tarihi durumun ve herşeyden önce iktisadi durumun tam ve doğru bir değerlendirilmesini, 2 — Ezilen sınıfların, emekçilerin, sömürülenlerin çıkarlarıyla egemen sınıfın çıkarlarının ifadesinden başka bir şey olmayan genel olarak *halkın çıkarları genel fikri arasındaki açık-seçik ayrımı*, 3 — Dünya nüfusunun büyük çoğunluğunun -mali sermaye ve emperyalizm dönemine özgü biçimde-küçücük bir ilerlemiş kapitalist ve aşırı ölçüde zengin ülkeler azınlığı tarafından sömürgeleştirilmesini ve mali köleliğini *gizleyen* burjuva demokrasisi yalanına karşı çıkarak *hak eşitliğinden* yararlanmayan, ezilen, bağımlı uluslarla bütün haklardan yararlanan, ezen ve sömüren uluslar arasında aynı açık seçiklikte bir ayırımı birinci plana koymalıdır» *

İlk önce tüm yönleriyle Türkiye ve Kürdistan tahlili, tarihi ve ekonomik gerçeklerinin incelenmesi, sosyal ve politik durumlarıyla her iki ulusun mücadelesinin özellikleri, ayrı ve ortak yanları.

Genel bilgimizin ışığında bu soruna yaklaşımımızın nasıl olması gerektiğine geçmeden önce, ulusal sorun hakkında geçmişteki görüşleri ele almak ve eleştirmek gerekiyor. Çünkü ulusal sorunda ciddi olup olmadığımızı, işçi sınıfına ve her iki milliyetten (ki bunları, tek uluslu devletlerden ayırdetmek için milliyetler devleti denilmektedir.) Halkımıza karşı sorumluluğumuzu yerine getirip getirmediğimizi gösterebilmek, ancak geçmişteki hataları dürüstce ve açık yüreklilikle ortaya koymakla mümkündür.

(*) Lenin, Ulusların Kaderlerini Tayin Hakkı, s. 215 - 216.

Hataları görmek, bunları her yönüyle tahlil edip onları doğuran nedenleri tesbit etmek ve düzeltmeye çalışmak. Ölçü budur.

1971'lerde yayınlanmış iki broşürde ulusal sorun üzerinde şu görüşler açıklanmıştır. Bunlar, **1965-71 Türkiye'de Devrimci Mücadele ve Dev-Genç ile Aydınlık Sosyalist Dergiye Açık Mektup** adlı broşürlerdir. Her ikisinde de sorun benzer ifadelerle değerlendirildiği için, sadece adı geçen ilk broşürde yazılanları ele alacağız.

O günlerde şöven ve burjuva milliyetçi görüş ve eğilimlere karşı genel olarak tavır almaya çalışırken ulusal sorun üzerinde şunlar söyleniyordu;

«Marksist-Leninistlerin bütün meselelere, halkların gerçek mutluluğunu, gerçek barışı sağlayacak olan sosyalist hareketi güçlendirme açısından bakacaklarını ve milli meseleye de bu açıdan bakmak gerektiğini, şartlara göre ayrılma, bölgesel özerklik, federasyon haklarının savunulacağı veya sadece asimilasyon politikasına karşı çıkılacağı» savunuluyor. Aynı yerde dip notta da, «milli mesele hakkındaki görüşlerimizi başka bir yazıda etraflıca koyacağız» * açıklaması yer alıyor.

Hatırladığımız kadarıyla, o dönem anti-emperyalist mücadelede, devrimci hareketin temsilcisi durumunda olan Dev-Genç'in bir toplantısında; ulusal sorun üzerinde uzunca duran arkadaşlarda, daha çok genel ilkeleri tekrarlamışlar ve bu sorunu Türkiye devrimci hareketinde somut olarak nasıl görmemiz gerektiği konusunda değişik bir şeyler söylememişlerdir. Zaten yukarıda adı geçen broşürlerdeki görüşler de genel ilkeleri tekrarlamaktan öteye gidememiştir. «Halklar» sloganını ilk kullanan

---

(*) 1965 - 71 Türkiye'de Devrimci Mücadele ve Dev - Genç, Kurtuluş Yayınları, s. 77.

siyasi gruplardan biri olmasına karşın eski Kemalizm anlayışı aşılmadan (bu konuda ki eleştirilerimiz için bakınız: Yol Ayrımı, Kurtuluş, sayı 1.) ulusal sorunu doğru dürüst değerlendirebilmek gerçekten şüphelidir.

Devrim anlayışının bir parçası olan Kürt ulusal sorununa geçmeden önce, kısaca tarihi süreç içinde ulusların teşekkülüne, ulusal baskının doğuşuna ve değişik dönemlerde bu baskının aldığı biçimlere değinmek istiyoruz:

A — BİRİNCİ DÖNEM :

Feodalizmin yıkıldığı, kapitalizmin hakim üretim biçimi olarak onun yerini aldığı batının toplumlarında, bu süreçle birlikte bireylerin birleşerek uluslaştığını görüyoruz. Bu dönem kapitalizmin zaferi dönemidir. Merkezi devletlerin ortaya çıkışı da bu dönemdedir.

Demek ki uluslar, gelişme süreci içinde devlet biçimine de bürünmektedir. Bu dönemde önemli sayılabilecek ulusal grupların yokluğu nedeniyle ulusal baskınında yokluğunu görüyoruz. (Batı da ise bugün çeşitli azınlıkların ulusal baskılara karşı değişik mücadele biçimlerini görmekteyiz.)

*Doğuda ise bu gelişim farklı bir görünüm izle*di. Kapitalizmin batıdaki gibi gelişememesi önce merkezileşmeyi ön plana çıkardı. Bireylerin uluslaşma süreci bu merkezileşmeyi geriden takip etti. Bu bir çok milliyetten oluşmuş merkezi devletlerin varlığı demekti. Çarlık Rusyası, Avusturya-Macaristan ve Osmanlı İmparatorlukları bu gelişmeye örnek gösterilebilir.

Bu dönemin karakteristik özellikleri: «Kapitalizmin şafak vaktinde milliyetlerin ortaya çıkışı; ve kaydedilmesi gereken bir gerçek olan, Avrupa'nın batısında, içinde ulusal baskı bulunmayan salt mil-

li devletlerin meydana gelişine karşılık; Avrupa'nın doğusunda, başında daha gelişmiş olan tek ulusun bulunduğu ve daha az gelişmiş olan öteki ulusları ilk önce siyasi bakımdan, sonra da iktisadi bakımdan hakim ulusun boyunduruğu altına aldığı bir çok uluslardan oluşmuş devletlerin doğduğudur. Doğunun bu karma devletleri, uluslar arası çatışmaların, milli hareketlerin, milli meselenin ve onun çözülmesi için çeşitli tarzların ortaya çıkmasını sağlayan ulusal baskının vatanı olmuşlardır.»*

Ayrıca bu dönem, henüz milli meselenin batı uluslarını kapsadığı bir dönemdir. (İngiltere-İrlanda hariç-Fransa, İtalya gibi). Fakat ulasların baskı ve zulme uğraması, milli savaşın gündemde olması ve henüz milli meselenin çözülmemesi bu dönemi de kucaklamaktadır.

Kapitalizmin yükselme çağı olan bu dönem, ulusal hareketlerle doludur. Burjuvazi, iç pazarı ele geçirmek, meta üretiminin hakimiyetini sağlamak için, ayrı ayrı bölümler içinde yaşayan gruplar, özellikle aynı dili konuşan halkı birleştirmeyi başardı. Çünkü satıcı olsun, alıcı olsun herkesin, büyük veya küçük her bölgenin pazarla ilişki kurması gerekiyordu. Bu, kapitalizmin gelişimi için zorunluydu. Bu nedenle ulusal hareketlerin eğilimi kapitalizmin ihtiyaçlarının karşılanacağı ulusal devletlerin oluşumuna doğru bir eğilimdir. Ve yine bu dönemin tipik devleti ulusal devlettir.

«Ulusal devlet, kapitalizmin kuralı ve «norması»dır; heterojen uluslar devleti, geriliği temsil eder, ya da bir istisnadır. Ulusal ilişkiler bakımından, kapitalizmin gelişmesi için en iyi koşuları, hiç şüphesiz ki, ulusal devlet sağlar. Bu, elbette ki, böyle bir devletin, burjuva ilişkileri, muhafaza ettiği sürece,

---

(*) Stalin, Marksizm ve Millî Mesele, s. 98 - 99.

ulusların sömürülmesini ve ezilmesini önleyebileceği anlamına gelmez. Bu, ancak Marksistlerin ulusal devletler kurma özlemini doğuran güçlü **iktisadi** etkenleri *görmezlikten gelemiyecekleri anlamına* gelebilir.»*

Toplumun en kalabalık kesimini oluşturan köylülerin harekete geçmesi ve ulusal hareketin yığın hareketleri haline dönüşmesi, ulusal baskıya karşı çıkma ve *halkın tüm kesimlerinin* politikaya aktif olarak katılması dönemi...

Demek ki ulusların teşekkülü ve ulusal hareketlerin doğuşu, tarihi bir süreçtir. Uluslar uzun bir tarihi dönemin sonucunda ortaya çıktılar.

Burjuva ulusal devletlerin ortaya çıkışının olumsuz yönü, bir ulusun bir başka ulusu egemenlik altına alma eğilimlerinin de gittikçe güçlenmesiydi. Bu dönemde ulusal sorun, henüz bazı devletlerin sınırlarını aşmıyordu.

B — İKİNCİ DÖNEM :

Bu dönem emperyalizm dönemidir. Ulusal devletlerin yerini sömürgeci devletler almıştır. Artık ezilen ulusların, bağımlı ve sömürge ulusların uyanması, ulusal bağların gittikçe güçlenmesi söz konusudur. Ulusal baskıya karşı mücadele araçları gelişmiş ve ilk emperyalist savaş, «eski burjuva bir çok ulustan müteşekkil devletlerin dağılmasını ve büyük devletler diye adlandırılan devletlerin boyunduruk altında tuttukları yeni ulusal devletlerin meydana çıkmasını» (Stalin) sağlamıştır.

Bu dönem de, ulusların baskıya uğradığı ve henüz milli meselenin çözülmediği bir dönemdir. Yalnız ulusal sorun bir devletin iç sorunu olmaktan çıkmış ve bir çok devleti ilgilendiren bir sorun ha-

---

(*) Lenin, Ulusların Kaderlerini Tayin Hakkı, s. 59.

lini almıştır. Ulusları boyunduruk altında tutan emperyalist devletlerle, bağımlı uluslar arasındaki savaş günün savaşıdır. «Ulusal meselenin gelişerek sömürgeler genel meselesi haline gelmesi, bir tarihi tesadüf değildir. Bu gelişim ilk önce, emperyalist savaş sırasında savaşa girmiş olan emperyalist grupların, kendilerinin askeri birliklerini kurmak için insan malzemesi sağladıkları sömürgelere başvurmuş olmasıyla açıklanabilir. Bu sürecin emperyalistlerin sömürge halklarına baş vurmak, onlardan medet umma sürecinin, bu halklar ve kabileler arasında kurtuluş ve savaş azmini arttıramaması imkansızdır».*

Sermayenin uluslar arası birliği gerçekleşmiş ve devletler arasında ilişkiler sıklaşarak gelişmiştir. Emperyalizm sömürgeleri elinden kaçırmamak için her yolu denemektedir. Artık ilhak ve fetih politikası gündemdedir.

İkinci dönemde yığınsal burjuva demokratik hareketler değil, uluslar arası burjuvaziyle işçi sınıfı arasındaki çelişki gelişmeye damgasını vurmaktadır. Kapitalizm artık çöküşe doğru ilerlemektedir. Uluslar ve sömürgeler meselesinin çözümü, emperyalizmin somut iktisadi gerçekleri gözönünde bulundurularak ancak mümkün olabilecektir.

Uluslar ikiye ayrılmıştır. Bu yanda, «geniş sömürgeleri ve bağımlı ülkeleri sömüren ve onlara zulmeden bir avuç ileri kapitalist ülke ile», diğer yanda ise, «emperyalist boyunduruktan kurtulmak için mücadele etme zorunluluğunda olan sömürgelerin ve bağımlı ülkelerin büyük çoğunluğu» vardır.

Artık ulusal sorun her hangi bir ülkenin iç sorunu, özel bir sorunu olmaktan çıkmış, bağımlı ve

---

(*) Stalin, Marksizm ve Millî Mesele, s. 100.

sömürge ülkelerin, mazlum ulusların emperyalizmden kurtuluşu genel sorunu durumuna gelmiştir.

Bağımlı ve sömürge ulusların uluslar arası sermayeye karşı mücadele bayrağını yükseltmesinin, ulusal baskının, emperyalizm döneminde gelişmesinin ana hatları bunlardır.

Kapitalizmin bu iki dönemi arasında birbirine bağlı bir sürü etken ve geçici bağlar vardır. Ulusal sorunun formüle edilmesi, ancak bu tarihi ve ekonomik özelliklerin değerlendirilmesiyle başarılabilir.

«Bu iki eğilim, kapitalizmin evrensel yasasıdır. Kapitalist gelişmenin başlangıcında birinci eğilim egemendir, ikinci eğilim olgunlaşmış olan ve bir sosyalist toplum biçimini almaya doğru yol alan kapitalizmin niteliğidir. Marksistlerin ulusal programı herşeyden önce ulusların ve dillerin eşitliğini savunurken, bu alanda her türlü **imtiyaza** karşı çıkarken (ve ulusların kaderlerini kendilerinin tayin etme hakkını savunurken); sonra da enternasyonalizm ilkesini ve proletaryaya burjuva milliyetçiliğinin en yontulmuşunun *bile bulaştırılmasına karşı uzlaşmaz* mücadeleyi savunurken, her iki eğilimi de göz önünde tutmaktadır.»*

C — ÜÇÜNCÜ DÖNEM :

Üçüncü dönem ve belirgin karakteri; artık sömürge sisteminin, ulusal baskı sorununun çözümlendiği, ezen ve ezilen ulusların ortadan kalktığı sovyetler dönemiyle ilgilidir.

Ulusal sorunu genişleterek onu, tek bir devletin iç sorunu olmaktan çıkarıp sömürgeler genel meselesi haline getiren emperyalizmin tam tersine, sovyet devleti, üretim araçlarının kollektif mülkiyetine dayanan niteliğiyle, **her türlü baskının kaynağı**

(*) Lenin, Ulusların Kaderlerini Tayin Hakkı, s. 25.

olan sınıfsal baskıyı ortadan kaldırarak, ulusal sorunu çözümleyen en tutarlı devlet biçimi olduğunu ispatlamıştır. «Büyük Rus Ulusunun» baskı altına aldığı ulusların yerine, ne ezen ne ezilen ulusların, ne de ulusal baskının olmadığı, ulusların serbestce ve gönül rızasıyla birleştiği yeni tipte bir uluslar devleti ortaya çıkmıştır.

Ekim devrimiyle kurulan Sovyetler iktidarının evrensel önemini ulusal sorun açısından şöyle değerlendirmek mümkündür:

«1 — Milli meseleyi milli boyunduruğa karşı savaş gibi özel bir mesele olmaktan çıkararak, ezilen halkların, sömürgelerin ve yarı-sömürgelerin emperyalist sömürüden kurtuluşu temel meselesi haline getirerek bunun alanını genişletmiştir.

2 — Bu kurtuluşun gerçekleşmesi için büyük imkanlar yaratmış ve tutulacak doğru yolları açmıştır. Ve böylelikle batının ve doğunun ezilen halklarının emperyalizme karşı birlikte muzaffer savaşını yöneterek onların kurtuluşunu geniş ölçüde kolaylaştırmıştır.

3 — Batının proleterlerinden Rusya ihtilâli aracılığıyla doğunun ezilen halklarına kadar varan emperyalizme karşı yeni bir devrimler cephesi kurarak sosyalist batıyla köleleştirilmiş doğu arasında bir köprü kurmuştur.»*

Özetlemeye çalıştığımız bu genel bilgilerin de yardımıyla, KÜRDİSTAN'ın (Kürt ulusunun yaşadığı ülkenin adı budur. Önceleri hakim sınıflar tarafından da bu yerler «Kürdistan» olarak adlandırılırdı. Sonraları bu ülkenin bölünmesiyle sömürgeciler Kürdistan adını unutturmak için her yolu denediler.) somut özelliklerine ilişkin görüşlerimizi, Türkiye'nin hem bütünü, hem de diğer parçalanmış top-

(*) Stalin, Marksizm ve Millî Mesele, s. 96.

raklarında yaşayan kesimlerle olan bağlarını birlikte değerlendirerek açıklamaya çalışacağız. Bunun üstesinden gelmenin yolu önce de vurguladığımız gibi, Marksist-Leninist ilkelerin ışığında kendi özgül koşullarımızın somut tahlilinden geçer.

Ulusal sorunu başarıyla çözümleyen ülkelerin deneylerini ve ulusların kendi kaderlerini tayin hakkına ilişkin genel doğruları yaratıcı bir biçimde şartlarımızla kaynaştırmalıyız. Bunu başaramazsak, söylediklerimiz istediği kadar keskin laflarla dolu olsun pratikte ayakları yerden kesilmeye mahkum olacaktır.

Bu günün Türkiye'si nasıl bir ülkedir ve gündemdeki devrimci adımın karakteri nedir? Öncelikle tesbit edilmesi gereken somut durum bu olmalıdır. Ulusal sorun ve ulusal hareket-Kürt ulusal sorunu-ancak bundan sonra bir açıklığa kavuşabilir.

Soruna böyle bir bakış açısıyla yaklaşmak, ulusal sorunda Marksizme uygun yaklaşım biçimidir. Çünkü toplumsal bir sorun incelendiğinde ilk önce o özel durumu tüm özellikleriyle bilmek zorunludur.

Şimdi genel nitelikleriyle bu günkü Türkiye sonra da tarihi ve ekonomik gelişimi içinde Kürdistan'a ilişkin tesbit ettiğimiz somut durumların özelliklerini kısaca açıklamaya çalışacağız:

A — TÜRKİYE'NİN DURUMU :

1 — Türkiye, emperyalizmin boyunduruğunda yarı sömürge bir ülkedir. Kapitalizm hakim üretim biçimidir. Yalnız bu kapitalist üretim ilişkileri iç dinamiğin yansıması olarak değil, emperyalizme bağımlı olarak gelişmiştir. Üretim ilişkilerinin bu niteliğine rağmen, henüz kapitalizm öncesi ilişkilerin tümüyle ortadan kalktığı söylenemez. Büyük bir yaygınlık arzederler.

2 — Kapitalizmin gelişimi çarpık ve tekelci ya-

pıdadır. Uluslar arası tekelci burjuvazinin bir uzantısı olan yerli tekelci burjuvazi iktidarı tek başına ele alacak güçte değildir. Diğer gerici sınıf ve tabakalarla ittifak halinde iktidarı paylaşmaktadır. Buna karşın ittifakta, emperyalizmle birlikte yönlendirici olan ve etkinliği sürekli artan tekelci burjuvazidir.

3 — Türkiye, emperyalizmle birlikte bu ittifakın- OLİGARŞİ'nin- diktası altındadır. Oligarşinin sınıf yapısı, hakim güçlerin ülke ekonomisinde, politikasında ve diğer alanlardaki etkinliğini yansıtacak bir biçimdedir. Ve finans oligarşisinden farklıdır, o şekilde nitelendirilemez.

4 — İşçi sınıfı nicelik olarak gelişmiştir. Hem işçi sınıfının, hem de diğer emekçi yığınların geçmişe ait güçlü bir mücadele geleneği yoktur. İşçi sınıfının örgütlenme düzeyi çok düşüktür. Sosyalist hareket, genel anlamda, henüz bir aydınlar hareketi niteliğini aşamamıştır. Sosyalist hareketle, işçi sınıfı hareketinin birleştiği söylenemez.

5 — Ülkede nispi anlamda bazı burjuva demokratik haklar olmakla birlikte, sosyalist güçlerin örgütlenmesi, ezilen sınıf ve tabakaların ekonomik ve demokratik mücadelesi legal platformda büyük zorluklarla karşılaşmaktadır.

6 — Oligarşi, diktasını sürdürmenin yolunu baskı, terör ve diğer pasifikasyon politikalarında görmektedir. Faşizm, ülkede tırmanış içindedir.

7 — Devrimci adım **anti-emperyalist ve anti-oligarşik demokratik halk devrimidir.** Toprak devrimi bu demokratik devrimin tali bir sorunudur. Bu demokratik halk devriminin temel hedefi anti-tekel mücadeledir. Bu mücadele bu günün somut koşullarında anti-faşist mücadele görünümüyle somutlaşmaktadır.

8 — Türkiye'nin doğu ve güneydoğusunda geri bir ekonomik yapı mevcuttur. Bu topraklarda Türk

ulusundan ayrı bir ulus yaşamaktadır. Bu ulus, Kürt ulusudur ve yaşadığı bölgenin adı Kürdistan'dır. Türk ulusundan farklı olarak bu ulus milli ve demokratik haklardan hiç yararlanamamakta, varlığı bile kabul edilmemektedir. Kürdistan, bir sömürge statüsüyle Türkiye bütününe bağlıdır. (Kürdistan'ın öteki parçaları da genel nitelikleriyle aynı durumdadır. Yani Irak, İran ve Suriye'deki Kürtlerin durumu.)

9 — Türkiye'de devrimci mücadelenin sınıfsal yanı bugünkü somut koşullarda ağır basmakla birlikte, mücadelenin ulusal kurtuluş yanı da hareketin gündemindedir. Bu, Türk ulusunun, emperyalizm tarafından ezilen, yarı-sömürge bir ulus oluşundan kaynaklanmaktadır.

Türkiye'nin toplumsal yapısı, devrimci hareketin genişçe bir yorumu, çalışma tarzı, örgüt anlayışı, vb. konularını derinliğine incelemek bu yazının boyutlarını aşan bir iştir. Biz sadece ulusal soruna nasıl baktığımızı ortaya koyabilmek için yukarıda maddeler halinde sıraladığımız somut özellikleri genel tesbitler halinde belirtmekle yetiniyoruz.

Ayrıca Kürdistan'ın **tarihi ve ekonomik gelişme** *süreci içinde nasıl sömürgeleştiğini ve parçalandığını* uzun uzun yazmakta, ancak geniş bir araştırmanın ürünüyle mümkün olabilir. Çünkü ayrıntıları önceden tesbit etmek hem gereksiz, hem de olanaksızdır. Hareket güçlendikçe, örgütlenmede ileri adımlar atıldıkça bu zorlukların üstesinden gelmekte kolaylaşacaktır.

B — KÜRDİSTAN'IN DURUMU :

1 — Türkiye'nin Kürdistan bölgesinde yaşayan Kürt ulusunun hemen sınırında komşu ülkelerde yaşayan yurttaşları vardır. Bunlarla, ekonomik, sosyal, politik ve kültürel yanların ortak özellikler göstermesine rağmen farklı bazı yanlarının da bulunduğu

ilk bakışta göze çarpmaktadır. Bazı ülkelerde ulusal bağımsızlıktan yararlanan yurttaşları olduğu gibi bazılarında ise milli talepleri için yurttaşlarının eskiden beri sürdürdükleri bir mücadele olduğu görülmektedir. (Irak'ta-Güney Kürdistan'da- yürütülen mücadele, Sovyetler Birliği'nin Ermenistan Cumhuriyeti'ndeki özerk Kürt bölgesi). Bu durumun Türkiye'nın «geri bırakılmış bölgesinde yaşayan Kürt'leri etkilememesi düşünülemez. Geri bırakılmış derken bu özelliğinde ulusal baskı ve sömürü politikasının bir yansıması olduğunu unutmamak gerekir.

2 — Türkiye'de kapitalist üretim ilişkilerinin hakim olmasına karşılık, Kürdistan'da feodal kalıntılar hâlâ varlığını sürdürmektedir. Bu gerçeği abartmadan değerlendirmek zorundayız. Bu gün Türkiye bütünü içerisinde kapitalizmin girmediği yerler yoktur. Kürdistan'da kapitalizm öncesi ilişkilerin tasfiyeye uğrayan niteliğinin de gözlenmesi gerekir. Çünkü tekelci burjuvazi, çıkarlarının iç pazarın tam olarak ele geçirilmesiyle geniş ölçüde karşılanabileceği bilincindedir. (İç pazarın sonuna kadar kapitalist pazara katılması zorunluluğu.)

3 — Kürt ulusu kendi diliyle özgürce konuşamamakta ve yıllardır uygulanan asimilasyon politikasının baskısı altında inlemektedir. Bu ulusun kültürüne, diline hatta varlığına karşı yoğun bir baskı sürdürülmüş, gelenek ve görenekleri hakim ulusun yaşantısına zorla uydurulmaya çalışılmıştır.

4 — Türkiye Kürdistan'ı Türkiye bütünü içerisinde geri bir düzeydedir. Bu ekonomik ve sosyal, hem de politik bakımdan gözlenebilen bir durumdur. Ağalık, şeyhlik gibi kurumlar ve çeşitli bölünmeler —aşiret ve tarikatler arasında— yaygın ve canlıdır. Öte yandan kapitalizmin bu bölgede gelişmesi, ticaret ve ulaştırmanın yaygınlaştırılması Kürt ulusunun iktisadi bakımdan güçlenmesi sürecini de hızlandır-

maktadır. Bu somut özelliğin ulusun bilinçlenmesi ve uyanışı üzerindeki etkisini iyi değerlendirmeliyiz. Toplumda yeni özlemlerin, yeni görüş ve değer yargılarının da oluşacağı apaçıktır.

5 — Kapitalizmin bu bölgede toprak burjuvazisiyle ticaret burjuvazisinin (bu sınıf, hem emperyalizmin ve tekelci burjuvazinin mallarının bölgedeki pazarlamasını düzenler, hem de bölgede üretilen malların batıya ve diğer komşu ülkelere gönderilmesiyle uğraşır.) gelişmesini ve güçlenmesini sağladığı bir gerçektir. Tarımda, hayvancılıkta, küçük iş yerlerinde oluşan fazla ürünlerin bunların elinde toplandığı, sınırlı ölçüde sermaye birikimine de yol açtığı görülmekle birlikte bu sermayenin önemli bir bölümü batıya akmaktadır.

6 — Kürdistan'ın egemen güçlerinin (ağalar, eşraf ve aşiret liderleri toprak ve ticaret burjuvazisinin) bir kesiminin tavırlarında kendi ülkelerindeki ulusal kurtuluş hareketlerinin kırılmasından yana eğilim ağır basmıştır. Bu hareketler, onların ekonomik, sosyal ve siyasal durumlarını tehlikeye düşürecek bir doğrultuya girdiği günümüzde bu eğilim güçlü bir şekilde ortaya çıkmaktadır. Bu eğilim oligarşiyle işbirliği şeklinde somutlaşacaktır.

7 — Kürdistan'da bu gün feodal unsurlar, yeni gelişen toprak ve ticaret burjuvazisiyle birlikte bölgedeki sosyal ve politik gelişmeleri ağırlıklarını koyarak etkilemektedirler. Bu sınıfların güçlerini de ekonomik durumlarından —toprak sahipliği, vb.—, üst yapıda süregelen etkinliklerinden —aşiret, dinî liderlik, vb.— almaktadırlar.

8 — Kürdistan'ın her parçasında toplumsal örgütlenme bakımından olduğu kadar ekonomik, dinsel ve psikolojik açıdan değişik bazı özellikler bulunmakta ve bu durum her parçanın içinde yer aldığı ülkenin özelliklerine göre biçimlere bürünmektedir.

Kürt halkı, her bölgede sömürü, baskı ve yoksulluğun pençesinde kıvranmakla birlikte ekonomik ve politik gelişmesi bölgeden bölgeye farklılıklar gösterir. Bu somut durum, her ülkenin devrimci hareketinin gelişmesi, emekçi yığınların hareketiyle sosyalist hareketin kaynaşması açısından tutarlı bir şekilde değerlendirilmelidir.

9 — Kürdistan'ı sömürgeleştiren, Kürt ulusunun temel haklarına, tüm zenginliklerine, kültürel değerlerine el koyan ve bunu zor metotlarıyla sürdürenler, emperyalizmin ülkedeki uzantısı olan Türk hakim sınıflarıdır. Bölgedeki egemen güçlerin bir kısmı da bu hakim sınıfların politikalarına katılmakta ve destek olmaktadırlar. Çünkü çıkarlarını sürdürmeleri bu şekilde tavır almakla mümkün olabilmektedir. Kürdistan'da ulusal baskıyla (emperyalizme bağımlı oligarşik diktanın baskısının kaçınılmaz bir sonucu olarak), sınıfsal baskı bir aradadır ve iç içe geçmiştir.

10 — Kürt ulusunun toprakları onun iradesi dışında parçalanmıştır. Bu parçalanma baskı yöntemleriyle (tel örgülerle, mayın tarlaları jandarma karakollarıyla, katliam uygulamaları ve tehditleriyle) süregelmektedir. Ezilen ve sömürülen Kürt halkı, doğal olarak bu baskılara sessizce boyun eğmektedir. Silâhlı direnmeye kadar herşeye başvurmuştur. Sürekli bu utanç verici yaşamın zincirlerini parçalamaya çalışmıştır. Değişik nedenlerden dolayı bu hareketler, genellikle uzlaşmacı ve teslimiyetçilerin, gerici ve milliyetçilerin önderliğinde yürütülmüştür.

11 — Bugün Kürdistan'da ulusal kurtuluş mücadelesinin hedefleri bölgedeki ekonomik ve politik gücü ellerinde bulunduranlarla, emperyalizm ve oligarşidir.

12 — Devrimci bir mücadele olmadan, emperyalizm ve oligarşiye karşı iki halkın birliği ve dayanış-

ması sağlanmadan Kürt ulusunun, sömürgeci zulmünden, sınıfsal baskı ve sömürüden kurtuluşu gerçekten çok zor olacaktır.

Ayrıca Kürt halkının tarihi gelişimine kısaca bakarsak göreceğiz ki:

a — Bu halkın tarihi, sömürgeci ve istilacı kavimlerin, devletlerin baskısına karşı mücadelelerle doludur. Kürtler; Helenler ve Romalılara, Bizanslılar ve Sasanilare, Araplar ve Türk'lere varıncaya kadar bir çok istilacı kavimlere karşı savaşmış, Kürdistan, bu kavimlerin ve devletlerin kendi aralarındaki çatışmalara da sahne olmuştur. Bu çatışmalar arasında, bölgede kurulmuş olan Kürt devlet ve beylikleri varlıklarını sürdürmek için olaylardan yararlanmaya çalışmışlardır.

b — Kürtler, Türkler'den önce Anadolu'da yaşayan bir halktır. Türklerin buraları istilası sırasında aralarında şiddetli mücadeleler olmuştur. Zaman zamanda Anadolu'yu fethe gelen öteki kavimlere karşı da ortak savaşlara girmişlerdir. (Haçlı seferlerinde, Moğol istilasında, Selçuklu sultanlarına karşı mücadelede, vb.) Kürdistan'ın bölge olarak stratejik bir önemde olması, özellikle ticaret yollarının buradan geçmesi, bu savaşlara sahne olmasının en önemli nedenlerinden biridir.

c — Osmanlı toprak düzeninin (tımar sisteminin) Kürdistan'da uygulanmaması, Kürt beyliklerinin bölgede kendi «özerk» yönetimlerini sürdürmeleri hakim sınıfların işine de gelmiş ve Osmanlı padişahları bundan zamanı geldikçe ustaca yararlanmayı bilmişlerdir. Osmanlı-İran egemen güçlerinin kendi aralarında uzun süren savaşları, bu bölgeyi ele geçirmeye çalışmaları, savaşlar sonunda her iki devletin bu günkü sınırlarının çizilmesi, işte Kürdistan'ın günümüzdeki parçalanmışlığının en önemli tarihi nedeni...

d — Osmanlı yönetimine karşı isyanların artması 19. yy.ın ikinci yarısında görülmektedir. Bu direnmeler 1938'lere kadar devam etmiştir. Kürt isyanları sırasında katliamları, jenoside varan uygulamaları görüyoruz. Osmanlı padişahları bu isyanlar sırasında Kürtleri hem diğer halklarla (özellikle Ermeniler'le) karşı karşıya getirmiş ve birbirine kırdırtmış, hem de kürt halkını içten bölerek birbirine düşürmeye çalışmıştır. (Alevi-Sünni ayrılıklarını körükleyerek, aşiretleri birbirine düşürerek, vb.)

e — 20. yy. başlarında doğuda demokratik hareketlerin yaygınlaşması (1905 Rus devrimi, Balkanlardaki hareketler vb.) Kürt ulusal mücadelesini de etkilemiş ve bu mücadeleler sırasında milli özlemler açık bir şekilde dile getirilmiştir. Emperyalistler bu dönemde değişik oyunlar tezgahlamalarına rağmen, Türk ve Kürt halklarının emperyalizme karşı ortak tavrı da somut bazı olaylarda ifadesini bulmuştur. Kürdistan'ın öteki parçalarında ise özellikle Irak'ta, emperyalizme karşı Kürt ulusal hareketi —uzlaşmacı yanıyla birlikte değerlendirilmelidir— zaman zaman başarılı sonuçlara ulaşmıştır.

f — 1919 hareketinde emperyalizme karşı birlikte savaşılmasına ve ortak mücadele örgütlerinin kurulmasına (Müdafaa-i Hukuk Cemiyetlerinde Türklerle Kürtlerin temsilcileri birlikte çalışmışlardır.) rağmen, Kürt halkına uygulanan zülum politikası savaş sırasında bile yürürlükten kalkmamıştır. (Koçgiri olayı). 1925'lerden sonra ise bu şöven ve ırkçı politika katliamlarla «zenginleşerek» devam etmiştir. Ağrı isyanı sırasında Kürdistan'ın diğer bölgelerinde de ulusal hareketler gelişmiş ve bu hareketlerin bastırılmasında sömürgeci ülkelerin hakim sınıfları birlikte hareket etmişlerdir. (1928'lerden 1934'lere kadar devam eden Ağrı isyanı sırasında Irak'ta Ahmet

Barzani, İran'da ise İsmail Han «Simko» önderliğinde mücadeleler görülmektedir.)

g — Kürt ulus hareketleri bu tarihlerden sonra özellikle Irak'ta —Güney Kürdistan'da— günümüze kadar sürmüş, İran'da Sovyetlerin desteğinde —1946'larda— bir Kürt Cumhuriyeti (Mahabbat) kurulmuş ise de, bu Cumhuriyet emperyalizm ve şahlık tarafından kanlı bir şekilde ortadan kaldırılmıştır.

Yukarıda belirtmeye çalıştığımız bu genel tesbitlerin ışığında, Türkiye'de ulusal sorunun çözümüne ilişkin görüşlerimize artık geçebiliriz. Soruna birbirine bağımlı iki noktada yaklaşmağa çalışacağız:

1 — **Türkiye'de devrimci adım anti-emperyalist, anti-oligarşik demokratik halk devrimidir. Kürt ulusal sorunu bu genel sorunun bir parçasıdır.**

Bu devrimin başarısı ulusal sorunun çözümünün temellerinden biridir, bu günün somut koşulları, bu koşulların somut tahlilinden hareketle sorunun en doğru konumu bu şekilde ifade edilebilir. Somut koşullara göre, Kürt ulusal hareketi, kendi bağımsızlık mücadelesini ayrı bir çözümde de görebilir. Elbette böyle bir durum söz konusu olduğunda bunu engellemek, ezen ulus sosyalistlerine yaraşan bir tavır olamaz. Tam tersine bu ulusun bağımsızlık savaşına en büyük desteği sağlamak bir görev olacaktır.

Türkiye'de demokratik halk devriminin başarısı; Kürdistan'daki feodal kalıntıların tasfiyesi, hakim sınıfların Kürt halkına karşı uyguladığı şovenist ve ırkçı baskıların son bulması, Kürt ulusu üzerindeki ulusal baskının ortadan kaldırılması, kısaca Kürt ulusunun kendi kaderini serbestce tayin etmesi demektir.

Emperyalizmle bağların koparılması; aynı zamanda Kürt ulusal sorununun Kürt emekçi sınıflarının ve sosyalizmin çıkarlarına göre çözümlenmesi demektir.

Ulusal sorunu, devrimin karakteri genel sorununun bir parçası olarak görmek, ve bunun devrimci adımın niteliğine uyması gerektiği ilkesini benimsemek. Ulusal sorunda temel ilke budur. Oligarşik diktanın devrilmesinin, Türkiye'nin bağımsız bir toplum durumuna getirilmesinin aynı zamanda Kürt ulusal sorununun da çözümü olacağı açık bir olgudur.

Bugün dünyada baş çelişki, yarı-sömürge ve sömürge ülkelerle emperyalizm arasındadır. Ulusal sorunun çözümü dünya çapında bu çelişkinin çözümü genel sorununa bağlıdır. Sorunu Türkiye'nin özgül koşullarında en tutarlı şekilde çözümlemek, önce de vurguladığımız gibi Türkiye'nin ve özel olarak Kürdistan'ın somut durumunun Marksist yorumundan geçer.

Kaldı ki ulusal sorun salt Kürdistan sorunuyla sınırlı değildir. Türkiye'nin de yarı-sömürge bir ülke olması, Türk ulusunun da emperyalizm tarafından ulusal baskı altında bulunması gerçeği önümüzdedir. Türk halkı da bu baskının çemberinde kıvranmaktadır. Emperyalizme karşı savaş, Türkiye devrimci mücadelesinin gündemindedir. Ve devrimci adımın en önemli hedeflerinden biridir. Ancak bu iki ulusal baskıyı aynı görmek yanlıştır.

Kürt ulusu da belirtmeye çalıştığımız gibi sömürge bir ulustur ve ulusal kurtuluş adımı bu mücadelenin önündeki temel adımdır.

Ulusal baskıyı uygulayan-ki ulusal baskının kaynağı sınıfsal baskıdır-emperyalizmin ülkedeki uzantıları olan yerli hakim sınıflardır. Kürt ulusunun gerici güçleri de bu sınıfların içinde yer almaktadır. Düşmanın somut olarak belli olduğu ve ortak yönlerinin bulunduğu, emperyalizmin desteğiyle de sömürülerini sürdürdüğü bir gerçektir. Açıkca görülen hem Türkiye devrimci mücadelesiyle hem de Kürt ulusal kurtuluş mücadelesinin birbirinden soyutlanamıya-

cağı, ortak düşmanlarının bulunduğu, emperyalizmden kurtuluşun iki halkın da kurtuluşunu sağlayacağı gerçeğidir.

Biz, Kürt ulusal sorunu **anti-emperyalist, anti-oligarşik devrim** genel sorununun bir parçasıdır derken, kısaca belirtmeye çalıştığımız bunlardır. Asıl zorluk, Kürdistan'ın öteki parçalarla olan ilişkisinin ortaya çıkardığı durumdan kaynaklanmaktadır. Çünkü her parçadaki hareketlerin, ulusal kurtuluş mücadelelerinin birbirini etkileyeceği ve birbirinden kopuk olmayacağı da açık bir gerçektir.

Sorunu somut özellikleri içerisinde, her ülkedeki iktidarın karakterine ve halk hareketlerinin gelişmesine bağımlı olarak koymak bir zorunluluk olmaktadır. Bu gün mücadelenin emperyalizme karşı olmadığını, emperyalizme karşı savaşın Kürt ulusal hareketinin gündeminde olmadığını ileri sürmek olsa olsa burjuva milliyetçilerini bağlayan görüşler olabilir. Burjuva milliyetçilerinin kendi küçük dünyalarının ötesindeki gerçeklerden habersizce soruna yaklaşmaya çalıştıkları bilinen bir şeydir. Ezilen ulusların ve emekçi yığınlarının ulusal baskının zincirlerinden kurtuluşunun emperyalizmle bağları koparmadan gerçekleşmesi olanaksızdır.

Ulusal sorun da diğer bir çok sorun gibi değişik yorumlandığı ve devrimcilerin özel olarak bu konuda da görüşlerinin henüz bir açıklık kazanmadığı bir dönemde, bu soruna nasıl baktığımızı (ulusların kendi kaderlerini tayin hakkından ne anladığımızı) kısaca genel doğruların ışığında tekrarlamak, her halde yararlı olacaktır:

1 — Her ulusal hareket ve bunun muhtevası, her yerde ve zamanda aynı değildir. Bir yerde salt asimilasyona karşı olabilir, bir yerde de ulusal hareket kendi bağımsız devletini kurma talebiyle ortaya çıka-

bilir. Bu istekler, hareketin temel nedenlerine göre biçimler almaktadır.

2 — Kendi kaderini tayin etme hakkı bir ulusun kendisiyle ilgili, geleceğiyle ilgili konularda, hiçbir baskı altında olmadan karar vermesi demektir. Bir ulus istiyorsa başka bir ulusal özerklik veya federasyon ilkeleri temeli üzerinde birleşebilir. İstiyorsa ayrı yaşamayı seçebilir. Bir «ulusun eski düzene dönme hakkı da vardır, ama sosyal demokrasi böyle bir kararı ya da tasarlanan şu ya da bu ulusal kurumu onaylayacak değildir. Proletaryanın çıkarlarını savunan sosyal-demokrasinin görevleri başka şey, ayrı ayrı sınıflardan oluşmuş ulusun hakları başka şeydir... Emekçi yığınların çıkarlarıyla bağdaşan çözüm hangisidir? Özerklik mi, federasyon mu, yoksa ayrılma mı? Bunlar belli bir ulusu çevreleyen somut tarihi şartlara bağlı çözümler bekleyen sorunlardır. Ayrıca herşey gibi tarihi şartlar da değişir ve belirli bir anda doğru olan bir çözüm başka bir anda kesin olarak olumsuz bir nitelik taşıyabilir... Ulusal sorun'a çok yaygın olan ve kolay ve basit çözüm arayan bir yol'a karşı olduğumuzu kesin olarak belirtmeliyiz.»*

3 — Ulusal hareketlerin desteklenmesi için uyulması gereken zorunlu ilkeler vardır. Emperyalizme darbe vuran, onu zayıflatan, emperyalizmin devrilmesini kolaylaştıran hareketlerin desteklenmesi bir görevdir. Genel olarak emperyalizme karşı mücadeleye zarar veren bir ulusal hareketin desteklenmeyeceği açıktır. «Bazı durumlarda parçanın bütünüyle çelişmesi mümkündür. O takdirde parça reddedilmelidir.» (Lenin) Ulusal sorunda ileri sürdüğümüz isteklere karşı, sosyalistler, soruna işçi sınıfının çıkarları açısından yaklaşmaya çalışırlar. İşçilerin sınıf

(*) Stalin, Marksizm ve Millî Mesele, s. 28 - 30 - 31.

mücadelesini güçlendiren isteklerin desteklenmesi ve yaygınlaştırılması için mücadele bir zorunluluktur. Çünkü «Proletarya, eşitliği ve ulusal devlet kurma hakkı eşitliğini tanırken, bütün ulusların proleterlerinin birliğine büyük değer verir ve her ulusun isteği, her ulusun ayrılma hakkını işçilerin sınıf mücadelesi **açısından** değerlendirir.»*

4 — Kürdistan'ın bağımsız bir devlet olup olmayacağı, Kürt ulusunun kendi devletini kurup kurmayacağı sorunu önceden tayin edilecek bir olgu değildir. Sosyalistler, bu tür tahminlerle fazla uğraşmadan ulusal sorunun çözümünde Kürt ulusunun bu hakkının zorunlu bir hak olduğunu açıkca savunmalı ve gerçekleşmesi için mücadele etmelidir. Türk ve Kürt ulusunun ulusal devletlerini kurmada tam hak eşitliği, ulusal baskıya karşı, şovenizme ve ırkçılığa karşı tutarlı mücadele; ancak bu yolla bir bilinçlendirme ve eylem politikası ile sürdürülebilir, iki ulusun emekçilerinin birliği sağlanabilir.

5 — Kürdistan sorununun çözümü, demokratik devrim genel sorununun bir parçasıdır derken, «mücadelemizde belirli bir devleti kendimize temel alıyoruz, o belirli devlet içinde bütün ülkelerden işçileri birleştiriyoruz, biz hiç bir özel ulusal gelişme yolunu savunamayız, biz bütün mümkün olan yollardan sınıf hedefimize doğru yürüyoruz.» (Lenin)

6 — Sosyalistler, Kürdistan'da ulusal baskı ve zulüm devam ettikçe, sömürge statüsü ortadan kaldırılmadıkça, Kürt ulusal kurtuluş mücadelesine karşı gözlerini kapatamazlar. «Proletarya, ezilen ulusların belli bir devletin sınırları içinde zorla tutulmalarına karşı savaşmalıdır, bu da ulusların kendi kaderlerini tayin edebilmeleri uğruna savaştır. Proletarya, «kendi» ulusu tarafından ezilen sömürgeler ve

---

(*) Lenin, Ulusların Kaderlerini Tayin Hakkı, s. 72.

uluslar için siyasi ayrılma özgürlüğü istemelidir. Yoksa proletaryanın enternasyonalizmi boş laftan *başka birşey olmazdı. Ezen ulusla ezilen ulusların işçileri arasında ne güven, ne de sınıf dayanışması* olurdu... İstisnasız bütün ezilen ve eşit olmayan milletler için ayrılma özgürlüğü istiyorsak ayrılmadan yana olduğumuz için değil, zorla birleştirmeye karşıt olarak serbest, gönüllü birleşme ve kaynaşmadan yana olduğumuz için istiyoruz. Tek neden budur.»*

Biz mücadelemizde *belli bir devleti ve bunun* sınırları içinde yaşayan ulusların somut durumlarını, toplumdaki üretim ilişkilerinin niteliğini ve sınıfsal *güçlerin politik arenadaki yerlerini temel alarak* ve buna da Kürdistan'ın öteki parçalarıyla olan ilişkisini, orta-doğuda ve genel olarak dünyada emperyalizme karşı ezilen ulusların kurtuluş savaşlarını gözönünde bulundurarak diyoruz ki: Kürt ulusal sorununun çözümü, anti-emperyalist, anti-oligarşik devrim meselesinin tutarlı bir çözümüne yakından bağlıdır. Çünkü Kürt ulusuna uygulanan baskıların, sömürünün asıl kaynağı *emperyalizme bağımlı kapitalist* üretim ilişkileridir. Sömürge statüsünü, ulusal baskıyı *sürdüren oligarşik* diktatörlüktür. Ve uluslar arası planda ona destek olan emperyalizmdir.

Demek ki ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı, devrimci bir tarzda, mücadelenin karakterine ve emperyalizmin yıkılması genel meselesine bağlı olarak ele alınmalıdır. *Sorunun çözümünde açıktır* ki Türk ve Kürt halkları arasında dayanışmanın sağlanması ve pekiştirilmesi Türkiye devrimci hareketiyle Kürt ulusal kurtuluş hareketi arasındaki bağların güçlendirilmesi zorunludur. Bu her iki hareketin (işçi sınıfı hareketiyle Kürt ulusal kurtuluş hare-

---

(*) Lenin, Ulusların Kaderlerini Tayin Hakkı, s. 147.

keti) tek bir devrimci dalga durumuna dönüşmesini de kolaylaştıracaktır.

2) ORTAK MÜCADELE ve ORTAK MÜCADELE ÖRGÜTLERİ :

Bu sorunu da birinci temel noktaya ilişkin olarak değerlendirmek gerekir. Halkların mücadelesinin başarısı, en açık ve en tutarlı, «devrimin sarp, engebeli ve dolambaçlı yolunda» ancak ortak mücadele ile ve bunun ifadesi olacak ortak mücadele örgütlerinin *yaratılması* ve yaygınlaşmasıyla mümkündür.

Ulusal inanç ve geleneklerin, ezilen ulusun emekçilerinin üzerindeki etkisini, ulusal baskının getirdiği ayrı mücadele ve örgütlenme geleneğinin varlığını görmemezlikten gelemeyiz. Özellikle devrimci hareketin durumu sorunu daha da güçleştirmektedir. Söylediklerimizi daha somut olarak ifade edersek :

Bugün, Türkiye ve Kürdistan'daki mücadeleyi yönlendirecek olan gerçekten adına layık bir işçi sınıfı partisi olacaktır dersek, bu bir genel doğrunun tekrarlanmasından başka bir şey olamaz. Şu anın somut koşullarında genel olarak Kürt ulusal sorununun Türkiye devrimci hareketinin önderliğinde çözümleneceği veya Kürt ulusal kurtuluş hareketinin ayrı bir rota izleyeceğini tesbit etmek gerçekten çok güç bir sorun olmaktadır. Herşeye rağmen yapılması gereken Kürt ulusal kurtuluş hareketine öncülük edecek sosyalist kadroların oluşturulmasına ciddiyetle eğilmek olmalıdır.

Fakat, hareketin gelişimi içinde Kürdistan sorunun tutarlı çözümü yolunda verilecek ideolojik ve pratik mücadeleyle ortak örgütlenmenin subjektif koşullarının yaratılması uzak bir ihtimal değildir. Ortak örgütlenme aynı zamanda bir **güven sorunudur.** Bu güveni ezilen ulusun emekçilerine vermek, her-

şeyden önce ezen ulus sosyalistlerine düşmektedir.

Sorunu, daha anlaşılır bir şekilde ortaya koyabilmek için, birbirinden soyutlamamakla birlikte bu konuyu iki ayrı başlıkta inceleyeceğiz:

1 — Ortak Mücadele :

Bir kere ulusal sorunun çözümünde işçilerin sınıf dayanışması, ortak mücadelede birliğin sağlanması ilkesi, temel bir ilkedir. Bu inkar edilmez bir gerçek. Çünkü böyle bir dayanışma ve birlik ile demokratik devrim başarılabilir, emperyalizme karşı halk savaşı verilebilir.

Aynı devletin sınırları içinde yaşadıkları sürece, işçi sınıfıyla (iki ulusun işçileri) diğer emekçi kitlelerin arasındaki bağları sıklaştırmak, Kürdistan'ın özgürlüğüne yönelecek en tutarlı adım olacaktır. Böyle bir birlik olmadan kurtuluşun kolay olacağı düşünülemez. Bu hergün emperyalizme karşı kurtuluş mücadelesi veren halkların deneyiyle, devrimi zafere ulaştırmış ülkelerin deneyleriyle kanıtlanmıştır, kanıtlanmaktadır.

Her yeni baskı ve zulüm dalgasında iki ulusun hakim sınıfları tam bir anlaşma içinde emekçi sınıflar üzerindeki baskı ve sömürü de nasıl işbirliği yapıyorlarsa, işçi sınıfının, her iki ulustan kurtuluşcu güçlerin ortak mücadelesi de neden sağlanmasın? Açıktır ki, «gerçekten ciddi ve derin her siyasi sorunda gruplaşma, sınıflara göre oluyor, uluslara göre değil.» (Lenin)

Kendi kaderini tayin hakkını doğru olarak yorumlayıp yürütecek sıhhatli ve ciddi bir propaganda ve pratik mücadeleyle işçi sınıfını ve diğer emekçileri milliyetlere göre değil de, emperyalizme ve oligarşiye karşı sınıfsal durumlarına göre birleştirebilir, kenetlenmiş hale getirebiliriz. Çünkü sosyalistler, hakim sınıfların, «devletlerin sınırında getir-

diği değişiklikler ne olursa olsun, bütün ulusların proleterlerinin sınıf mücadelesinde en sıkı ve bölünmez bir ittifakı gerçekleştirmek için mücadele eder.» (Lenin)

Bugünden, tüm yönleriyle işçi sınıfı hareketleriyle Kürt ulusal kurtuluş hareketi arasında sağlanacak ilişkileri önceden tesbit etmek olanaksızdır. Sorun, mücadele içinde aydınlığa kavuşacaktır.

Burjuva milliyetçileri, sürekli devrimci hareketi saptırmak için ulusal kurtuluş sloganlarına başvurur. Oysa sosyalistlere düşen görev, soruna sınıfsal açıdan yaklaşmak, işçi sınıfının diğer halk kitleleriyle mücadele ittifaklarının nasıl sağlanacağı ve güçlendirileceğini değerlendirmek olmalıdır. «Bu olmadan, burjuvazinin her çeşitten entrikaları, kalleşlikleri ve hileleri karşısında proletaryanın bağımsız politikası savunulamaz ve işçi sınıfı, öteki ülkelerin işçileriyle sınıf dayanışmasını gerçekleştiremez.» (Lenin)

Oligarşik diktatörlüğü devirebilmek için işçiler ve halklar birleşmelidir. Kürdistan'da ulusal baskıya karşı yürekli bir mücadeleyi sürdürme, bu birliğin ön koşuludur.

Biz, Kürdistan'da halklar arasındaki birliği engelleceyek ölçüde bir Türk düşmanlığının varolduğunu zannetmiyoruz. Fakat bu soruna dikkatli yaklaşılmazsa bir sürü etken böyle bir düşmanlığı-birliği engelleyecek ölçüde yaratabilir. Kaldı ki, ezilen ulusun ezen ulusa karşı-doğal olan-kinini, enternasyonal görevini yerine getirmesiyle her zaman sosyalist hareketin güçlenmesini yaralayacak şekilde hakim sınıflara yöneltmek mümkündür. «Proletaryanın birliği ve beraberliği doğrultusunda ve sonra da dünyanın bütün ülkelerinin ve bütün uluslarının emekçi yığınlarının birliği ve beraberliği doğrul-

tusunda büyük çabalar gösterilmedikçe, kapitalizme karşı zafer kazanılamaz.» (Lenin)

Savunduğumuz birlik vurguladığımız gibi, mücadele süreci içinde gerçekleştirilecek olan bir birliktir, «Birlik işçiler için gerçekten gereklidir ve en önemlisi işçilerin, kendilerine **kimsenin** birlik vermeyeceğini, kimsenin onların birliğini başarıya ulaştırmakta yardım edecek **durumda olmadığını** anlamalarıdır. Birlik «vaad edilemez» -bu sadece boş bir öğünme, kendini aldatma olur; birlik küçük entellektüel gruplar arasındaki anlaşmayla yaratılamaz.' -bu en acıklı, safca ve cahilce bir hayaldir. Birlik kazanılmak **zorundadır** ve işçiler sadece kendileri, bilinçli işçiler, -gayretli ve bilinçli çabalarla-bunu yapabilecek durumdadır. 'Birlik' sözünü büyük harflerle yazmaktan, vaadetmekten kendini onun şampiyonu olarak 'ilan etmekten' daha kolay birşey yoktur. Ama, **yalnız bütün** bilinçli işçilerin öncü kolları kendi güç ve örgütleriyle birliği gerçekten sağlıyabilirler. Bu kolay bir iş değildir. Güç, sebat ve bütün sınıf bilinci taşıyan işçilerin toparlanmasını gerektirir. Ama bu çabalar olmadan işçi sınıfı birliği hakkında konuşmak gereksizdir.» *

2 — Ortak mücadele örgütleri: Ortak mücadelenin somut ifadesi olarak, bu mücadeleyi yürütecek her iki ulustan işçilerin ve halkın «ortak mücadele örgütlerinden», özellikle **işçi sınıfının tek partisi**'nden yana olacağımız ve ilke olarak bunu savunacağımız açıktır.

Aynı devlet sınırları içinde yaşayan ulusların işçilerinin, her türlü sendika ve eğitim örgütlerinde, siyasal örgütlerde birlikte çalışmaları ve mücadele etmeleri ilkesi de leninist bir ilkedir. Bu ilkeyi (ortak

---

(*) Lenin'den aktaran G. Dimitrov, Faşizm ve Savaşa Karşı Halk Cephesi, Aşama Sosyalist çeviri dergisi, sayı: 4, s. 16.

mücadele ilkesini) uygulamada zorluk, hem Türkiye sosyalist hareketinin durumundan, hem de ezen ulus sosyalistlerinin bu güne dek ulusal sorun'da görevlerini yerine getirememelerinden ve ayrıca «sosyalizm» maskesini takan burjuva milliyetçilerinin ortalığı bulandırarak ulusal düşmanlık ortamını körüklemelerinden ileri gelmektedir. Bu zorluğun üstesinden, ancak açık, tutarlı ve cesaretli bir mücadele ile gelinebilir. Ezilen ulus sosyalistlerine de bu konuda büyük görevler düşmektedir.

«İşçilerin milliyetlere göre sınıflandırılmasının ne sonuç verdiğini biliyoruz. Tek işçi partisinin çözülmesi, sendikaların uluslara göre bölünmesi, çatışmaların vahimleşmesi, işçilere ve öteki uluslara ihanet, sosyal-demokrasinin saflarında tam bir manevi çöküntü... Böyle bir duruma karşı tek çare işçi sınıfı birliği ilkesine dayanan örgütlenmedir.» *

Bu konuda Türk ve Kürt sosyalistlerine önemli görevler düşmektedir. Mevcut koşullar, Türk sosyalistlerinin Kürt emekçi sınıflarına bu güveni vermesini; Kürt sosyalistlerinin de bu birliği sağlama doğrultusundaki çabalarını zorunlu kılmaktadır.

Ortak mücadele-örgütleri ve genel olarak ulusal soruna biraz daha açıklık getirebilmek için bu sorunu çözmüş üç ayrı ülkenin deneylerine göz atmak yararlı olacaktır:

a — Sovyet deneyi: Çarlık Rusya'sı, çok uluslu bir devletti. Devrime işçi sınıfının öncülük etmesi ve mücadelenin başarıya ulaşması, aynı zamanda Rusya'daki ezilen ve sömürge ulusların da kurtuluşunu da birlikte getirmiştir. Sömürge, ulusal baskıya son verilmiş, ulusların serbestce ve gönüllü birliğine dayanan yeni bir devlet biçimi ortaya çıkmıştır.

(*) Stalin, Marksizm ve Millî Mesele, s. 81.

Bolşevikler işçi sınıfının mücadelesiyle, ezilen ve sömürge ulusların, ulusal kurtuluşcu güçlerinin, ittifakını ve ortak mücadelesini gerçekleştirerek ülkede sosyalist bir iktidar kurmuşlardır. Rus işçi sınıfı, devrimin itici gücü rolünü, öncü rolünü, Rus ulusunun ezdiği bütün ulusların kendi kaderlerini tayin hakkını kararlı ve tutarlı bir şekilde savunarak yerine getirmiştir.

Sovyet deneyi, ulusal sorunda, ortak mücadelenin ve ortak mücadele örgütlerinin nasıl yaratıldığı ve geliştirildiğine dair örneklerle dolu zengin bir deneydir. Çeşitli ulusların sosyalistlerinin birliği, işçi sınıfını bu halkların diğer kesimlerini ayrı örgütlenme çabalarına karşı verilen ideolojik ve pratik mücadeleyle güçlenebilmiştir. Bolşevik partisi, bu birliğin en üst ifadesi olmayı zorlu bir mücadelenin sonucuyla yerine getirebilmiştir.

Sovyet deneyinde, ezen ulusun işçi sınıfı, devrimci hareketin motoru olmuş, diğer milliyetlerden halklar da bu devrimci «genel kurmayın» yönetiminde önce çarlığa karşı sosyalist devrimde birlikte mücadele etmişlerdir. Her iki devrimde de ulusal sorun, hareketin karekterine uygun olarak onun bir parçası niteliğini taşımıştır.

b — Çin deneyi: Yarı-sömürge, sömürge (Japon işgali sırasında, işgal altında olan yerler için Mao, «sömürge» terimini kullanmaktadır.) ve yarı-feodal Çin'de ulusal sorun, toprak devrimi genel meselesinin bir parçası olarak milli demokratik devrimin zafere ulaşmasıyla birlikte çözümlenmiştir. Çin'de Han ulusu dışındaki diğer milliyetler de, Komünist Partisinin, işçi-köylü ittifakını gerçekleştirerek ve köylülerden oluşan halk ordusunun da gücüyle emperyalizmin ülkeden kovulması ve yarı-feodal yapının tasfiye edilmesiyle, sömürü ve baskıdan kurtulmuşlardır.

Çin'de devrimci mücadelenin temel gücünü köylüler oluşturmuştur. Savaş işçi sınıfının partisinin öncülüğünde sürdürülmüştür. Bütün milliyetlerden halk, aynı örgütün çatısı ve önderliği altında ortak düşmana karşı ulusal kurtuluş mücadelesi vererek emperyalizmle bütün bağlarını kopardı. Çin kurtuluş savaşı sırasında, Han ulusu dışındaki hiçbir ulusal azınlık, kendi bağımsızlık talebini ileri sürerek ayrı mücadeleye ve ayrı mücadele örgütlerini kurmaya kalkışmamıştır. Çin'in somut özelliklerine dayanarak silahlı mücadele yoluyla kurtuluş bayrağını yükselten Çin devrimcilerinin başarılı deneyi, salt ulusal sorunda değil, diğer bir çok temel konularda yarı-sömürge ve sömürge ulusların kurtuluş hareketlerine örnek olmuştur.

c — **Mozambik deneyi:** Portekizin bir sömürgesi olan Mozambik'te homojen bir yapı olmamasına rağmen Frelimo örgütü, **«çeşitli ırklara ve kabilelere mensup halkı»** sömürgeciliğe karşı verilen mücadele de örgütlemeyi ve ortak tavır almalarını sağlamayı başarmıştır.

Portekiz işçi sınıfının ve halkının, Mozambik'in bağımsızlığına kavuşmasındaki etkin rolü inkar edilemez. Portekiz sosyalistlerinin, kendi ülkelerinin sömürgelerinde, kendi faşist diktatörlüklerine karşı savaşan sömürge ulusların safında yer aldıkları, PAIC, MPLA, ve Frelimo örgütlerinin öncülüğünde süren mücadeleye bizzat sömürge topraklarında katıldıkları da bir gerçektir.

Fakat somut koşulların bir sonucu olarak, Mozambik'te ulusal sorunun çözümü, sömürge ilişkilerinin tasfiyesi ancak ayrı mücadele örgütleriyle mümkün olabilmiştir. Portekiz devrimcilerinin faşist diktatörlüğe, sömürge ülkelerin devrimcilerinin de bu faşist diktatörlüğün sömürgeci zulmüne karşı mücadelesinin elbetteki ortak yanları ve ortak hedef-

leri vardı. Özellikle ulusal sorun açısından Mozambik deneyinden çıkaracağımız ders,**coğrafi konumun** ezen ulus ile sömürge ulusun işçilerinin ittifakı sorunun da ilkenin, değişik biçimde görünüm almasına yol açtığıdır.

Bu üç ülkenin deneylerinden çıkaracağımız sonuç ise; işçi sınıfı mücadelesinin örgütlenişi, işçiler arasındaki birliğin ve ezilen sınıflar arasındaki dayanışmanın biçimini, ezilen ulusun kurtuluşçu güçleriyle ezen ulusun devrimci hareketinin ortak mücadelesinin biçimini değişik etkenlerin belirlediğidir. Bu etkenler de genel olarak somut tarihi şartlar, ekonomik ve sosyal yapı, coğrafi konum, devrimci hareketin gücü ve etkinliği ve diğer nedenlerdir.

Söylediklerimizi toparlamaya çalışırsak, özet olarak ulusal sorunda belirttiğimiz görüşlerimizi şöyle somutlaştırabiliriz:

1 — Türkiye devrimci hareketinin iki yanı vardır: Sınıfsal yanı ve ulusal kurtuluş yanı. Bu gün mücadelenin ağırlık noktasını sınıfsal yan teşkil etmektedir.

2 — Kürdistan'daki mücadelede ise ulusal kurtuluş adımı temel adımdır ve hareketin sınıfsal yanı ikincil durumdadır.

3 — Hem Türkiye devrimci hareketinin, hem de Kürt ulusal kurtuluş mücadelesinin hedefi, emperyalizm ve oligarşidir.

4 — Ya mücadelenin başını işçi sınıfının öncülüğündeki Türkiye devrimci hareketi çekecek, emperyalizmin ülkeden kovulması ve oligarşik diktanın yıkılmasıyla Kürt ulusunun kurtuluşu da gerçekleşecektir. Ya da Kürt ulusal kurtuluş mücadelesi, kendi bağımsızlık mücadelesini özgücüyle ve ayrı mücadeleyle (aynı zamanda ayrı örgütlenmeyle) başarıya ulaşacaktır.

Açıktır ki Türkiye ve Kürdistan'ın somut tarihi

koşulları, bu konudaki genel ilklerin hayata nasıl uygulanacağı konusunda çok dikkatli adımlar atılmasını zorunlu kılmaktadır.

Eğer, Türkiye işçi sınıfı hareketi ve gerçekten mücadeleye önderlik edebileceğini eylemleriyle ispatlamış bir devrimci partinin varlığı olsaydı, o zaman Kürt ulusal sorunu Türkiye devrimci hareketinin başarısına bağlıdır dememiz ve sorunu böyle değerlendirmemiz doğru olacaktı.

Tersi bir durum için, yani Kürt ulusal mücadelesi, ileri bir aşamada bulunsaydı ve Kürdistan'ın bağımsızlık hareketinin başarısı sağlanmadan Türkiye işçi sınıfı hareketinin güçlenmesi olanaksız olsaydı, o zaman da Kürt ulusal sorununun çözümü ayrı bir mücadeleyle gerçekleşecektir diye görüşlerimizi belirtmek en doğrusu olacaktı.

Sorun, gerçekten çok karmaşık bir yapıdadır. Zorluk da, Kürdistan'ın parçalanmışlığından ve özel olarak Türkiye devrimci hareketinin içinde bulunduğu somut durumdan doğmaktadır.

Türkiye somutun da, Kürt ulusal sorunu, anti-emperyalist ve anti-olagarşik devrim sorununun bir parçasıdır derken ve buna bağlı olarak ortak mücadeleyle ortak mücadele örgütlerini savunmaya çalışırken, açıklamaya çalıştıklarımızı bu şekilde ifade edebiliriz.

Özellikle ortak mücadeleye kimsenin karşı çıkacağını zannetmiyoruz. İsterse Kürt ulusal hareketi Türkiye devrimci hareketinden ayrı olsun, isterse Türkiye işçi sınıfı mücadelesinin başını çeksin, yine de bu mücadelede en büyük desteği iki hareket birbirine sağlayacaktır. Ortak mücadeleden kasdettiklerimiz öz olarak bunlardır.

Ortak mücadele örgütlerini ise şu anlamda ileri sürüyoruz: Şayet Türkiye işçi sınıfı öncülüğünde mücadele söz konusu ise, hareketi yönlendirecek

devrimci bir partide ve diğer bir çok yan örgütlerde iki ulusun sosyalistleri birlikte çalışacaktır. Yok eğer, Kürt ulusal kurtuluş hareketi değişik bir biçimde çözümlenecekse, bunun ancak devrimci örgütlerin hegemonyasında-sosyalistlerin öncülüğünde-tutarlı bir çözüme ulaşacağı açıktır. Böyle durumda bile, iki ulusun ortak mücadele örgütlerinin yaratılması bizce bir görev olmalıdır. Devrimci kadroların alışverişi, Kürdistan'daki devrimci örgütlerde Kürt ulusal mücadelesine katılacak bir çok Türk sosyalistlerinin çıkacağı, vb. birçok etken «ortak mücadele örgütleri» sorunu üzerinde ciddiyetle eğilmemizi bir görev olarak önümüze çıkarmaktadır.

Yazımızın başında da belirttiğimiz gibi, Türkiye sosyalist hareketinin şu andaki en acil sorunu, işçi sınıfının iradesini yansıtacak bir merkezi örgütlenmenin yaratılması sorunudur. Ve ideolojik mücadele buna bağlı temel bir görevdir. Kürt ulusal sorunu da bu genel meselenin bir parçası niteliğindedir.

Kürdistan'da da sosyalist hareketin görevi, devrimci kadroların oulşturulması yönünde çalışmalara ağırlık vermek, oluşturulacak merkezi örgüte fiilen katılmak, kuruluşuna dahil olmak olmalıdır.

Emperyalizme ve oligarşiye karşı verilecek mücadelede, Türkiye devrimci hareketinin mi, yoksa Kürt ulusal kurtuluş mücadelesinin mi daha ağır basacağı sorunu süreç içinde aydınlığa kavuşacaktır. Biz bu günden (somut durumun bir yansıması olarak) konuya basit ve kolay çözüm getirenlere karşıyız.

İlke olarak tek işçi sınıfı partisinden ve bu partide Türk ve Kürt sosyalistlerinin birlikte mücadelelerinden yana olmamız, yukarıda söylediklerimizle çelişen birşey değildir. Mücadele, en doğru ve en tutarlı çözümü ortaya çıkaracaktır.

Yazıyı bitirmeden önce milliyetçilik konusuna da kısaca değinmek gerekiyor:

Sosyalistler, her türlü şoven milliyetçiliğe, bölge şovenizmine ve yerel özelciliğe karşıdırlar. Uluslar arasında zora dayanan tüm bağların kopmasından yanadırlar. Her *ulus için «ayrılma hakkını azimle ve* kayıtsız şartsız» savunurlar. Yalnız bu, sosyalist*lerin, ezen ve ezilen ulus milliyetçiliğini aynı kefeye* koydukları ve ikisine de aynı tavrı gösterdikleri anlamına gelmez.

Ezilen ulusun burjuva milliyetçiliğinde, ulusal baskıya karşı, sömürge siyasetine karşı olmanın getirdiği demokratik bir muhteva vardır. Bu gerçek sosyalistlerin milliyetçiliğe nereye kadar destek olacağını belirlemekte ve bu desteğin sınırını tesbit etmektedir. Açıktır ki, bu destek, **burjuva milliyetçiliğinin savunulması demek değildir.**

Sosyalistler, milliyetçilikte «ileri olarak ne var*sa ancak onu desteklemekle yetinmelidir, öyle ki pro*leter bilinci, burjuva ideolojisi tarafından karartılmış olmasın» (Lenin) **Yine açıktır ki, bu destek, hiç bir zaman burjuva milliyetçiliğinin gelişmesine destek olma anlamına da gelmez.**

«Eğer ezilen ulusun burjuvazisi, ezen burjuvaziye karşı savaşırsa, biz, her zaman ve her durumda, herkesten daha kararlı olarak bu savaştan **yanayız;** çünkü biz, zülmün en amansız ve en tutarlı *düşmanlarıyız. Ama ezilen ulusun burjuvazisi,* **kendi öz** burjuva şoven milliyetçiliğinin çıkarlarını savunuyorsa, biz ona karşıyız. Ezen ulusun ayrıcalık*larına ve zulmüne karşı savaşırız,* ama ezilen ulusun kendisi için ayrıcalıklar sağlama yolunda çabalarına destek olmayız.» *

Türkiye'de bugün, asıl *mücadele edilmesi gere-*

(*) Lenin, Ulusların Kaderlerini Tayin Hakkı, s. 72 - 73.

ken milliyetçiliğin, gerici ve ırkçı yanı ağır basan Türk milliyetçiliği olduğu, bu milliyetçiliğin devrimci hareketin gelişmesinde büyük bir engel teşkil ettiği açık bir gerçektir. Özellikle «Kemalist» milliyetçiliğe karşı tutarlı bir ideolojik mücadele vermezsek, Kemalistlerin desteğini kaybederiz endişesiyle Kürdistan'ın bağımsızlığını savunmakta tereddüt gösterirsek; «Halklara özgürlük», «Bütün ülkelerin işçileri ve *ezilen halklar birleşin» gibi çağrılarımızda*, kimleri samimi olduğumuza inandırabiliriz.

Kürt milliyetçiliğine karşı da ilkeye dayanan bir mücadele vermeliyiz. Kürdistan'ın tutarlı yurtseverleri, işçi sınıfının ve diğer ezilen Kürt halk yığınlarının gerçek temsilcileri ancak Kürt devrimcileri olabilir, *burjuva milliyetçileri* değil.

Milliyetçiliği kendisine bayrak yapan bazı Kürt eğemen güçlerinin, yurtseverlikten çok, onları Türk hakim sınıflarına ekonomik çıkarlarla bağlayan binlerce bağ vardır.

Milliyetçiliğe karşı tavır da belirleyici olan soru şudur:

İşçi sınıfının mücadelesine yararlı mı, yoksa zararlı mı?

İşçi sınıfı, ezilen ulusun kurtuluş ve bağımsız devlet kurma hakkını suvunurken, burjuvazinin her *türlü milliyetçiliğine ve kozmopolitizmine tam* karşıt olan yurtseverliği ve enternasyonalizmi savunur. Yurtseverlik, ezilen ve sömürülenlerin kurtuluş mücadelesinin bir ülkenin somut koşullarında ifadesinin biçimidir.

Kürdistan'da, sömürge siyasetine karşı, ulusal ve sınıfsal baskıya karşı, ezilen yığınlar arasında uyanan direniş ve isyan eğilimleriyle burjuva milliyetçiliği birbirine karıştırılmamalıdır.

Özellikle sosyalizm maskesini takınan burjuva milliyetçiliği konusunda dikkatli olunmalıdır. Burju-

va milliyetçiliğinin her zaman gerçek yüzü teşhir edilmiştir. Fakat sosyalist kelimelerin arkasına saklanıp bunu ustaca yerine getirenlerle mücadele daha zor olur. Bu tür milliyetçilik, halkların birliğini engellemeye çalışır, devrimci güçlerin arasına nifak tohumları saçar, sürtüşmeleri arttırıp sorunu içinden çıkılmaz bir hale sokar.

«Bütün ulusların **herhangi** bir biçimdeki burjuva milliyetçiliğine karşı başarıyla mücadele edebilmek için, bugünkü durum karşımıza proleter mücadelesinin ve proleter örgütlerinin birliğini koruma görevini, ulusal tecrit doğrultusunda burjuva çabalarına rağmen, bu örgütleri, uluslararası bir birlik içinde toplama görevini koymaktadır... Bütün uluslar için tam hak eşitliği; ulusların kendi kaderlerini tayin etme hakkı; bütün ülkelerin işçilerinin birleşmesi; Marksizmin, ulusal programının bütün dünyanın deneyinin ve Rusya'nın deneyinin işçilere öğrettiği işte budur»*

Ulusal soruna nasıl baktığımızı genel hatlarıyla açıklamaya çalıştık. Söylediklerimizin pratikte gerçekleşmesi, bizlerin bu konuda sürdüreceğimiz tutarlı ve açık bir anti-emperyalist ve anti-faşist (sömürgeciliğe karşı mücadele de bugünün koşullarında anti-faşist mücadele şeklinde somutlaşmaktadır) mücadeleyle çözüme ulaşacaktır.

Eğer, Türk ve Kürt sosyalistlerinin, devrimci ulusal kurtuluştan yana güçlerinin ortak mücadelesinin ortak mücadele örgütlerini yaratmak ve sarsılmaz bir güç haline getirmek istiyorsak; öncelikle bu birliği engelleyen nedenlerin üzerine cesaretle eğilmemiz gerekecektir. Güvensizlik varsa, bunun güvene çevrilmesinin yolu ve yöntemleri de vardır.

KURTULUŞ

(*) Lenin, Ulusların Kaderlerini Tayin Hakkı, s. 123 .

YAKIN GEÇMİŞİN TARİHSEL ÖNEMİ

YAKIN GEÇMİŞİMİZİ NASIL KAVRAMALIYIZ?

1) Kısaca Uzak Geçmiş ve Sosyalist Hareketin Gelişimi :

Lenin bizim gibi ülkelerde Marksizmin özümlenmesini şöyle tanımlar: «Ekonomik ilişkilerin geri olduğu ya da gelişmelerin geri kaldığı ülkelerde sürekli olarak; Marksizmin sadece belirli noktalarının yeni dünya görüşünün ve geleneklerinin tümünü ve burjuva demokratik görüşleri, kısmen tasfiye etmekten yoksun olan işçi sınıfı hareketi destekçilerinin ortaya çıkmasına yol açar» (Revizyonizm Üzerine, s. 74-75)

1920'lerde (Kurtuluş Savaşı koşullarında) yurt dışında örgütlenip Türkiye'de kısa bir süre legal olarak ortaya çıkan Sosyalist Hareket 1960'lara dek illegal olarak faaliyet göstermiştir. Ülkemizde Kapitalizmin çarpık gelişimi; proletaryanın nicel ve nitel zayıflığı, küçük üretimin yaygın olması, Emperyalizmin her türlü etkisi ve Kemalist Burjuvazinin reformizmi vb. gibi nedenler «Bütünlüklü bir dünya görüşü olarak» gelişemeyen bu «gizli Sosyalist Hareket», teori ve pratiği ile sağ bir çizgi izliyor. Marksizmi ülkenin somut tarihsel koşullarına canlı bir biçimde uygulamak yerine, Sovyet devrim şablonculuğu, kopyacılık ağır basıyor. Aydınlar seviyesinde sınıf hareketinden kopuk ve ayrı gelişiyor ve bir türlü sunıfa ulaşamıyor. Pasifizmin batağında, kendini dışarda temsille, ve raporlar yazmakla sürdürüyor başlıca faaliyetini.

Marksizm-Leninizmin işçi sınıfı hareketiyle Sosyalizmin bir **bileşimi** olduğunu ve görevinin (M. L.'nin) işçi sınıfı hareketine ayrı ayrı yaşamalarında pasif bir şekilde hizmet etmek değil fakat bütün olarak hareketin çıkarlarını temsil etmek, bu harekete en asli hedefini göstermek; politik ve ideolojik bağımsızlığını korumak olduğu gerçeğini kavrıyamıyorlar.

Marksizmin sadece belirli noktalarını, «yeni dünya görüşünün belirli yerlerini ve tek tek sloganlarını özümlemiş» olan zamanın «Marksist liderlerinin» şablonculuk anlayışı, onların sonunda Kemalist Burjuvazinin kuyruğuna takıyor.

Çünkü onların kopyacılığı, kısa zamanda Sovyet Devrim koşullarının Türkiye'de mevcut olmadığını anlamalarına ve ardından da «ülkede madem ki Sovyet Devrim koşulları yok, o halde Türkiye'de Devriminde şartları yok» sonucuna götürüyor. (Bak: Şefik Hüsnü) Böylece ülkede sınıflararası ilişki ve çelişkilerin Marksist bir yorumunun yapılamaması, demokratik devrim esprisinin kavranılamaması, proletaryanın nicel ve nitel zayıflığı, müttefikler sorununun yanlış değerlendirilmesine ve proletaryanın sağındaki güçlere umut bağlama anlayışının egemen olmasına neden oluyor. Ve hemen teori ve pratiğinde yansıyan bu anlayış, burjuvaziye umut bağlama, ondan devrim bekleme ve onun kuyruğuna takılma oluyor. Lenin'in deyişiyle «Burjuva dünya görüşünün ve geleneklerinin tümünü ve burjuva demokratik görüşleri» kısmen de olsa tasfiye edemeyen, o'na kendini tümüyle kaptıran «bir burjuva sosyalizmi» anlayışı gelişiyor. Özellikle Kemalist Burjuvazinin reformizmi de bunda etkili oluyor. Zira «burjuva taktiklerinin çizdiği zikzakları işçi hareketinde revizyonizmi güçlendirir» (age, s, 79)

Ülkemizde işçi sınıfı hareketleriyle sosyalizm birbirinden ayrı ve her biri kendi yolunda gelişiyor.

Ve her ikisi de hakim burjuva ideolojisinin etkisinden kurtulamıyor.

Sonuçta kendi sağındaki güçlerden devrim bekleme anlayışı ve proletarya hareketine güvenmeme, onun öz gücünü ve kurmayını yaratamama durumuna götürür. Üstelik bir kısım aydınlarında tekelinde, hep legale çıkma umutlarıyla 1960'lara dek sürüp gidiyor.

2) 1960'dan Sonra Sosyalist Hareketin Gelişimi:

1960'lardan itibaren Dünyanın ve Türkiye'nin değişen koşullarında (Kapitalizmin hızlı ve çarpık gelişimi, emperyalist ilişkilerin yeni biçimi vb.) yeni bir tarihsel dönem başlar. Sınırlı burjuva demokratik hak ve özgürlüklerin anayasa ile garantiye alındığı; işçi sınıfına grev hakkının tanındığı yazı söz ve örgütlenme özgürlüğünün asgari olarak kullanılmaya başlandığı; her sınıf ve tabakanın kendi ideolojisini legal plânda oluşturmaya çalıştığı bir ortamda, 40 yıllık revizyonizmde hemen yeni biçimlere bürünür. Dönemin rehavetinde hızla burjuva ve küçük burjuva sosyalist akımları gelişirken, revizyonizmin yeni biçimi de «icazetli Sosyalizm» olarak boy gösterir.

Burjuvazi artık bir ölçüde musaade etmiştir. Onun tanıdığı sınırları aşmadan onun demokratik görüşleri içerisinde sosyalizmi sürdürelim anlayışı (geçmişten gelen bir hastalık, kuyrukçuluğun yeni biçimi) egemen olur.

Çekingen, ürkek adımlarla, «göğüsleme manevraları» ve «legalite için mücadele» yöntemleriyle anayasal sınırlar içinde faaliyet başlar. Anayasacı demokratlarla birlikte burjuva sosyalizmi kurulur. Eski tüfekler de (ağzından dolma ve atımlık) ateş almaya başlarlar. Ayrıca işçi sınıfının ekonomik mücadelesinin örgütlenmesiyle yeni bir küçük burjuva sosyalist partisi (TİP) kurulur.

Böylece 40 yıllık illegal Sosyalist Hareket lega-

le çıkar. Ve ülkemizde legal Sosyalist Hareket dönemi başlar. (Tüm revizyonist ve reformist ilişki ve pislikleriyle) **Fakat**, legal Sosyalizm, kısa zamanda 40 yıllık «gizli sosyalizm» revizyonizminin de su yüzüne çıkmasını ve onun deşifre olmasını sağlar. Çünkü sosyalizm ilk kez kitle önüne çıkmakta, ilk kez açık sosyalizm tartışmaları (salonlarda bile olsa) başlamaktadır. Doğal olarak da önce toplumun en aydın kesimlerine ulaşır. Kitlelerin kendiliğinden gelen ekonomik demokratik hareketleri karşısında da ona tapınır. Ve legal dönemin bu sosyalizmi ile işçi sınıfı hareketi birbirinden ayrı ve birbirinden kopuk gelişmesini daha açık biçimde sürdürür.

Fakat burjuvazi ilk kez elinin altından bir şeylerin kaydığının farkındadır. Döneme uygun yeni reformist yöntemler ve pasifikasyon taktikleri uygular. Sonuçta öylesine bir kavram kargaşası, öylesine bir soyut Marksizm tartışmaları sürer ki, gerçek tozduman içinde kaybolur, gider. Burjuva ve küçük burjuva aydınlarının hayallerinin yarıştığı salonlarda düzene karşı olan her tepkinin, her davranışın adı sosyalizm olur. Burjuva demokratik görüşler kılıktan kılığa girerek sosyalizme kırk ad ve biçim verilir. «Salon sosyalizmi» olarak ortaya çıkan bu «sosyalizmlere» «İsveç Sosyalizmi», «İsrail Sosyalizmi», «Nasır Sosyalizmi», «Türkiye'ye Özgü Sosyalizm» vb. adlar verilir.

Gene de Marksizmin bu ortamda ayakları üzerine basmaya çabaladığını görüyoruz. Çünkü, bu tarihsel dönem öylesine yoğun sınıfsal bölünmeler ve «son tahlilde» «siyasal kümelenmelerin ilişki, çelişki ve çatışmalarını yaratacak ki, artık ülkemizde «sınıfsal bölünmenin eski ve ilkel eldeğmemişliğinden» sözedilecek hale gelecek ve siyasal mücadeleler keskin biçimlere bürünecektir.

Revizyonizmin etkinliğinde de olsa, sosyalist

düşüncenin bilimselliği, hayatın gerçeklerine uygunluğu ekonomik ve sosyal gelişmenin etkisiyle, gelişecek, güçlenecek ve bütün bir toplumumuzu temelinden sarsacaktır. İlkin Üniversite gençliği ve aydınlarda, daha sonra da emekçi yığınlarda yankısını bulacaktır.

3) Legal Sosyalizmin İlk Ayrılığı:

Evet, legal dönemde sosyalizm ve işçi sınıfı hareketi her biri kendi yolunda, dönemin yeni ilişki ve çelişkileri içinde gelişmesini sürdürürken, artık her ikisi de anlaşılır olmaya bajlar.

1920'lerde kavranılamayan Demokratik Devrim esprisine (Mao kavrayıp Çin'de devrim yapar) ilk kez el yordamıyla yaklaşılmaya çalışılır. Fakat bu da hemen ikinci bir şablonculuğu geliştirir. 40 yıldır Sovyet Devrim şablonculuğunu benimseyen bir eski tüfek son barutunu Çin Devrimi üzerine kullanır. O yıllardır arayıp da bulamadığı, fakat artık kendisi için sınıf olma yolunda hızla gelişen proletaryayı hâlâ göremiyen, küçümseyen, ona ihanetin acısını içinde duymayan bu eski tüfek anayasacı demokratlarla balayındayken köylülüğün önemini ilk kez görür gibidir. Böylece 1966 larda TİP içinde legal Marksizmin ilk ayrılığı soyut slogan savaşıyla başlar...

MDD (Milli Demokratik Devrim) ve SD (Sosyalist Devrim) olarak ortaya çıkan bu ayrılık o zaman uluslararası sosyalist hareket içinde ortaya çıkan ve bugün iyice cepheleşmiş bulunan Sovyet-Çın ayrılığına da uygun düşüyordu.

Böylece ortaya çıkan MDD öylesine bir devrim anlayışı yarattı ki, sosyalizm belki hiçbir tarihte böylesine dogma olarak savunulmamıştır. Yaratıcılarının küçük burjuva dünya görüşleri, MDD yi kısa zamanda Burjuva Demokratik Devrim (BDD) ye dönüştürdü. Önce Çin keşfedildi. Sonra Türkiye rahatlıkla Çin'e benzetildi. MDD ne istiyorsa her şey yara-

tıldı. 40 yıllık, kopyacılık, reçetecilik anlayışı, dünyanın ikinci büyük ve Sovyet Devriminden farklı bir yolla devrim yapan ülkenin örnek alınması onun kopya edilmesi bu «Marksist» anlayışı için gerçekten kolaydı ve olağandı.

İleride göreceğimiz gibi tümüyle bile olmasa Küba Devriminin keşfi de (bir dönem Güney Amerika'da vb.) bir ölçüde de olsa eğilimleri doğruluyacaktır. Çünkü Marksizm henüz ülkemizde dogma olarak anlaşılıyor, «eylem kılavuzu olarak ülkenin somut tarihsel koşullarına canlı bir biçimde uygulanması» temel ilkesi kavranılmıyordu.

İşte tam bu ortamda; revizyonizm «toz duman» içinde tam istim ilerlerken, sosyalizm gelişmesini «taze ve yeni güçlerde» bulur ve emekleyerek kendi yolunu açmaya çalışır. Bu yeni ve taze güç Türkiye gençliğinin en aydın kesimi olan öğrenci gençliktir. Genel gençlik kitlesinin en aydın, aydınlarında en duyarlı kesimi olarak, «toplumdaki sınıf çıkarlarının ve siyasal kümelenmelerinin gelişmesini en bilinçlice, en kararlıca ve en kusursuzca yansıttıkları ve belirttikleri için «toplumdaki siyasal huzursuzlukların ve çalkantıların bir belirtisi olarak demokratik muhalefetin en solunda Dev-Genç hareketi olarak yükselir.

GENÇLİK HAREKETİNİN GELİŞİMİ

1) Kısaca Tarihi gelişimi :

Gençliğin örgütlenmesi ve örgütü FKF tam bu sırada (ne yazık ki daha sonra kendi başına yıktığı) bir küçük burjuva sosyalist hareketinin partisi (TİP) tarafından oluşturuldu.

TİP hareketi tarafından öğrenci gençliğin örgütlenmesi olarak kurulup yönlendirilmeye çalışan FKF, kısa zamanda partinin denetiminden kurtulacak, bağımsız örgüt durumuna gelecektir.

Kısaca bunun iki nedeni vardır:

Birincisi, kitlelerin gelişen ekonomik-demokratik hareketleri (özellikle işçi sınıfının) ençok öğrenci gençliği etkileyecektir. Partinin bu hareketlere karşı aktif tavır almayışı, gençliğin aydın niteliğinden ve kişiliğinden gelen aktif tavıra yönelişi. Partinin gençlik konusundaki yanlış tutumu vb.

İkincisi, Partinin giderek gerçek yüzünün ortaya çıkışı. Düzen partisi olduğunun açıkça görülüşü, gençliğin sosyalizmi anlamaya başlaması vb.

Sonuçta doğal gelişimiyle ve FKF'nin gençlik arasında güçlenmesiyle de birlikte, bağımsız tavır almasını gerektiriyordu. Hızla bağımsızlaşmaya yöneldi.

Fakat bu öyle kolay olmaz. FKF de belli bir çekişme başlar. İlkin parti içinde başlayan (1966) MDD ayrılığı FKF de yansır. En yoğun mücadele de burada sürer. FKF tabanı büyük çoğunluğuyla MDD yanında tavır alır. Bu da gençlik liderlerinin, ya da tabanın ideolojik tavrından çok bir çizgiye pratik tavır alışın ifadesidir. İdeolojik seviyenin muazzam düşüklüğü, pratik tavırları, özellikle aktif tavırları ön plâna çıkarır (Bu günde bu tavır ağır basmaktadır. Nedeni gençlik hareketinin niteliğinden gelmektedir.) Üstelik parti çizgisi iyice deşifre olmuştur. Pratiğiyle bunu her geçen gün açığa vurmakta ve gençliğin gerisinde kalmaktadır. Öte yandan MDD'nin daha aktif (silahlı mücadele, halk savaşı vb.) bir stratejik görüşü ifade etmesi, gençliğin karakterinden gelen eğilimlerinin etkisi vb. etkili olur.

Çünkü gençlik sosyalizmle henüz temas halinde. Klasikler çok ağır ve dengesiz yayınlanmaktadır. Teori dil bilen entellektüellerin tekelindedir. Düzene karşı yazılan her şey sosyalizm sayılıyor ve okunuyor. Öyle ki bir günlük gazete (Akşam) merkez gibi iş yapıyor. Parti ise, parti edebiyatı ile hiç ilgilenmiyor. Solda özellikle radikal ve burjuva demok-

ratik grupların yayınları ve ideologları hakim. Ama her şeye rağmen öğrenci gençlik hareketi ve FKF gelişiyor. Gençliğin artık burjuva fraksiyonlarının şemsiyelerinden kurtulmağa çalıştığı görülebiliyor.

1968 ilk boykotlar ve işgaller. Öğrenci gençliğin ilk kez akademik demokratik ve ekomomik sorunlarını gündeme getirişi ve sahip çıkışı. Düzene karşı tepki halinde gelişiyor ve politikleşiyor. Sosyalist gençlerin gençlik hareketlerinin en önünde yer alışı ve genel gençlik kitlesinin büyük kısmının kazanılmasını sağlıyor. Ve FKF'nin gençlik kitlesini kucaklayabilen tam bir kitle örgütüne doğru gelişimi başlıyor.

Giderek çatışmaların şiddetlenmesi, gençlik hareketlerinin yoğunlaşmasını doğurur. Sınıf hareketlerinin yükselişi, bundan en çok etkilenen gençliğin anti-faşist, anti-emperyalist hareketleri yoğunlaşır. Sosyalist gençler de bu mücadelenin biricik güçü ve Dev-Genç'te biricik örgütü olmaya yönelir.

Dev-Genç Öğrenci Gençliğin Biricik Kitlevi Örgütü: Daha çok kitleyi kucaklayabilmesi için FKF nin adının Dev-Genç olarak değiştirilmesine neden olur. Bu ara ekonomik krizin iyice derinleşmesiyle kitlelerin ekonomik demokratik hareketleri alabildiğine gelişir. Gelişen ve giderek genişleyen kitle hareketlerine bilinçli ifadeler vermek için herhangi bir örgütün yokluğu doğal olarak Dev-Genç'i ön plana çıkarır. Dev-Genç öğrenci gençliğin tümünü yönlendirmeye çalışırken ve bunu ancak kitle örgütünün sınırlarını da zorlayarak yapar.

Zaten işçi sınıfı hareketi, sendikaların ekonomizminin batağındadır. Diğer halk sınıf ve tabakalarının kendiliğindenci hareketleri de diğer demokratik kitle örgütlerinin hakimiyetindedir. Hızla demokratik kitle örgütleri gelişir, güçlenir. Fakat hepsi de merkezi bir organizasyonun yokluğunun acısını çe-

ker. Her demokratik kitle örgütü bu boşluğu kendi alanında doldurmaya çalışır, kendini abartır, kendini aşan eylemlere girer. Dev-Genç ise bunların içinde en büyüğü, en aktifi, kitleleri en fazla kucaklıyanı. Burada elbet suç demokratik kitle örgütlerinin değil, çünkü başka alternatif yok. Olması gereken bütün bu hareketlere bilinçli ifadeler verecek, kitle örgütlerini doğru biçimde yönlendirecek bir merkezi organizasyonun (parti) yokluğu ve kendini bu merkeze bağlayabilecek ileri unsurların dağınıklığı.

Evet bu ortamda Dev-Genç kendiliğinden gelen işçi-köylü hareketlerinin kuyruğuna zorunlu olarak takılır. Taşrada her gün bir örgüt kurulur. Kendini Dev-Genç'e bağlar. Şehirlerde Dev-Genç üyeleri işçi Birlikleri vb. kurarlar. Buralarda çalışırlar. Patlıyan her harekete katılırlar.

Gençlik toplantıları artık parti toplantılarını andırırcasına devrim meselelerini tartışır. Her grup ya da fraksiyon genliğe kafa-kol numaraları çeker, gençliğin içinde gruplaşmalar çoğalır. İlkesiz birlikler doğar. MDD tartışmaları yoğunlaşır. Bu arada Güney Amerika menşeli yayınların etkisiyle Küba Devrimi tartışmaları başlar. Guevara, Castro efsane olarak gençliği oldukça etkiler. Küba gerçeği kavranamaz. Yeni kopyacılık eğilimleri hızlanır. Küba koşullarında silâhlı aksiyonla gerçekleşen Küba devrimi ve Güney Amerika gerillacılığı gençlikte yankısını bulur. Soyut bir halk savaşı ve silâhlı mücadele anlayışının (Devrim anlayışı olarak) giderek gençliğin bir bölümünde eğilim kazanması, bu eğilimin, Guevara, Mao gerillasının eklektik bir sentezi ya da tam bir kopyası olarak gelişir.

Öte yandan Sovyet Devrim anlayışına karşı ortaya çıkan MDD içindeki ayrışmalar da gelişir. MDD'yi kabul eden en azından üç-dört grup var. Ama herkes başka şey anlıyor, yorumluyor. Ama aslında

MDD cileri ikiye ayırmak mümkün. Bir yanda gerçekten devrim yapmaya kararlı unsurlar, öte yanda oryantal dansözlüğe hevesli unsurlar. MDD içindeki tartışmalar zaten geçmişe bir tepki ve onun zıddı olarak doğmaya başlayan devrim yapmaya kararlı unsurlarla, her gün yeni bir starateji, her gün yeni taktik değiştirip, en keskin şeyleri söyleyip, en pasif tavır alan devrim gevezelerinin arasında geçer.

Böylece, ideolojisini Amerika'dan ithal ederek PDA ortaya çıkar. Giderek Çin Devrimini daha çok (!) keşfederek Türkiye'de revizyonizmin yeni bir biçimi olur. Gruplaşmalar ve ayrışmalar hızlanır. Yeni grup, grupçuklar ortaya çıkar. Okul, bölge, şehir şovenciliğine varana dek gruplaşmalar ve ayrışmalar gençlik hareketinde kendini gösterir. Buna en önemli etken, gelişen sınıf mücadelesi ve ona tapınmaya hazır yüzlerce sosyalist genç aydın. Onları sınıf hareketiyle bütünleştirecek ne bir aygıtın ne de bir liderin bulunmayışı.

1970'lerden itibaren; **önce,** o güne kadar, henüz gerçek bir mücadele olmadığı sürece, genel öğrenci kitlesinden ayrı gözükmeyen «okullar» ayrışmaya başladı. Bu dokunulmaz gibi görünen, öğrencilerin düşünen kesiminin «birliği» iş eyleme gelir gelmez, benzemez unsurların ayrışması ile zorunlu olarak bozuldu. **Sonra da,** 1971'in yaratıcıları gerçek bir mücadeleye doğru, devrim yapmaya kararlı en ileri unsurlar, tek tek, küme küme ayrıştılar. Böylece siyasal mücadelenin keskin biçimler almaya başlamasıyla öğrenci hareketi siyasal kümelenmelerin daha çok belirlenmesiyle damgalandı.

Ve herkesin içinde bulunduğu bir Dev-Genç Legal demokratik kitle örgütü niteliği ile oligarşinin boy hedefi. İktidarların korkulu rüyası oluyor. İktidarları yıpratıyor, düzeni sarsıyor. Üstüne oynanan

oyunları göğüsleyecek ne gücü ne de yapısı var. Üniversiteler, gençliğin kalesi olarak her şehirde yükseliyor. Devrimin kaleleri gibi (!) yükselen bu kalın duvarların içi gençliğe ya mezar ya da hapishane yapılmaya çaşılıyor. Ve bunda başarılı da olunuyor. Devrimci gençliğin sınıfla bağlar kurup güçlenmesi önleniyor.

Giderek, kitlelerin herkesi aşan ve gelişen etkin gücünü görebilen ve gençlik hareketi içinde militanlaşan en ileri unsurlar sınıf pusulası arayışı içine giriyorlar.

Tam bu sırada işçi sınıfının büyük direnişi başlıyor. Kendiliğinden gelişen ve herkesi aşıp şaşkına çeviren şanlı 15-16 Haziran, sınıf gerçeğini gözler önüne seriyor. Herkes acz içinde. Gene de Dev-Genç bir şeyler yapıyor. İşçi sınıfının selinde boğulmamak için DİSK'li ekonomistler hareketi provoke ediyorlar. Hakim sınıflarla bir olup eziyorlar.

Bu hareket solu allak-bullak ediyor. İşçi sınıfını alkışlama yarışında herkes birbiriyle yarış ediyor. Ve herkes parsa toplamaya başlıyor. Ama herkes sınıfın önemini ilk kez kavrar gibidir.

2) Gençler Yaşlılara Karşı Çıkıyor:

Gençlikle, işçi sınıfıyla ve köylülükle en fazla kitle bağları olan bu grup kesin bir arayış içine giriyor. Üçüncü bir yol arıyor. Önce MDD'nin gerçekten ne olduğunu koymaya çabalıyor. MDD'ci gruplardan MDD'nin gerçekten ne olduğunu en iyi yorumlayan ve bu konudaki revizyonist görüşlerle en çok mücadele eden bu grup, sonra sırtında taşıdığı bir eski tüfeği ve çömezlerini atıyor. Ardından kendi yolunu bulmaya çalışıyor.

Öte yandan TİP'de çalkantı. Gençlik tabanını yitirmesiyle iyice yıpranıyor. Tecrit oluyor. Taşrada vb. her yerde Dev-Genç alternatif olarak ortaya çıkıyor. Taşrada kurulan gençlik dernekleri, TİP'den

kopan halktan kişilerle, işçi ve köylü gençliği de temsil ediyor. TİP içinde ise ABA tekelleri (Aren-Boran-Aybar) kuruluyor.

Artık durum şu noktada: «Gençler yaşlılara karşı çıkıyorlar?» Bu durumu meşhur eski tüfek bir gençlik toplantısında şöyle dile getiriyordu: «Eskiden gençler söz dinlerdi, şimdi dinlemiyorlar...» Evet gençler artık söz dinlemiyorlardı. Gençlik tabuları yıkıyor, Marksizmin sözde *ustalarına başkaldırıyordu*. Marksizmin «genç güçlere» dayanarak gelişmesini göremeyen, «onlardan korkmadan, onlara güvenerek örgütlemekten çok» onun «dalkavukluğunu» yapan ama onun gerisinde kalan «zavallı» ihtiyar feryat ediyordu. Çünkü Lenin'in sözlerini daha *kavramamıştı*; (Üstelik Lenin'i o tarihlerde asıllarından okuduğunu söylüyor ve *teoriyi kendi tekelinde* sanıyordu.)

«...Çünkü gençlik sosyalizme zorunlu olarak, babalarından farklı bir usulde, başka yolla, başka biçimlerde, başka koşullarda ilerlemelidir.» (Lenin, Gençlik Üzerine, s. 199.)

Evet *gençlik ülkemizde* ilk kez bu tarihsel işleve yöneliyordu. *«sosyalizme zorunlu olarak» es*ki tüfeklerden «farklı bir usulle, başka yolla başka biçimde» ilerliyordu. Ve gençlik birden tüm geçmişe ve mevcut duruma tavır almıştı. Hem de öfkeli bir tavır. Bu öylesine öfkeli, öylesine sert bir çıkıştı ki, sağa da «sola» da terörle saldırdı. İçinden geldiği *bir hareketi, TİP'i bastı, oligarşi'nin saldırılarına* şiddetle cevap verdi.

Hareketin tüm liderleri gençlikten gelmişti. Herkes gençti, aydındı. Aydınların tarihsel fonksiyonunu yerine getiriyorlardı. 50 yıllıkbir geçmişe tepki olarak doğuyorlardı. Geçmişin bir zıddı olarak çıkıyorlardı. Ama gene de geçmişin *mirasına sahip* çıkıyorlardı! 1960 sonrası legal Marksizm dönemin-

de doğdukları, geliştikleri için, 1960'lara kadar sürüp gelen o 40 yıllık illegal dönemin revizyonizmini bilmiyorlardı. Çünkü kimse onlara geçmişten söz etmek istemiyordu.

Ama bir dönemi yaşamışlar, görmüşlerdi. Bu dönemin yapıcılarıydı ve bilinçleri bu ortamda yükselmişti. Bu nedenlede içinden geldikleri ortama tavır alışları olağandı.

Böylece yakın geçmişin bağrında yeşerip gelişen yeni (gelişen yönüyle) ve genç hareket somut duruma damgasını vuruyordu. Gençti, yeni doğuyordu, sancılı bir doğumdu. Marksizm çocukluk dönemini yaşıyordu, bu itibarla kendisi de çocukluk hastalıklarını tümüyle içinde barındırıyordu. Cılızdı, ama yürekliydi. Sonra sesi kalınlaşmadan boğuldu. Fakat birşeyler bıraktı miras olarak. En önemli sorunda bu. Miras yiyicilerinin çoğaldığı günümüzde, bunun hangi miras olduğu önem kazanmaktadır. Ama esas olan bu geçmişten doğru dersler çıkarabilmek.

Bu gelişen yeninin ne olduğunu ve mirasının izleyicilerinin kimler olduğunu sonraya bırakarak, şimdi DEV-GENÇ hareketinin doğuşunun ve gelişiminin tarihsel önemini kavramaya çalışalım.

3) Dev-Genç Hareketinin Tarihsel Önemi:

Gördüğümüz gibi Dev-Genç hareketi öğrenci hareketi olarak doğup gelişmiş ve bir tarihsel döneme damgasını vurmuştu. Fakat öğrenci gençlik hareketi olarak kalmamış, 1971'lerde yeniyi doğurmuş, kendisi de yok olmuştu. Bu niteliği ile ve demokratik muhalefetin en solunda yükselirken Türkiye'de revizyonizme ve geçmişe hem tepki, hem de bir alternatif olarak gelişmişti. Bu nedenle biz Dev-Genç hareketine salt bir gençlik hareketi diyemiyoruz. Çünkü Dev-Genç bir tarihsel döneme damgasını vuran ve ülkemiz marksizminin gelişmesinde yeni bir aşama ve çığır açan

aydın hareketiydi. O halde bu hareketi nasıl kavramalıyız:

Birkere, hemen her ülkede böyle dönemler yaşanmıştır. Çünkü bu öğrenci hareketinin niteliğinden gelmektedir. Öğrenci gençlik genel gençlik kitlesinin en aydın kesimidir. Genel olarak öğrenci gençlik hareketi aydın hareketidir. Öğrenci gençlik eğitim sürecindeki aydındır. Öğrencilik evresi ise aydınların en aktif, en duyarlı, en atılgan dönemidir. Bu nedenle öğrenci gençlik aydın niteliği ile geldiği her sınıf ve tabakanın eğilimlerini politik düzeyde en iyi yansıtır. Çünkü aydınlar geldikleri sınıfın veya tabakanın ideolojisinin oluşturulmasında, geliştirilmesinde sıtır. Çünkü aydınlar geldikleri sınıfın veya tabakabu işi kendiliğinden başaramaz. Toplumdaki sınıf zıtlıkları, dengesizlikler önce onların kafalarında şekillenir, daha sonra sınıfa herhangi bir biçimde aktarılırlar.

Lenin Ne Yapmalı'da aydınların bu fonksiyonları için şöyle diyor; «İşçilerde sosyal-demokrat bilincin **olamıyacağını** söylemiştik. Bu bilinç yalnız dışarıdan getirilebilirdi. Bu hususta bütün ülkelerin tarihi gösteriyor ki, işçi sınıfı yalnız kendi öz kuvvetine dayanarak sadece tredünyonist bilince sahip olmaya muktedirdir... Sosyalizm teorisi ise, malmülk sahibi olan sınıfların okumuş mümessilleri, aydınlar tarafından işlenen felsefi, tarihi ve iktisadi teorilerden meydana gelmiştir. Çağdaş bilimsel sosyalizmin kurucuları Marx ve Engels sosyal durumları bakımından burjuva aydınlarına mensuptular. Aynen Rusya'da da sosyal-demokrasinin bilimsel teorisi, işçi hareketinin körü körüne tâbi surette gelişmesine asla tabi olmadan meydana çıktı, **devrimci-sosyalist aydınların fikri gelişiminin doğal ve kaçınılmaz** (Altını biz çizdik) bir neticesi olarak ortaya çıktı.» (Ne Yapmalı?, s. 26)

Bu dönemin Rusya'da 1890 yıllarında yaşandığını söyleyen Lenin, bu dönemde gençliğin önemine de şöyle değinir;

«Böylelikle, işçi kitlelerinin kendiliğinden gelme uyanışı bilinçli hayata ve bilinçli savaşa başlaması da işçilere doğru canatan ve sosyal-demokrat teoriyle silahlanmış devrimci gençlikte mevcuttu...» (Ne Yapmalı?, s. 26)

Fakat aydınların bu rolünün ancak işçi sınıfı hareketiyle bütünleştiği takdirde marksizmin sağlıklı gelişime başladığını, çünkü marksizmin «sosyalizm ile, işçi sınıfı hareketinin bir bileşimi» olduğunu söyliyen Lenin burada çok önemli bir gelişime de değinir. «Eğer bu bileşim olmazsa ülkede sosyalizmle işçi sınıfı hareketi bribirinden kopuk ve her biri kendi yolunda gelişir»der.

İşte ülkemizde 1960-71 koşullarında döneme özgü olarak doğup gelişen Dev-Genç hareketi, yukardaki fonksiyona yönelik aydın hareketi olarak yükseldi. İşçi sınıfı hareketinin ekonomizmin batağında olduğu, sosyalizmin ise aydınlar seviyesinde sürdüğü bu dönemde, her ikisinin «bileşimi» yaratılmamışsa da, sosyalist genç aydınlar sınıf adına, ama sınıftan kopuk, sınıfın soluna düşerek harekete geçiyorlardı.

Bu ülkemizde sosyalist aydınların (üstelik öğrencilik evresini yaşıyan aydınların, üniversite öğrenciliği yanında, marksizmin de ilk öğrencileriydiler) ülkemizde gecikmiş bir fonksiyonu yerine getirircesine tarihsel bir işleve yönelik atılımıydı. Çünkü Dev-Genç hareketinin bir döneme damgasını vurmasının, öğrenci gençliğin biricik örgütü olarak yükselişinin ve sonunda öfkeli atılımının temelinde bu niteliği yatıyordu.

Ve bu niteliğiyle de Dev-Genç hareketi, ülkemiz somut tarihi koşullarının ürünü olması yanında, da-

ha çok 1890-98'lerin Rusya'sı, 1880-1900'lerin Bulgaristan'ı ve 1925-30'ların Vietnam'nın (çok daha somut ve benzer olarak) gençlik hareketlerine benziyordu. (bak: Ne Yapmalı?, Bulgaristan Devrimci Gençlik Hareketi Tarihi, Vietnam Parti Tarihi.)

Bu süreç bir orjinalite, Türkiyeye özgü vb. neden değildir. (Gelişmiş Kapitalist ülkelerle, bizim gibi yarı sömürge ülkelerdeki farklılığı unutmamak gerekir.) Hemen sağ ya da sol sapmayla suçlarsak yanılırız. Bir tarihsel dönemin «Doktriner ilişki ve çelişkiler» içinde ve bu sürecin yapıcılarının «bilincinin yükseldiği» ölçüde düşünülmelidir. Bu iyi kavranmazsa bugün hangi noktada olduğumuz ve nereden başlayacağımız sorununu çözemeyiz.

İkinci olarak, aydınlar bu rolü her zaman, yani her dönemde oynamazlar. Genel bazı koşullar gerekli kıldığı zaman yaparlar. Genel olarak sosyalizmin ilk gelişme dönemlerinde her ülkede oynamışlardır. Ama bu başlangıç o ülkede de «sosyalizmin ve işçi sınıfı hareketinin ayrı ayrı gelişmelerinin» başlangıcı olmuş ve bu süreç uzun ya da kısa dönem olarak ülkenin «yer ve zaman koşullarına göre» sürmüştür. Ne zaman ki bu ayrılık giderilmiş «bileşimi» yaratılabilmiş, Marksizm-Leninizmin ilk sağlıklı ve tutarlı gelişiminin başlangıcı olmuştur.

Ülkemizde bu süreç ülkemizin Marksizmle temasa geçtiği 1920'lerde başlamış ve devam edegelmişse de 1960 sonrası koşullarında ikinci kez ve çok daha önemli olmuştur. Bu durum 1960 sonrasının koşullarının öneminden ortaya çıkmıştır.

Bu rol ülkemizin 1960-1971 koşullarında:

Bir, Lenin'in sözünü ettiği aydınların sınıfların temsilciliğinin zorunluluğundan olmuştur.

İki, bu rol sınıf adına ikinci kez oynanırken,

Marksizmin revizyonuna bir tepkinin ifadesi olmuştur.

Bu roller değişik ülkelerde ayrı ayrı zamanlarda oynanmışsa da ülkemizde her ikisinin ifadesi olmuştur. *Bu yönüylede çok önemlidir.*

Çünkü 1960 sonrası koşullarında gerçek sosyalist aydınlar çıkarken, dönemin «gerçek bir proletarya partisinin olmadığı, revizyonizmin etkin olduğu» koşullarında, hem bir tepki (Aynı zamanda onun bir zıddı) hemde proletaryanın öz gücüne *dayanma* eğilimi ile gerçek işçi sınıfı aydınına yaraşanını harekete geçerek yaptılar. Ve üstelik Marksizmde bu taze güçlere dayanarak gelişti, aşama yaptı denilebilir. Fakat hemen belirtelim ki; sosyalist aydınların bu tip atılımlarının kaderi her zaman iki biçimde sonuçlanır:

Ya, bu iyi niyetli, yürekli, inançlı atılım kendilerinden sonra gelenler tarafından sınıf temeline oturtuluyor (ki sağlıklı ve tutarlı gelişimin başlangıcı oluyor. Genel olarak bu gün görevimiz bu olmalıdır.)

Ya da, her seferinde yeni bir atılımla onları izlemek, tarih diyalektiği dersi çıkarmadan, her seferinde kafaların gerçeğin sağlam duvarlarında parçalanışını görmek.

1971'İ NASIL KAVRAMALIYIZ?

1) Dev-Genç'in sancılı doğumu:

Böylece 1960-1971 koşullarının ürünü olarak öğrenci gençliğin biricik kitlevi örgütü Dev-genç 1971' lere gelindiğinde, içinden çıkan en ileri unsurların sınıf pusulası arayışı içine girmeleri ve sınıfsal tavır almaları ile birlikte kesin olarak gençlik hareketi ve gençlik örgütü niteliğini kaybetti. Bu yönüylede gelişen yan proleter yandı. Gerileyen yan ise Burjuva yanı idi.

Bu genç insanların «Sosyalizm *adına*» öfkeli atı-

lımı fırtınalı bir dönemi başlattı. Sınıf mücadelesinin keskin biçimler aldığı herkesin açık sınıfsal tavır aldığı, dostun düşmanın belli olduğu bu dönemde gerileyen *aydın hareketi olarak hep bu gençlik hareketi idi.* Artık *bu gençlik hareketinden çok, bu hareketin* en ileri unsurlarını proletaryanın ideolojisini benimsedikleri ve kavradıkları ölçüde onun öz gücünü, kurmayını yaratmaya yönelik *bir atılım* söz konusuydu. Buna, bu çabaya yönelik gerçek atılımın bir «provası» da denilebilir.

Ama bu atılım, bu yiğit direniş; kanlı bir terörle, şiddetle bastırıldı, ezildi. Burjuvazi ilk kez bu derece kanlı bir terörle saldırıyordu. Bu bile 1971 hareketinin kendi zıddını yaratması olarak bakıldığında, hareketin ve yenilginin niteliğini gösterir. Çünkü Burjuvazi kendisi için en tehlikeli olan bu atılımı klâsik taktiklerle ve tevkiflerle geçiştiremezdi... Evet ardından yenilgi yılları... Hemen her hareketin ezilişi... Küçük burjuva hayellerinin duman gibi dağılışı...

Dev-Genç hareketinin genel olarak küçük burjuva sosyalist nitelikli olması belli eğilimleri de içerisinde taşıması demekti. İçinden M.L. Unsurları çıkarması onun genel karakterini değiştirmemişti. Yenilgi yıllarında ortaya çıkan «Felsefi İdealizm», «Yılgınlık», «Karamsarlık» ve «Davayı İnkar'a» kadar eğilimlerin egemen olması bu niteliğinden geliyordu. Çünkü ülkemizde ilk kez ortaya çıkan 1971 döneminde M.L.'yi eylem kılavuzu olarak almayanların, umudunu bir gecelik atılımlara ya da temsili demokrasicilik kurallarına bağlayanların hayalleri duman gibi dağıldı. Pasifizmin bataklığında kulaç atan devrim gevezelerinin takkeleri düştü. Aslında yenilen hayallerdi, kişiliklerdi. Ama gelişen M.L.'in o katı gerçekliğiydi. Sınıf mücadelesi ve sınıfsal tavrın ne olduğu ve ne olması gerektiğinin gözler önüne serilmesiydi.

1971'le doğup gelişen yeni, sonunda içinden geldiği bir örgüte ve ortama da tavır almıştı. Bir yandan onu doğuranı yok ederken (Dev-Genç), diğer yandan da başlattığı fırtınalı dönemle ortalığı allak bullak etmişti.

Ama, gençliğin en ileri unsurları sınıf pusulası arayışı içine girdikleri andan itibaren örgütlenirken ve gençlik hareketinden kesin olarak kopmaları, ayrışmaları gerekirken ve (hep söyledikleri halde yapamadılar, belki bunu yapabilseydiler sonuç daha değişik olurdu.) ondan kopamadılar, gençliğin kitlevi örgütünü parti gibi kullandılar, ona altından kalkamayacağı görevler yüklediler. Çocukluk döneminin bu ve benzeri hastalıkları ile kaldı ki bunu bile iyice yapamadılar. Dev-Genç'in kitlesini kucaklayabilecek, onu disipline edebilecek, koruyacak zaten ne güçleri ne de örgütlenmeleri yeterliydi. Bu nedenlerle 50 yıllık Revizyonizmin etkileriyle birlikte içinde yeşerdiği, şekillendiği hareketinde etkisiyle kendi içinde çok şey taşıyıp aktarırken, kaçınılmazcasına yeni yanlışlar da yaptılar. Sınıftan koptular. Bu tip atılımların iki karekterinden (Sağ ve Sol) birini yarattılar.

Bu ileri atılım böylece sınıfla bütünleşemedi, bir aydın hareketi olmaktan öteye gidemedi. Çünkü böyle tarihsel «kendiliğindenciliğin» çoğu kez hakim olduğu görülüyor. Kitlelerin kendiliğinden gelişen ekonomik ve demokratik talepleri için kabaran hareketleri karşısında henüz aydınlar seviyesinde olan «Sosyalizmin» kendiliğindenciliği. O dönemde Proletaryanın iradesini temsil edecek bir merkezin bulunmayışı, kitle hareketlerine bilinçli ifadeler verilemeyişi, gençlik hareketinin buna doğru yönledirilemeyişi doğal olarak Dev-Genç'i ön plana çıkarıyor ve öğrenci gençliğide kitlelerin kuyruğuna takıyordu.

Lenin bu durumu 1898 yıllarını yorumlarken şöyle koyuyor:

«Rusya'da kitlelerin körü körüne doğal yükselişi öyle bir hızla artmış (ve artmaktadır) ki, sosyal demokrat gençlerin, bu büyük vazifeleri icra etmek için hazırlığı kafi gelmiyor. Bu hazırlığın olmaması, bizim umumi bedbahtlığımızdır, **bütün** Rus sosyal demokratlarının bedbahtlığıdır. Kitlelerin yükselişi fasılasız ve ırsi bir şekilde devam edip genişliyor ve başladığı yerde kalmıyordu, hatta yeni yerleri ve halk tabakalarını içine alıyordu. (İşçi hareketinin tesiri altında öğrenci gençlik, genellikle aydınlar ve hatta köylüler arasında da kaynaşma başlamıştı.) Devrimciler ise kendi «nazariyelerinde» hem faaliyetlerinde bu yükselişten **geride kalıyorlardı,** onlar bütün harekete **önderlik** edebilecek fasılasız ve ırsi bir hareket yaratamıyorlardı.» (Ne Yapmalı? s. 44)

2) Revizyonizmin Yeni Biçimi :

Ülkemiz, sınıf mücadelelerinin keskin biçimler aldığı, fırtınalı, zor, inatçı mücadele yıllarının hemen ardından yeni bir döneme girmiştir. Sınıfsal bölünmelerin siyasal kümelenmeleri (dönemin sonucu olarak) belirlemesiyle ve yeni dönemin karakterinin belirmeye başlamasıyla, günümüzde revizyonizmin yeni biçimi Çin-Sovyet ayrılığı üzerinde cepheleşmek olmuştur.

Öte yandan bu şablonculuk yarışı dışında kalan, Türkiye devriminin yolunu ülke gerçeğinden hareketle yaratmaya çalışan; bir araya geldiklerinde ve belli temel ilkeler etrafında, belli bir platformda birleşebilecek, kendilerini küçük grup çıkarları ve çalışmalarıyla sınırlayan ve ideolojik-teorik sorunları tek başlarına çözümlemekte yetersiz kalan birçok grup, grupçuk örgütlenmeleri...

Başka bir deyişle; M.L.'nin bu derece tek bir soruna, o da tali bir soruna ve M.L.'ğin ölçüsünün bu konudaki tavra kadar indirgendiği; öte yandan ise «Marksizmi ülkemizin somut tarihsel koşulla-

rına canlı bir biçimde uygulama» çabası içinde olan, Marksizmi bir dogma değil «eylem için kılavuz» olarak gören ve «devrimci teori olmadan devrimci pratik olmaz» ilkesine sımsıkı sarılmaya çalışan ileri unsurların bölündüğü ve her geçen gün yeni bölünmelere ve dağınıklığa gebe olduğu bir ortamda, acaba «İhtilâlci Marksizm teorisi kendine (nasıl) yol açacak?»

1960 sonrası doğan legal Sosyalizm döneminin revizyonist batağında 1965'lerden itibaren başlayan soldaki ayrışmalar bu iki cephenin oluşmasının embriyon halindeki doğuşuydu. O zaman, ve günümüzde uluslararası revizyonizm ve ayrılıklara da uygun düşen bu ayrışma, elli yıllık revizyonizmin Sovyet Devrim şablonculuğu ve kopyacılığına karşı, Çin Devrim şablonculuğu ve kopyacılığının keşfiyle başlamış, günümüzde ise iyice cepheleşmiştir. Bu cepheleşme de belirleyici alanın Sovyet-Çin ayrılığındaki tavır alış gibi görünse de, özünde her ikisi de, madalyonun iki ayrı yüzü gibi, şabloncu ve kopyacı görüşlerdir.

Legal Sosyalizm döneminin ve elli yıllık revizyonizmin ilk ciddi (!) ayrılığı olarak ortaya çıkan bu cepheleşme günümüzde «Kurdun bulanık havada rahat hareket etmesi» gibi, bu keşmekeş ortamında iyice kökleşmiş ve rahatça at oynatmaya başlamış, Türkiye Devriminin yolunu tıkamakta birbirleriyle yarış eder duruma gelmişlerdir.

Bizim gibi benzer ülkelerde acı deneylerini gördüğümüz (Örneğin Hindistan vb.) bu durumun kökeni nereden kaynaklanmaktadır? Bunu kavramadan Türkiye Devriminin yolunu açmak zordur.

Revizyonizmin bu biçimi söylediğimiz gibi, ilk çıkışlarıyla birlikte uluslararası revizyonizme ve ayrılıklara da uygun düşüyordu. İkinci olarak da ülkemizde sınıfsal kökenler tarafından belirlenmişti.

Lenin bu konuda şöyle diyor:

«Revizyonizm uluslararası bir fenomendir... Temelde ulusal şartlar ve tarihi faktörlerin ortaya çıkardığı büyük değişkenliklerin sonucu ortaya çıkmış, ve sözü geçen ülkelerin mevcut şartları doğrultusunda yer almışlardır.» (Revizyonizm Üzerine, s. 67-68)

İşte uluslararası sosyalist hareketin 1960'lardan sonra içine girdiği bir bunalımın yansıması olarak ortaya çıkan Çin-Sovyet ayrılığı, 1965'lerden itibaren ülkemizde yansıyor ve 1971 sonrası iyice cepheleşiyor.

Henüz aydınlar seviyesinde bulunan Türkiye Sol hareketinde Revizyonizmin etkisiyle doğan görünürdeki gruplaşmaların Marksist tahlili yapıldığında özünde aynı şeyleri söyleyen birçok grup, grupçuk ya da fraksiyonun ayrı gibi görünmeleri doğaldır. Çünkü Türkiye'de M.L. henüz çocukluk evresini yaşamakta, çocukluk hastalıkları yanında gelişen M.L. de «ülkenin gelişim özellikleri ve ekonomik sistemin derin ve köklü sebepleri» ağır basmaktadır. Ve bu nedenlerle, uluslararası revizyonizmin her türlü dogmatik görüşleri ülkemizde hemen alıcı bulmakta proletaryanın acil sorunları ve çıkarları gözardı edilmektedir.

Ülkemizde Sosyalizmle, işçi sınıfı hareketinin ayrılığı, her birinin kendi yolunda ve ayrı gelişimi; küçük çaplı üretimin yaygınlığı, kapitalizmin çarpık ve hızlı gelişiminin bu tabakaları tasfiye etmesi, kurtuluşu proletaryanın yanında arıyan küçük burjuva dünya görüşünün temsilcilerinin sürekli olarak Marksizme sızmaları ve kendi dünya görüşlerini hakim kılmaya çabalamaları, benzer ülkelerde olduğu gibi ülkemizde de revizyonizmin hakimiyetine neden olmaktadır. Bu nedenlerledir ki, «on»larca küçük burjuva aydınının kurduğu gruplar devrimin temel meselelerini tartışmaktan, belli bir birlik anlayışı içinde hareket etmekten, proletaryanın acil sorunlarını gün-

deme getirmekten şiddetle kaçınmakta, bugün söylediğini yarın rahatlıkla inkar edebilen, sorumsuz, kariyerist bir sürü küçük burjuva tekkesi, revizyonizmin ve oportünizmin şu ya da bu görünümleriyle boy göstermektedir. Revizyonizmin bu konudaki tavırları için Lenin şunları yazıyor:

«Tavrını mevcut durumlara göre ayarlamak, güncel olayların küçük politik hesapları doğrultusunda bir uzlaşma yoluna gitmek, proletaryanın birincil sorununu göz önüne almamak, kapitalist sistemi bütünüyle ele almadan sistemin özelliklerini doğru değerlendirmeden kapitalizmin geçirdiği evrimlere ayak uydurmak, birincil çıkarı, amacı, anlık çıkarlar uğruna feda etmek; işte revizyonizmin izlediği politika yöntemi... Revizyonizmin bu zorunluluğu modern toplumdaki sınıfsal kökenler tarafından belirlenmiştir...» (Revizyonizm Üzerine, s. 67)

Özünde uluslararası bir nitelik gösteren fakat ülkemiz koşullarında değişik ad ve biçimde yansıyan revizyonizm geçmişte olduğu gibi bugün de etkinliğini sürdürüyor. Kendi zıddı olarak gelişen harekete saldırılarını aynı yöntemlerle devam ettiriyor. Revizyonizm tarafından Çin-Sovyet çatışması gündeme getiriliyor, acil görevler gözardı edilmeye çalışılıyor, geçmişi tüm pislikleriyle gizlemeye, gelişen yönü ve ondan dersler çıkarmayı bulandırmaya çalışıyor.

Tarihsel bir durumla ve görevle karşı karşıya bulunduğumuz bu toz-duman içinde yolumuzu nasıl bulup aydınlığa çıkaracağız? Sorun budur. Ve bu noktada artık geçmişin inkarı ya da geçmişe tapınma çıkar yol değildir. Günahlarıyla sevaplarıyla bir daha geri gelmemek üzere bir tarihsel dönem kapandı. Fakat bu geçmişin bağrında yeşeren ve içinde yeni ilişki ve çelişkileri de barındıran yeni bir tarihsel dönem başladı.

Bugün ülkemizde M.L. bu dönüm noktasında: Yakın geçmişin tarihsel gelişim çizgisinin iyi kavranılmasında ve bu genel çizginin geliştirilmesinde yatıyor. Yani gelişen yönün iyi saptanmasında ve bu gelişen yönün yeni dönemin yeni görevleri içerisinde daha da geliştirilmesine bağlı.

Bu sorunun çözümü ve bundan çıkaracağımız dersler, bugünkü durumun yolunu açacak, geleceğe ışık tutacak, tutarlı ve sağlıklı adımlar atmamızı sağlıyacaktır...

KURTULUŞ

İNGİLTERE'DE FAŞİZM

colin sparks

(Geçen Sayıdan Devam)

2.1930'LARDA

Faşist liderler kendilerini tiyatro kahramanları gibi betimlemeyi severler. Hitler kendini Wagner'in operalarından bir kişilik gibi görürdü. İngiliz faşizminin temsili esin kaynağı Punch and Judy Show*'du. Kitlesel Avrupa hareketleriyle karşılaştırıldığında, İngiliz faşist hareketleri cüce, acemice ve oldukça tuhaf olmuştur.

Bir çok yazarı ulaştığı sonuca göre, bu başarısızlığın nedeni, İngiliz halkının sağ duyusu ve ılımlığı ya da İngiliz anayasasının kendine özgü görünümleridir. Gerçek nedenler ise oldukça değişiktir.

Faşizm İngiltere'de bir takım izleyiciler kazandı. Birinci Dünya Savaşının sonunda İngitere'de çeşitli zengin Egzantriklerin, emekli ordu subaylarının ve profesyonel ırkçıların ve İngiltere'de ilk faşist hareketleri oluşturan anti-komünistlerin bir koalisyonu görülüyordu. Bu gruplar küçük kaldı, ama bazı tehdit edici eylemler düzenlediler. 1925 Mart'ında, Liverpol gezisi sırasında Azınlık Hareketi Sekreteri Harry Pollit'i kaçırdılar. Bir zarar görmeden bırakıldı. Ama Faşistler ciddi olduklarını kanıtlamışlardı. Bununla birlikte, bir yıl sonra, sendika liderlerinin Genel Grev'i satmalarıyla, İngiliz kapitalizmi örgütlü işçilerin gücünü kırmakta başarıya ulaştı. Birçok faşistin grevciler yerine çalışmak üzere kurulmuş **gereçlerin korunması için hükümete ait örgüt**'te aktif olmasına rağmen, gerçekte kitlesel bir faşist örgüte gerek yoktu.

1930'larda ki bunalım faşizmin yeni bir büyümesi ile karşılaştı ve İngiltere'de 1920'lerdekinden çok daha tehlikeli olan bir hareket gelişti. Lider Sir Oswald Mosley, İngiliz parlamenter politikacılarının yeni parlak yıldızlarından biriydi. Politikaya bir Tory parlamenteri olarak girmişti. —Son derece zen-

---

* Punch and Judy Show: İngiltere'de bir tür kukla oyunu.
Punch: Oyunda karısıyla daima kavga eden karagöze benzer bodur ve kambur adam.

gin bir toprak sahibi için tamamen doğal— Ama partisini değiştirdi ve 1928 Ramsey Mac Donald hükümetinde İşçi Bakanı oldu. Hükümet ekonomik bunalımla başa çıkma yeteneği olmadığını kanıtlayınca istifa etti ve 1930 Parti Konferansında kendi durumu için ayakta alkış topladı. «Keynesci» ekonomik politikadan çabucak faşizme döndü ve bir kitle partisi kurmaya koyuldu. Geniş ölçüde destek kazanma gücü ve basında yabana atılmayacak bir mali ve kitlesel duyurusu vardı. Bir zaman için, 1933-34'de faşizm İngiltere'de gerçek bir güç haline gelecek gibi görünüyordu.

1932-33 Britanya'daki bunalımın alt noktasıydı. Endüstriyel üretim, 1929'la karşılaştırıldığında üçte bir oranında geriletilmiş ve işsizlik, sigortalı nüfusun % 23'ü işsiz kalıncaya kadar yükselmiştir. Nisbeten refah içindeki Güney Doğu Bölge'sinde bile bu oran % 13,7 ye ulaştı. Üyeleri bazı şiddetli mücadelelere rağmen arka arkaya düşüşlerine katlanırlarken, sendika liderleri hükümet ve işverenlerle konuşmalarla meşguldüler.

Bu koşullarda, Mosley'in hareketi hakim sınıfın kesimlerine, orta sınıfa ve hatta bazı işçilere baş vurmuştu.

1920'lerde, İngiliz hakim sınıfı başka ülkelerdeki faşizmi takdir ediyor ama bunun İngiltere'de gereksiz olduğunu düşünüyordu. Winston Churchill, 1927'de Roma'da İtalyan faşistlerine hitap ederken bunu şöyle özetledi: «Eğer bir İtalyan olsaydım, eminim ki Leninizmin canavarca iştahına ve hırslarına karşı muzaffer mücadelemizin başından sonuna kadar sizinle birlikte olurdum.»

Bunalımın ortalarında bunların hepsi değişti. İktidar sınıfının belirli kesimleri için İngiltere'deki sorunlarla başedebilme yolu olarak faşizme bakmak birdenbire bir moda haline geldi. Mosleycilerin en göze çarpan destekçisi Lord Rothermere'di. Gazeteleri, Daily Mail, Evening News, Sunday Dispatch ve Sunday Pictorial, faşistleri tamamen destekliyordu: 15 Ocak 1934 tarihli Daily Mail'in başlığı «Yaşasın Karagömlekliler» di.

Rothermere tavrında tek başına değildi. Barones Ravensdale'a göre, bir çok önde gelen Tory'ler faşistlere katılmayı düşünüyorlar ve Tory lideri Baldwin, Tory'lere, Mosley'e katılmamaları için yalvarmak zorunda kalıyordu. Mosleyciler, Mosley ve yardımcılarının konuşacakları aylık yemekler düzenleyen, Ocak Klübü adlı pek hatırı sayılır bir yüksek sınıf cephe örgütü kurmuşlardı. Çok sayıda nüfuzlu kişiler bu toplantılara katılıyor ve Mosley'i sempatiyle dinliyorlardı. Pek azının birleşmeye hazır olmasına karşın, çoğu faşistleri destekliyor ve bazıları pa-

ra veriyordu. Bu dönemde Mosley, büyük bir genel merkeze taşınabilecek ve büyük bir yönetici ve eşkiyalar kadrosu kullanabilecek durumdaydı. Kısa bir dönem için, İngiliz hakim sınıfı faşist bir çözüm yolu konusunda tereddütlüydü.

Mosley politik bir mekanizma kurabilecek ve ülkenin çeşitli bölümlerinde büyük mitingler düzenliyebilecek güçteydi. Faşist Genel Merkez, Londra'da, **eyleme götürecek tam teçhizatla 400 kadar tam gün görevli bir «savunma gücü» barındırıyordu.** Bütün ülkedeki mitinglerde bunlar, belli zamanlarda görevli kara gömleklilerle birlikte eyleme gidiyorlardı. 1933 Ekiminde Belle vue'de 2000-2500 üniformalı kara gömlekli vardı. 1934 başlarında Bristol'daki mitingde 2000 kişilik izleyicilerden 400-500'ü bunlardı. Sheffield'de 300 karagömlekli tarafından yönetilen 3000 kişilik bir miting vardı. İngiliz Faşist Birliğinin (BUF) büyüyüşünün en önemli noktası, Mosley'in, önde gelen Tory parlamenterlerinin de içinde bulunduğu 15000 kişiye hitap edebildiği Olympia mitingiydi. Yüksek ve orta sınıftan bir çok kişi, soru soranların ve karşı-göstericilerin saldırıya uğradığı güç gösterilerinden ve vahşi şiddetten etkileniyordu. Mosley'in ciddi olduğu açıktı.

Bununla birlikte Olympia, Mosley'in bir kitle hareketi oluşturma girişiminin en önemli noktasıydı. Bu noktadan sonra BUF'a olan destek azalmaya başladı. Özellikle, yüksek sınıf destekçileri uzaklaşmaya başladılar. Bunun için bir sürü açıklamalar olmuştur. Bunlardan bir tanesi Mosley'in Anti-Semitizmini ortaya koyması ve böylece, Rothermere gibi hatırı sayılır yüksek sınıf destekçilerini ürkütmesiydi. Gerçeklere güçlükle uyan bir açıklama. Mosley-Rothermere işbirliği sırasında da hafifçe üstü kapalı olmasına rağmen, anti-semitizm BUF mesajının daima bir parçası olmuştu. Rothermere Hitler'in Yahudilere karşı politikasına göz yummaya hazırdı ama İngiltere'de tam bir anti-semitizmin ateşli destekçisi değildi. Mosley, Rothermerele ittifakı sırasında «ilke» den önce para ve nam koymaya hazırdı. Hakim sınıfın çoğunluğu, kendi emperyalist çıkarlarını tehdit etmeye başlayıncaya kadar, Hitler'e karşı son derece dostca davrandılar ve onun siyasetindeki anti-semitizm hakkında hiç kimse yanılgıya düşemezdi.

Nazi koğuşturmaları Almanya ve Avusturya'dan göç girişimlerine yol açınca İngiliz hakim sınıfının cevabı, Yahudi göçmenlerinin İngiltere'de sığınak bulmalarını önlemek amacıyla Ecnebi Yasasını sıkılaştırmak oldu.

Diğer bir yanlış açıklama da «İngilizlerin» şiddete karşı ga-

rip nefretinin, hakim sınıfı Mosley'in aleyhine çevirdiği görüşüdür. İngiltere'de, kara gömleklilerin şiddet azimleri başından beri görülüyordu, ama 1934'de politik üniformaların yasaklanması teklif edildiğinde, Avam Kamarası'ndan yasa için hiç bir destek gelmedi. Polis, sokakları faşistler için korumaya ve sol kanattan karşı-göstericileri dövüp tutuklamaya devam etti. Faşistlere karşı harekete geçmeyi reddeden parlamento (hâlâ geçerli olan) solu hedef alan **Kışkırtmaya Muhalefet Tasarısı'nı** onayladı. ve polis, **emek mübadelelerinin dışında** sol kanat mitinglerine karşı yasaklamaları güçlendirdi.

BUF'un zengin sempatizanları arasındaki değişim için çok daha ikna edici bir açıklama vardır. 1934 yazıyla birlikte İngiltere, resmi bir Tory hükümetiyle ve bir sendikal eyleminin büyük atılımı olmadan, bunalımın en kötü devresinden çıkıyordu. Hakim sınıf Mosley olmadan da gerçekten iyi idare ediyordu ve onun yöntemlerindeki riskleri göze almaya pek az ihtiyaçları vardı.

1930'lardaki durgunluk milyonlarca işçi için son derece kötü bir deneydi ama İngiliz hakim sınıfı için yabancı rakiplerinin bir çoğundan çok daha az belâlı oldu. % 10'un altına düşmeyen bir işsizlik ve geleneksel madencilik, gemi yapımı ve tekstil endüstrilerindeki sürekli düşüşle, İngiliz ekonomisi daha 1921'de zayıf bir durumdaydı. Durgunluk başka yerlerdekinden daha az sarsıcı oldu ve 1934 den sonra Güney Doğu ve Midlands'de yeni endüstriler önemli ölçüde büyüdü. Geleneksel ihracat endüstrileri paslanıp çürürken, ekonomi bir bütün olarak İngiliz İmparatorluğu'nun ekonomilerinden yardım görüyordu. İngiliz kapitalist sınıfının kârlarını sürdürmek için Afrika ve Asya'da milyonlar ter dökebilir, açlıktan ölebilirlerdi.

Üretimde İngiltere ve Almanya'nın durumu arasındaki karşıtlık sayılarla gösterilmiştir:

	1913	1929	1932
Almanya	100	108	64,6
İngiltere	100	109	90

Almanya'da üretim üç yıl içinde, % 40 düşerken İngiltere'de «yalnız» % 20 düştü. Bu, İngiliz büyük iş hayatının hiç bir zaman Alman rakipleri kadar umutsuz ölçülere ulaşmadığı anlamına geliyordu.

İngiliz orta sınıfı Alman sınıf kardeşlerinden çok daha az güçlük çekti. Almanya'da orta sınıf, bütün biriktirdiklerinin yenilip bitirildiğini ve işlerinin iflasa sürüklendiğini görünce umut-

suzluğa düştü. İngiliz orta sınıfının çoğunluğu içinse, 1930'lar ilk kez bir ev, hatta küçük bir otomobil almayı düşünebildikleri nisbeten ferah bir dönemdi. Umutsuzlukla çılgınlığa sürüklenmediler. Ve kökleşmiş tarafgirlikleri için Tory Partisi faşist bir örgütten daha doğal bir araçtı.

İngiltere'de, işçi sınıfı da kârlar için Almanya'da olduğundan çok daha az bir tehlike teşkil ediyordu. İhanetlere ve bozgunlara rağmen, Alman işçi sınıfı örgütleri 1932-33'de de gayet güçlüydü. Alman işçilerine, kâr oranlarını düzenlemek için, yaşam standartlarındaki düşmelere direnebilmeleri için, mümkün olan silahları sağladılar. İngiltere'de, tersine, endüstride 10 yıllık bunalım ve oldukça yüksek işsizlik, işçi sınıfının, 1926'daki bozgundan iyileşmenin çok zor olduğunun düşündüğü anlamını taşıyordu. Bir çok işçi, politik ve endüstriyel eylemin ,sorunlarını çözmekteki yeteneğine güvenlerini yitirmişler ve ücret düşüşlerine karşı direnmekte tamamen dayanıksız hale gelmişledir.

Bu koşullar altında, İngiliz kapitalizmi faşizmsiz de yaşayabilirdi. Kârlarını korumak için gerekli ölçüler Almanya'da olduğu gibi hemen hemen uç noktada değildi ve işçi sınıfı direnişi daha az güçlüydü. Baldwin'in «ılımlı» muhafazakârlığı, yanında *ittifaki polis şiddeti* İngiliz kapitalizmi'ni faşist terörün düzenli kullanılışından daha iyi kurtarabilirdi.

BUF'un düşüncelerine düşman olmamalarına rağmen, hakim sınıftaki destekçileri 1934 ortalarında Mosley'den yüzçevirdiler. Artık Mosley'i iktidara yakın bir aday olarak görmüyorlar, ama ileride ona ihtiyaçları olabilecek durumlar için ihtiyat olarak saklıyorlardı. Bu koşullarda, Mosley politik iktidarı umamazdı. Ama hâlâ resmi politikayı sağa itebilecek büyükçe bir hareket oluşturabilir ve bir yanda gelecek ekonomik krizi bekliyebilirdi. Herkes bundan sonraki durgunluğun çabuk geleceğini ve çok şiddetli olacağını umuyordu. *Sağlam bir tabanla Mosley büyük* işyerlerinden mali destek sağlamayı ve orta sınıfın bir büyük bölümünü yanına çekmeyi başarabilirdi. Ama Mosley'in bu yöndeki umutları da sol kanadın örgütlü eylemiyle yıkıldı.

Durgunluğun bitişinden sonra bile, ülkede, büyük işsizlik düzeyleri ve çok az iyileşme umudu olan alanlar vardı: 1934'de (bir «ilerleme» yılı) Glammorgan'da işgücünün % 37'si ve Monmauth'da % 36'sı çalışmıyordu. Ve aynı koşullar İskoçya'nın Laulands'inde ve İngiltere'nin Kuzey Doğusunda da hüküm sürüyordu. Bütün bu alanlarda faşistler destek kazanmak için çok çalıştılar. Ama karşılama töreni yerine bütün elde ettikleri tuğla ve şişe yağmuru oldu. İşçi hareketinin gelenekleri ve sol

kanat tarafından kullanılan örgütlü güç, ciddi bir tutamak bir yana, faşistlerin en ufak bir kazanç bile sağlamasını önledi. BUF Southwales'deki Tonypandy'de büyük bir miting düzenlemeye giriştiğinde, miting 30 dakikadan kısa bir zamanda karışıklık içinde dağıldı. Polis yalnızsol-kanat göstericilerini tutuklayarak «düzeni» sağladı. Bunu izleyen mahkeme davaları Southwales işçi hareketinin en iyi militanlarının uzun bir listesinin gizli tertipleriydi.

Mosley başarısızlıkla karşılaştı: Ordu görevlilerinin ve iş adamlarının geri çekildiği kıyı şehirlerindeki bazı kollar bir yana, hiç bir gerçek gücü yoktu. Hareketini sürdürmek için, ekonomi durgunluk koşullarına döndüğünde kendisine bir kitle hareketi başlatma olanağını sağlayacak yeterli derecede güçlü bir tabana, bu göreli refah döneminde yaratmak umuduyla bütün kaynaklarını tek bir bölgede toplamaya karar verdi. Bu toparlanmış hamle için seçtiği bölge Londra'nın East End'iydi.

EAST END

Görünüşe göre, bu iyi bir seçimdi. 1930'larda East End, bugün Millî Cephe'nin örgütlenmeye çalıştığı tür bölgelere denkti. Bölge büyük bir göçmen nüfusa sahipti. 19. Yüzyılın sonunda Çar İmparatorluğunun pogromlarından kaçan yüzlerce, binlerce yahudi Londra'ya, özellikle East End'e yerleşmişti.

İşçilerin aileleriyle patlayacak kadar dolu, kocaman, çürük kiralık bloklarla, alandaki iskân berbattı.

Yoksulluk yaygındı: Nüfusun hemen altında biri-açlık sınırının birazcık üstündeki resmı yoksulluk düzeyinin altında yaşıyordu. Bölge, az sayıda işçileri düşük ücretler ve kötü koşullarda çalıştıran küçük iş yerleriyle doluydu: Daha büyük endüstrilerin bazıları dışında sendikacılık hemen hiç bilinmiyordu. Anti-semitizm, bölgede yerleşmiş sağ-kanat politikacılarınca uzun zamandır oy kazanma yolu olarak kullanılıyordu. BUF'un İngiltere'de bir taban oluşturabileceği bir yer varsa, bu yer East End'di.

BUF kaynaklarının çoğunu bölgeye aktardı. Her gece genellikle komünistlere ya da Yahudi işçilere karşı yumruk kaldırmakla son bulan gürültülü bir sokak mitingi vardı. Bölgeye en iyi konuşmacılar yollanıyordu. East End'i hedef alan bir anti-semitik propaganda BUF organlarından yayılıyordu. Tam gün görevli «savunma gücü» mitingleri «korumak» ya da anti-semitik provokasyonları sürdürmek üzere sürekli olarak seferberdi. Ek olarak, kilit alanlarda binalar açılıyor ve iyi ödenekli tamgün görevliler işi düzenlemeye yollanıyorlardı.

Bütün bu çaba *semeresini vermeye başladı. 1936 Haziranındaki* ilk büyük **East End** mitinginde 3000-3500 Mosley destekçisi vardı. 1937 Londra il meclisi seçimlerinde BUF, Benthal Green'de 7500 oy -verilen oyların % 23'ü- topladı. Limehouse'da % 19 ve Shoreditch'de % 14 kazandılar. (Faşistler-Ç) Oylar tamamen ırkçı bir plâtforma dayanıyordu. Mesal en iyi biçimde BUF'un yürüyüş marşında ifade ediliyordu: «Yahudiler, yahudiler, yahudilerden kurtulmalıyız». (Bu sloganı bir küçük değişiklikle almaları bugünkü Milli Cephe hakkında bize çok şey anlatır. Gösterilerde «kızıllar, kızıllar, kızıllardan kurtulmalıyız» *diye söylüyorlar)*

Bununla birlikte, BUF *daha sonra oylardan da ileri gitti.* Aslında fizik güç kazanarak gerçek ve kalıcı bir taban yaratmakla ilgiliydiler. Oylar şiddet kullanımıyla tamamlanmalıydı. Yeni gelenleri kazanmaya başladılar; Phil Piratin: «BUF özellikle Shoreditch, Benthal Green ve Stepney'deki genç unsurlar arasında yeni gelenleri kazanıyordu» diye anımsıyor. BUF **East End**'deki Yahudi bölgelerinde bir terör dönemi yaratmaya başladı. Bir News Chronide muhabirinin bu zamanda Yahudilerin durumlarıyla ilgili olarak yazdıkları şöyleydi: «sürgülenmiş kapılar, Yahudi dükkanlarının pencerelerine atılan yanar fişekler, tehdit mektupları ve dışarı çıkmaya korkan insanlar» Piratin BUF kampanyasını özetliyor: *«Yahudiler her zaman, onlar* (Faşistler. — Ç.) sayıca fazla olduklarında, ya da yaşlılar ve çocuklar gibi kendilerini savunamıyacak durumda olduklarında saldırıya uğruyorlardı. Çekişme ve gerginlik, o yıllarda Doğu Londra'daki atmosferi karakterize ediyordu.»

Nazi propagandacısı ve konu hakkında çok şey bilen bir adam olan Goebbels, faşist stratejinin anahtarını özetlemişti: «sokakları kontrol eden kitleleri de fetheder ve kitleleri fetheden böylece devleti fetheder.» Doğu Londra'da BUF'un hedefi, bölgenin sokaklarının kontrolünü kazanarak bunu (yukardakini-Ç.) pratiğe geçirmekti. 1936 Ekiminde ünlü Cable street çarpışması'na yol açan, *bölgedeki yürüyüş-teşebbüslerinin mantığı* buydu. Bu, Mosley ve eşkiyasının bölgeyi kontrolünü tayin edici gösteri olacaktı.

İşçi hareketinin resmi liderleri Mosley'in planları için hiç *bir engel koymadılar.* İşçi Partisi ve TUC liderliği faşizmin tehlikeleri hakkında biçimsel uyarılar yayınladılar ama BUF'a karşı direkt örgütlenmeyle ilgili herhangi bir şey yapmayı tamamen reddettiler. Ulusal İşçi Birliği, bünyesindeki bütün organlara Mosley'in 1934'deki Hyde Park mitinginde karşı-göste-

riden uzak durmaları için ısrar eden birer mektup yolladı ve TUC organı Daily Herald, karşı-gösterilerin ancak faşizmin reklâmını yaptığından yakındı. Önceki işçi lideri George Lansbury-ki zamanında ilkesel açıdan hapise gitmeye hazırdı- bütün anti-faşistlere uzak durmalarını öğütledi. Ve işçi Partisi, TUC ve Daily Herald böyle yaptı.

İşçi hareketinin üyeleri daha iyi bir yargı gösterdiler. 100, 000 den fazla işçi Mosley'in yürüyüşünü durdurmak üzere yollara döküldü. Polis, Mosley'e yol açmak girişimiyle sürekli olarak anti-faşistlere saldırdı ve Gordiner's köşesinde Cable Street'teki barikatlar çevresinde çarpışmalara girişti. Bir kaç saat süren bir çatışmadan sonra polis yenildi-Mosley geçemedi.

Cable Street'in canlı öyküsü birçok kereler anlatıldı ve sosyalistler arasında popüler bir efsane haline geldi. Ne yazık ki, bir çok insan öyküyü bir ders çıkarmadan anlatmakta. Cable Street, işçi hareketi için kitlesel bir zaferdi ama East End'deki BUF çalışmasını durdurmadı. Cable Street'ten hemen sonra, faşistler intikam almak üzere yeni bir saldırı düzenlediler. Bir olayda: 100 gençten oluşan bir çete Yahudi dükkanlarının ve evlerinin camlarını parçalayarak ve görünürde Yahudi olduğunu düşündükleri kim varsa saldırarak Mile End yolu'na daldılar. Büyük zaferlerinden biri, dört yaşında bir kızı bir dükkan penceresine fırlatmalarıydı; yaraları bir gözünün görmemesine mal oldu. BUF'u bozguna uğratmak bir gösteriden çok daha fazla bir şeydi. Hatta bu gösterinin kendisi de kitlenin kendiliğinden, faşizme karşı nefretinin bir sonucu değildi. Bu, güçlü bir örgütlenme ve hazırlanma çalışması sonucunda sağlandı.

CABLE STREET'İ MÜMKÜN KILAN NEDİR?

İşçi sınıfının faşizme karşıtlığında öncü güç Komünist Parti'si'ydi. East End'i BUF'un örgütlenmesi için uygun bir alan haline getiren bütün koşullar, sosyalistlerin örgütlenmesini de hızlandırıyordu. Komünist Partisi bölgede çok çalışmış ve ilerleme kaydetmişti. İşi olmayan işçilerin mücadelesine öncülükte özellikle başarılı olmuştu ve işi olan üyeleri de iş yerlerinde aktifti. Ama, bu, faşistlerin bölgede üstünlük kurmasını önlemekte gerekli kitle tabanına sahip olmakla aynı şey değildi.

Komünist Partisi'nin karşısına çıkan sorun, faşistleri sokaklardan fizik güçle atmanın mümkün olduğu, ama bunun Komünist Partisinin nispeten zayıf olan güçlerinin mevcut bulunmadığı zaman faşistlerin yeni gelen işçi sınıfı üyelerini toparlamalarının nasıl önleneceği sorununu çözümsüz bırakmasıydı. Parti-

nin bölgedeki önde gelen liderlerinden biri olan Piratin'e göre, özetlenirse: **«Komünistler faşizme karşı çıkmalarında açık olduklarında, sorun bu karşıtlığın gitgide cansıkıcı bir hale gelmesini *önlemektir.* Faşistleri teşhir etmek, işçileri, onları dinlemeyi reddetmeleri için harekete geçirmek, propaganda yürütmek, Milli Hükümeti, faşistleri kasten halkın üstüne süren baş düşmanı (Halkın-Ç.) olarak teşhir etmek -bu eylemler anti-faşist hareketi oluşturuyordu. Ama bunlar yeterli miydi?**

«Komünist Partisi'nin Stepney şube komitesindeki sürekli tartışmaları hatırlıyorum. 'Faşistleri gördüğünüz yerde vurun' diyenler vardı. Diğerleri, aramızda kendi kendimize soruyorduk: Mosley, Stepney işçilerini nasıl elde edebilmişti? Bu bizim faşistleri teşhir eden propagandamıza rağmen olmuştu. Faşistlerde sorunlarına bir cevap mı bulmuşlardı, neden? Biz propagandamızla bir çözüm getirmiş miydik? propagandanın kendisi uygun muydu? Yapılması gereken daha başka şey var mıydı?»*

Yerel Parti şubesi ancak, faşistlerin, kimsenin bir sınıf öncülüğü sağlamaya hazır olmadığı ve halkı derinden etkileyen konularda, öncülüğe söz vererek destek sağladıklarını anlayarak bu sorunlarda uyuşabiliyordu. Komünist Partisi bu sorunlar konusunda gerçek mücadelelere öncülük ederek ve faşistlerin şimdiden destek kazanmış olduğu bölgelerde mücadeleyi yürüterek *faşist desteğini temelinden oymaya muktedirdi. Çoğu* faşizmle mücadelede, basit fizik gücün savunucusu olduğundan, Parti üyelerinin büyük kısmı önce bu düşünceleri kazanmalıydı. Sonunda Parti faşist tabanın parçalanması sorununu ele almaya başladı.

Komünist Partisi'nin, Doğu Londra'nın hangi bölgelerinin «Kızıl» (Yani güçlü bir Komünist Partisi), hangilerinin «Pembe» (Yani Komünist ve İşçi Partileri gücü), hangilerinin «Kara» (Yani güçlü Faşist Desteği) olduğu hakkında, iyi bilgisi vardı. Komünist Partisi, kolay kazançlar elde edebileceği bölgelerde toplanma eğilimine karşı direndi. Bunun yerine, tabanını korurken faşist gücün *bilinen «kara» alanlarında bir mücadele açtı.* Bu zor ve bazen tehlikeli bir işti, ama faşist düşüncelerden etkilenen halkın önünde bir alternatif koyuyordu. Bunlar, pratikte iki grubun düşüncelerini karşılaştırabilirlerdi.

Komünist Partisi üç noktadan yola çıkıyordu. Yeni işçi bölgelerini sendikalaştırmakta çok çalıştılar. Bir çok küçük işye

---

* P. Piratın, our Flag Stays Red

ren olduğundan ve sendikal örgütler geleneğinin pek zayıf olmasından dolayı bu zor bir işti. En küçük bir örgütü bile kurmak uzun ve zor bir çalışma gerektirdi ,ama sonunda başarı kazandı. İkinci alan işsizlikti. Komünist Partisi zaten aktifti ama bazı yerlerde faşistler örgütlenme girişimindeydiler. Kendilerini desteklemeleri için açlık çeken işçilere rüşvet verecek çok paraları vardı ve yeni gelenleri toparlamaya başladılar. Komünist Partisi zaten gücü olduğu bu alanlarda örgütlenme programının dışına çıkmak zorunda kaldı ve faşist kalelerine girdi. Fakirleri Koruma Yasası'na karşı militanca karşı durma taktikleri, faşistlerin rüşvet ve hitabetlerine benzetemiyecekleri sonuçlar doğurdu. Faşistler burada da parçalanmıştı.

Üçüncü ve en önemli alan konut sorunuydu. Doğu Londra'nın fakir semtleri berbattı ve malsahipleri bugün olmadıkları kadar kötüydüler. Faşistler «Yahudi» mal sahiplerini itham ederek ilerlemeler kaydetmeye başlamışlardı ve «Kara» bölgelerde yeni gelenleri toparlıyorlardı. Komünist Partisi bütün güçlerini faşistlerin güçlü bilindiği bölgelerde topladı.

En birinci başarıları iki politika arasındaki ayrılığı gösterdi. Şans eseri, Komünist Partisi evden çıkarılmayla tehdit edilen iki aile buldu -İkisi de BUF üyeleriydi. Onlara faşistlerin çıkarılmaları önlemek için ne yaptıklarını sordular ve tabii «hiç bir şey» cevabını aldılar. Komünist Partisi üyeleri bloklardaki kiracılara, polise ve çıkarılma düzenini güçlendirmek üzere gelen icra memurlarına karşı bir direniş düzenlemelerinde yardımcı oldular. Başarılı bir mücadeleden ve mal sahiplerinin teslimiyetinden sonra iki aile BUF üyelik kartlarını yırttılar. Eylem deneyinde, Komünist Partisi BUF'un geveze hitabetlerine karşı üstünlüğünü açıkça kanıtladı. Başarı güçlü bir şekilde tekrarlandı. Komünist Partisi üyeleri, bazan ilk bakışta gereksiz gibi görünen ama halkın güçlü olarak hissettiği çıkışlar etrafında binlerce kiracıyı örgütledi. Komünist Partisi gittikçe güçleniyor; faşist desteği çekiliyordu.

Bu, komünist Partisi'nin faşistlere karşı sokak kavgalarını son derece başarılı bir biçimde seferber edebildiği bir çeşit politik destek temeli üzerindeydi. Elde ettikleri destek, bir olayın öyküsünden değerlendirilebilir. Bir komünist Partisi üyesi Whitechapel'de yürürken faşistlerin engellenmemiş bir miting koydukların gördü. Kalabalık bir yerel sinemaya daldı, bir bilet aldı ve filmin ortasında öne koştu. Adam, Barney Becaw, güçlü bir sese sahipti ve filmin sesini bastırarak bağırdı: «Faşistler Whitechapel'de; Komünist Parti hepsine meydan okuyor!» Yaşlı ve ço-

cuklar dışında- seyircilerin sokağa fırlamasıyla sinema boşaldı. Faşistleri **East End**'den kovdular ve programın gerisini seyretmek üzere hepsi geri döndüler.

Faşizme karşı politik ve fizik mücadele sıkı sıkıya kenetlenmiştir. -Biri olmadan diğeri olanaksızdır.- Böylece, daha aşağı orta sınıf mal sahibi, adi malzeme kullanan inşaatçılara ve ipotek şirketlerine karşı harekete geçtiklerinde, Komünist Partisi hareketin başındaydı ve çok başarılıydı. Bu grup, faşistler için «doğal» bir tabandı ama ortaya çıkan lider bir Komünist Partisi üyesiydi.

İngiltere'de faşistler tarafından yürütülen en kararlı kampanyanın saf dışı edilmesinden çıkarılacak dersler basittir. Militan sosyalistler -işçileri işveren- çeşitli gruplar tarafından güçlü bir biçimde hissedilen konularda mücadelelere öncülük etmeye hazır olmadıkça destekçileri faşistler toplayacaktı. Ancak eğer bu politik mücadele aynı zamanda gündeme girerse, faşistlere karşı direkt fizik uygulamalar sonuç getirecektir.

Solun gerçekten sokaklarda ciddi bir biçimde faşistlere karşı durmaya başlamadığı zaman da, faşistlerin hızla politik üstünlüğe ilerlemesi zaten geçmiştir. Nispeten başarılı bir hakim sınıfın faşizm yöntemlerine ihtiyacı yoktu. Ama faşistleri sokaklardan kovalamak yine de önemliydi. Bu, Mosley'in, hiçbir iktidar için gelecekteki meydan okumalarına hazırlık olacak kararlı bir politik taban kuramamış olduğu anlamını taşıyordu. Bu, faşizmin hiç bir zaman, işçi hareketini zayıflatan ve politik yaşamı sağa iten önemli bir politik akım, hatta en küçük bir politik akım olarak varolmadığı anlamını taşıyordu. İngiliz kapitalizminin kendine gelmesi Mosley'in iktidar için gerçek bir teklif yapmasını önlemişti. Ama hesaba katılması gereken bir güç olarak kalmasını önleyen, sokaklardaki örgütlü eylemdi.

3. BUGÜNKÜ FAŞİSTLER

Savaş sonrası yılları İngiliz faşistleri için yalnızlık doluydu. Mosley'cilerden geriye küçük bir aktif parça kalmıştı. Ve arada sırada anti-semitik ve anti-zenci gevezelikleri için küçük bir dinleyici grubu bulabiliyorlardı. Tam istihdam ve yaşam standartlarındaki yükseliş bir kitle tabanı konusundaki herhangi bir fırsatı ortadan kaldırıyordu. Eylemlerinin doruğu işçi sınıfı bölgelerindeki duvarlar «Mosley ya da Durgunluk» diye karalamaktı. Ama durgunluk hiç bir zaman gelmedi ve faşistler **East End**'deki önceki desteklerini yitirdiler.

Mosley zamanın değişeceği ve kendi devrinin geleceği umu-

duyla bekleyerek, çoğu zaman dış ülkelerde, Paris'in dışında muhteşem bir saltanat içinde yaşıyordu. Bu arada, izleyicilerinin onun (Mosley'in) fikirlerini sokaklarda yayma girişimleri sol ve Yahudi örgütleri tarafından fiziksel olarak önlendi.

1958-59'da, Nottingham ve Notting Hill'de ırkçı gösterilerinden sonra, Mosley devrinin geldiğini düşündü. 1958 Ağustosu ve Eylül başlarında, sopalar, demir çubuklar ve bıçaklarla silahlanmış yüzlerce beyaz genç Notting Hill Gate çevresindeki sokaklarda dolaşıyor ve ayrı yaşayan Batı Kızılderililerine saldırıyorlardı. Şimdi «Birlik Hareketi» içinde örgütlenmiş olan Mosley, destekçileri, alanda «zencileri Dışarı Atın» mesajlı broşürler dağıtarak ve Latimer Road Station ve göstericilerin toplandıkları diğer yerlerde mitingler düzenleyerek, hemen çıktılandıkları diğer yerlerde mitingler düzenleyerek, hemen sahneye çıktılar. (Times, 3.9.1958)

Sokak gösterileri uzun sürmedi, ama Mosley olanaklarını gördü. 1930'dan beri, en büyük karışıklıklarda 177 kişi tutuklanmıştı. Mosley İngiltere'ye döndü ve savaştan önce **East End'**de oluşturduğunu, Notting Hill'de oluşturmaya girişti. Kampanyasının doruğu 1959 seçimlerinde North Kensington Parlamento adayı olmasıydı. Kampanya sırasında propagandası açıkça ırkçıydı: «Renkli adamların cinsel suçlarının iğrenç hikâyeleri, Batı Kızılderililerinin icabında çok az bir parayla yaşayabildikleri için ucuz emek sağladıkları gibi çirkin uyarılarla çeşitlendirildi...»*

Oldukça başarı kazanıyor görünüyordu. Haftada dört kez konuşarak, sık sık 600 kişilik kadar bir topluluğa kumanda edebiliyordu.**

Kampanyası ana partilerin kazanamadığı **bir başarı** kazanmış görünüyordu. 13-19 yaşlarındakilerin coşkusunu uyandırmayı başaran tek başına oydu (Mosley). **Sürekli yürütülen kampanyada şimşek gibi bir kâbusla, faşizmin minyatür bir halde** biliyordu.**

Bununla birlikte, toplamın yüzde 8,1'i olan 2821 oyla seçim sonuçlarında dibe düşmüştü ve bundan fazlasını oluşturabilmesi olanaksızdı. Hareketi bölgede bir taban kazanmış gibi görünmüyordu ve sonraki seçimlerde aday olamazdı. Irkçılığın ger-

---

* Butler and Rose, the British General Election of 1957, s. 100.

** a.g.e.

*** M. Kulman, newleft Review No. 1

çekten bir çok seçmen arasında güçlü bir etkisi vardı, ama onları bir kaç geceden daha çok bir zaman sokağa itecek ya da eski politik sadakatlarını kıracak işsizlik ve umutsuzluk koşulları artık yaşamıyordu.

Notting Hill gösterileri ve faşist mücadelenin ana sonucu diğer politik partileri göç konusunda sağa itmek oldu. Faşistlerin ilgilerini geleneksel «Yahudi kıyımından», zencilere karşı hücumlara çevirmeleriyle kurulu politik partiler aşırı sağın gücünü çalmayı umacak ırkçı yasaları ortaya getirmek için nedenler keşfetti. Altmışlarda savaş-sonrası faaliyetlerinin duraklamasıyla önceden göçlerle karşılanmakta olan ucuz emek talebi düştü, ve böylece ırkçı yaşama büyük iş hayatının çıkarlarını ağır bir şekilde incitmeden ilerletilebilirdi. Küçük bir grup insan için ulusal politikayı değiştirmek bir zafer görünebilirdi, ama gerçekte faşistler bundan hiçbir şey kazanmadılar. Kendilerini sürekli bir politik güç olarak oturtmayı başaramamışlardı.

Ortaya çıkan yeni faşist liderler kuşağı Mosley'cilerin peşini bırakmayan aynı sorunla karşılaştı. Düşünceleri ve eylemleri savaş öncesi kıta faşizmini model alıyordu ama koşullar istedikleri tür bir kitle hareketi oluşturmalarını olanaksız kılıyordu. Bir kitle hareketi oluşturmanın birkaç «Gamalı Haç» ve «Saf Aryan kanı»ndan daha fazla şeye ihtiyacı vardı. Milli Cephenin şimdiki liderleri bu çıkmazla karşılaştılar: John Tyndall ve Martin Webster, Colin Jordan'a Nasyonal Sosyalist Hareketi kurmakta yardımcı oldular. Bu şunu ilân ediyordu: «İngiltere'nin gelecekteki büyüklüğünün temeli Aryan, üstün olarak Nodrik kanıdır. Devletin ilk görevi bu kanı korumak ve geliştirmektir.» ve Webster övünüyordu: «Bu ülkede iyi işleyen bir Nazi Makinesi kuruyoruz.»* Jordan ve Tyndall, ikisi de Gloncestershire'da Nazi yetiştirme kampları örgütlemekle meşguldüler ve aynı yılın Ekiminde, Spearhead, adlı paramiliter bir örgütü yönetmekten ötürü hapsedildiler.

Gerçek eylemden ayrılmış küçük gruplar bölünmeye vesile oldular. Ve İngiliz faşistleri istisna değildiler. Bir yıl sonra Tyndal ve Webster, Daha Büyük İngiltere Hareketi'ni oluşturmak üzere Jordan'dan ayrıldılar. Hitler'in doğum gününü kutlayarak ve gittikçe büyüyen «Yahudi-Komünizmi» işbirliğini ilân ederek, hâlâ eski faşist geleneğe sıkı sıkıya bağlı kalıyorlardı. Yeni örgütün ilk genel eylemi Londra'ya bir resmi ziyareti sırasında Cumhurbaşkanı Kenyatte'ya saldırmalarıydı ki bu ne-

---

* Listener'den alıntı, 28.XII. 1972

denle Webster hapsedilmişti. Bu tür bir eylem hakim sınıfın plânlarına uymuyordu ve polis onları gözlemeye başladı. 1967'-de hareketin genel merkezine olan polis baskını, bir yasadışı silâh ve cephane bulundurmaktan dolayı Tyndall'ın hapsedilmesine yol açtı.

Bu zamanda aktif olan bütün faşist gruplar herhangi bir gerçek baskın yaratmakta başarısız kaldılar. Irkçılık temeli üstünde seçmen desteği kazanmak olanaklıydı. John Bean'in liderliğindeki İngiliz Ulusal Partisinin bu konularda sınırlı, ama önemli bir başarısı vardı: 1966 daki genel seçimde Deptford ve Southall adayları (İngiliz ulusal Partisi'nin -Ç.) oyların sırasıyla yüzde 7'si ve 7.4'ünü aldılar. Bu şimdiki Milli Cephe oylarına benzetilebilir, ama Mosleycilerin Hardsworth (Birmingham)'da yüzde 4.1, Shoreditch'de 4.6 ya da Güney Doğu İslington'da yüzde 3.3 oranında elde ettikleri oy oranından ancak biraz daha iyiydi.

Faşistlerin yapamadıkları şey, bu seçmen desteğini sokaklardaki eyleme çevirememeleriydi. Bu tür bir perspektif olmadan, seçmen tabanları bile dağılma yolundaydı: 1966'da yüksek faşist oy oranı bulunan Sevthall ve Deptford'un 1974 de yüksek faşist oy oranını getirememesini kaydetmek ilginçtir.

Faşistler sert eylemcileri ve seçim tabanları arasında bir zıtlığa düşmüşlerdi. Faşist aktif destekçilerin «kadro'su» şiddet ve «eylem» isteği tarafından harekete geçiriliyordu. Bir seçimde % 7 veya % 8 oy oranı bunu parlamenter koşullarda bile sağlamaz. Hiç bir yerde, sokaklarda gerçek «eylem sürdürmeye» yürüyüşü ve zencilere, yahudilere, ya da sendikacılara fiziksel olarak saldırabilecek güçte olmaya yakın değildiler. Böylece büyük işleri tamamlanmamış olarak kaldı ve aktif politikadan dışarıya çıkmaları onlar için çok kolaydı. Öte yandan, oy tabanları, ırkçı tarafgirlikleri derin olarak kökleşmiş insanlardı ama hazır fırtına birlikleri değildiler, Faşist adaylara oy vermeye hazırdılar ama ekonomik umutsuzluk tarafından özellikle sol kanattan fizik karşı-hücum rolleri olduğunda, hareket için canı gönülden çalışacak noktaya sürüklenmemişlerdi.

Bu karşıtlık en açık olarak 1968'de görüldü. Enoch Powell, göçmenlere hücum eden, «kan ırmakları» konuşmasını yaptığında onu destekleyen çeşitli gruplardan işçilerin bir günlük grevleri ve gösterileri oldu. Faşistler bir kitle tabanı kazanma fırsatı bulduklarını sandılar. Kısa bir zaman için, yürüyüşlere önderlik ediyorlar eksiklerini dolduruyorlar ve yeni alanlarda destek kazanıyorlardı. Bu ruh hali uzun sürmedi: aylardır, ancak

bir kaç yüz destekçiyi çeken milli gösteriler düzenliyorlardı, ve 1970 seçiminde oyları her bölgedeki toplam oyların yüzdesi olarak, dört yıl öncekinden fazla değildi.

MİLLİ CEPHENİN OLUŞUMU

Bu sorunlarla karşı karşıya kalan faşist liderler yeni bir strateji aradılar ve bu yeni yönelimden Milli Cephe ortaya çıktı. 1960'larda yaşayan çok sayıda küçük faşist grup bütünleşmeye başladılar. Yeni Cephe, seleflerinden çok daha geniş bir coğrafi alanı kapsıyordu ve 1966 daki sekiz faşiste karşı 1974'de 50 aday gösterebiliyordu.

Nicel büyüme yeni çizgiye yardımcı oldu. Milli Cephe liderliğinin stratejisi, «pasif» ırkçı desteği seçimlere ve diğer faaliyetlere çekerek seçmen tabanını ve üyeliğini oluşturmaktaymış gibi görünüyor. Bunu yaparken, kendilerini diğer partilerin yanında hatırı sayılır bir parti olarak takdim etmeye giriştiler. **Bu yeni seçimsel imajı kazanmak için hareket ettikleri daha faşist tedbirleri azaltmaya çalıştılar-** böylece bu yılki seçim manifestoları mümkün olan en insani yollarla ülkeye hizmetten sözediyordu. Halk tüketimi için giyilen yumuşak maske liderlerin uzun-dönemdeki amaçlarından vaz geçmeleri anlamını taşımaz ve maske arkadaki kuru kafayı saklamaktadır. Cephe'nin birinci başkanı sabık-Mosleyci A.K. Chesterton ayrıldı, çünkü: «sinagorları ateşe vermek üzere» plânlar gibi saçmalıklarla uğraşmaktan daha çok yapacak şeylerim vardı. Milli cephenin üyelerinin yüzde ikisi gerçekten kötü adamlardı. Bu adamlardan bazıları işlerin merkezine yakındır.»

Sonraki başkan, sabık Tory John O'Brien de, «Milli Cephede **sahte cazibelere** ve geçmişe ait yabancı milliyetçiliklerin ideolojilerine kapılmış küçük bir kurul mevcuttur. İnsanlar İngiltere'nin geleceğinin en iyi oluşumunu, onu sıkı bir biçimde yönetilen otoriter polis devleti haline getirmekte görüyorlardı. Beni itibarının arkasında karanlık işler görebilecekleri uysal bir kukla olarak kullanmanın yolunu arıyorlardı.» diye yakınarak ayrıldı. O'Brin'e göre, bu adamlar şimdi Milli Cephe'nin liderliğindeydi.* Başkanken, «Milli Cephe'nin üyelerinin, sabık-Nazileri ve sabık SS üyelerini görmek ve onların yeniden birleşmesinde yer almak üzere Almanya'ya gitmekte oldukları» bilgisini almıştı.

«Yumuşak» imaj MC'ye Monday Club yoluyla geleneksel Tory

---

* a.g.e

aşırı sağının içine girme girişimlerinde yardımcı olmuştur. Bir zaman için bu politika epeyce başarılıydı. Monday Club, 1972 Eylülünde *bir «İngiltere Miting Mücadelesi»* düzenlediğinde, görevliler, ceketlerinin altındaki sopalarla Milli Cephe eşkiyasıydı. MC aylık dergisi «Spearhead», «Tory parlamenterlerinin ilk kez gerçekte bir Milli Cephe yürüyüşüne katıldıklarını» ilân ediyordu.

Monday Club'daki Milli Cephe nüfuzu, sağ-kanat Torylerin eski liderlerinin direnciyle karşılaştı. Geçen yıl görevlilerin seçimi münasebetiyle mücadele olgunlaştı. Scotland Yard'ın harici unsurların seçimlere müdahale girişimlerini araştırmaya çağrılmasıyla Klüb gerçekte dağıldı.

Milli Cephe tarafından uygulanan diğer bir taktik, liberaller *gibi toplumsal sorunlarla yüzeysel* olarak ilgilenmeleri olmuştur. Genellikle, Crawley, Sussex'deki yerel gazete, Milli Cephe örgütlendiricisinin, gençler için iskân hakları kampanyalarıyla bir birlik oluşturma çabası içinde olduğunu yazıyor. Güney Londra'da Milli Cephe, Güney Doğu Londra rıhtım geliştirme planına karşı çıkmak üzere toplanan «Deptford forumunda» yer almıştır.

«Dikkatli» bir görünüm sunmak seçim mekanizmasını sağlamlaştırmaya ve birlikleri kaba bir geçmişle birleştirmeye hizmet eder. Düzenli yerel ve bazan ulusal basının dikkatini çeker. Millî Cephe basın kapsamına dahil olmuştur. Spearhead, yerel bir gazetedeki en iyi Nazi imzalı mektubu yeniden yayınlayan bir, ayın - mektubu yarışması yürütmektedir.

Önceki faşist gruplaşmalarla karşılaştırıldığında, Millî Cephe'nin stratejisi önemli kazançlar sağlamıştır. Artık çeşitli yerlerdeki birkaç küçük grupla yetinmeyerek, ulusal bir örgüt oluşturmuşlar ve kendilerini öncü ırkçı örgüt olarak kurmuşlardır. Aynı zamanda —sadece İkinci Dünya Savaşından kalma Milliyetçi anılarla bile olsa— açık Nazi imajıyla ayrılacak olan kişileri bile toparlayabilmişlerdir.

Başarıların en iyi örneği endüstrideki artan varlıklarıdır. Geçen 12 ay içinde IS üyeleri, Millî Cephe üyelerinin otobüs garajlarında, iskelelerde, ve makinistlik alanlarında çalışmakta olduklarını rapor etmişlerdir. Raporları ırk konusunda tek birleştirici öğe olarak benzer bir model izlemektedir. Batı Londra'da Park Royal Vehicles'da (Park Kraliyet Taşıtları) Millî Cephe üyeleri «Uganda'nın Asyalılar'ı dışarı atması» üzerine bir dilekçe düzenlediler. Üyelerinden birinin ertelemesinden sonra bile bu konuda Millî Cephe için hiçbir destek olmamasına rağmen,

Blackburn'dan bir IS otobüsçüler raporu, Millî Cephe üyelerinin işten atılmış ve yeniden alınmış olan Asyalı otobüsçülerle birlikte çalışmayı reddettiklerini bildiriyor.

Londra havaalanından bir TGWU toplantı düzenleyicisi bir TGWU dükkân görevlisinin bir Asyalı *birliğin içinden olmadığı* gerekçesiyle işini terketmesi için sıkıştırmaya çalıştığı zaman görevlinin Millî Cephe'de olduğunu nasıl keşfettiğini bildiriyor. **Bu, işçinin birlikte olduğunu ama yanlış şubede olduğunu ortaya çıkardı.** Bolton'daki Edbro Engineering'in AUEW toplantı düzenleyicisi, son yerel seçimlerde Millî Cephenin adayı oldu. Yerel AUEW Bölge Komitesi bir disiplin kurulu toplamaya çalıştığında mağazadakiler toplantı düzenleyicilerinin kim için isterse onun için aday olabileceğini bildiren bir dilekçe imzaladılar.

Millî Cephe'nin liderleri endüstriyi, çalışmaları için anahtar alanlardan biri olarak görüyorlar. Yeni ulusal başkan John Tyndall'in açıkladığına göre: «Millî Cephe»nin amacı Toryleriń *yapamadığını ve yapamıyacağını yapmak, solla kendi temeli olan* sendikalarda mücadele etmek ve sendikaların kontrolunu ondan zorla almaktır.» Böyle bir çizgiyle, dergileri Spearhead ve gazeteleri Britain First son baskılarında, endüstri ve diğer yerlerde «Komünizm»e büyük bir yer ayırmıştır.

Endüstride örgütlenme işinin Millî Cephe için kolay olmamasından dolayı, bu malzemenin çoğu şüphesiz kendi üyelerini eğitmek ve onlara ortak bir faşist politika vermek amacını taşıyan endüstrideki üyeleri homojen bir grup oluşturmuyorlar. Bazıları grevciler yerine çalışan işçiler, bazıları lakayt ve pek azı ekonomik konularda militanlar. Onları ancak ortak ırkçı görüşleri birarada tutabiliyor ve diğer konularda bölünmeleri son derece kolaydır.

Üyelerin görüşleri arasındaki karşıtlığın, liderlerin karşıt görüşlerinde yansıması zorluğu arttırıyor. Örneğin, .Spearhead, Endüstriyel ilişkiler Eylemi'ni destekledi, grevciler için zorunlu gizli oy sistemini savunuyor ve Shrewbury ileri karakollarını «Cani Eşkiyalar» olarak niteledi. Aynı zamanda madencilerin desteklenmesini ve **Üçüncü Dönem**'e karşı çıkılmasını istedi.

Komünist ruhlu sendika liderleri kişisel güdülerden hareket etmekle suçlanıyorlar, ama ne sendika liderlerinin, ne de üyelerinin gerçekten grevlere neden olmadıklarına ya da hiç bir biçimde enflasyonist bunalıma neden olmadıklarına dikkati çekmek gerekir :

«Şimdiye kadar işçi, ücretinin roket hızıyla yükselen fiyatlar karşısında her hafta düşmekte olduğunu görürken, daha yük-

sek ücret taleplerinden başka koyacak hangi alternatifi vardır? Tamamen kontrolu dışında olan adaletsiz bir ekonomik sistemin kurbanıdır; ancak onca, malum silâhları kullanılabilir» (Spearhead 64).

Cephe liderlerinin sorunu, üyelerinin ve destekçilerinin, Endüstriyel konulardaki ifadeleri arasındaki karşıtlıkları, ciddiye almalarını önlemektir. Bu, «uluslararası maliye» ve onun «Komünist Müttefiklerinin», İngiliz işçileri ve üretici İngiliz kapitalistlerinin savaşması gereken düşmanlar olduğu bir dünyanın resmini sunarak daha geniş ideolojik temel yaratma yolundaki cephe girişimidir. Bir mücadeleden sözediyorlar :

«Dünyanın çoğunun parasının kontroluyla başlayarak politik gücün bütün modern araçlarını elinde bulunduran ve bu yolla, propaganda ve düşünce kontrolü casusluk ve adam öldürme, endüstriyel huzursuzluk ve sokak şiddeti araçlarından yayılan ve servisinde özel hizmetlerinde fanatik, büyük miktarda insan olan .... çok güçlü bir uluslararası örgüte karşı...» (Spearhead 36).

Uluslararası malî güçle ittifak halindeki, liberalleri, sol kanattakileri ve komünistleri içeren gizli işbirlikçi elitin basını televizyonu, üniversiteleri kontrol ettiği, bu nedenle de şiddet atılımını ilerleten komünizm hakkındaki gerçeğin gizlenebileceği söyleniyor.

Savaş öncesi günlerinde uluslararası maliye ve komünizm arasındaki kenetleyici Yahudiydi. Bu Millî Cephe propagandasında açıkca ifade edilmiyor. Bunun yerine, Millî Cephe üyeleri için tavsiye edilen okunacak yayınlar olarak anti - semitik yayınlar ilân ediliyor ve Yahudilerin haberlerdeki rolü açıklanıyor.

Gizli işbirliği ulusal kültürümüzün ve mirasımızın sürekli olarak aşağılanmasına yol açıyor. Vatan severlerin ana hedefi gizli işbirliğini ortaya çıkarmak ve millî kültürü savunmak ve «geçmişteki ve gelecekteki ırkımızın insan halkalarını öğrenmek» olmalıdır.

Ama Spearhead'ın ana ön-sınıf zenci halka karşı fanatik nefretidir. Hemen bütün anlatımları zalimce ve küçük düşürücüdür. İmajları, zencileri ahlâk bozukluğu yamyamlık, sıçana tapınma, poligami, millî yardımla yaşama, çocuklara ve yetişkinlere saldırı, uyuşturucu madde kullanma, ırza tecavüz ve cinayet, komünizm, yetersizlik ve renkli doktor ve hemşireler tarafından tecavüz, iğrenç yeme alışkanlıkları ve Mau Mau ayinleriyle birleştirir.

Gerçekten, Cephe'nin endüstride ki desteğinin ana temelini

oluşturan ırkçılıktır. Buradaki esas umudu birçok işyerlerini karakterize eden Fiili ırk ayrımında yatar. Birçok endüstrilerdeki eğilim, hünerli işleri beyazlar için saklanırken, siyah insanların işçilikte ya da yarı - hüner gerektiren işlerde çalıştırılmasıdır.

Hüner gerektiren sanatların yerel sendika örgütünde üstün olması eğiliminden dolayı, zenciler hem en iyi işlerden hem de ücretlerini ve koşullarını savunmanın uygun bir yolundan etkin bir biçimde hariç tutulacaklardır. Beyaz işgücü arasında, ırkçıların, siyahların daha iyi koşullar istemelerini ve hüner gerektiren işler için yetiştirilmeye girişlerini beyaz işçiler için bir tehdit olarak göstermeleri ve sendika mekanizmasını onların ırkçı durumlarına geri götürmeleri çok kolay olmuştur. Bu geçen yıl en az üç mücadelenin temelinde yatan nedendir: Mansfield Hosiery grevi, Kuzey Londra'daki Standard Telephone grevi ve Leicoster'deki Imperial Typewriters grevi.

MİLLİ CEPHENİN GÜCÜ

Millî Cephe savaştan beri ortada olan faşist gruplar içinde diğerlerinden daha fazla başarılı olmuştur. Ama gücünü abartmamak önemlidir. 20.000 üye iddiaları su götürür. Sokak gösterilerinin en büyüğü 1000 kişinin üstünde değildir ve toplantıları Olympia veya Mosley'in 1930'larda doldurduğu Albert Hall gibi büyük salonlar yerine, Londra'daki Conway Hall gibi küçük salonlarda yapılmıştır.

Cephenin seçmen desteği çok daha büyüktür. Ama bu da büyütülmemelidir. Son genel seçimde Cephe oyların ancak % 3 kadarını aldı. Özellikle iyi çalıştığı alanlarda —Batı Bromwich, Newham South ve Leicester East— bile oy oranı Mosley'in 1959'da Kensington'da ya da İngiliz Ulusal Partisinin 1966'da Deptford ve Southall'da aldığından daha iyi değildi. Daha önemlisi, bu oyların çoğu gerçekten faşist oyu olarak nitelendirilemezdi.

Oylar büyük bir çoğunlukla koyu ırkçı, ama henüz zencilere ya da işçi hareketine saldırmak üzere sokaklara çıkmaları muhtemel olmayan insanlardandı. Eğer Cephe liderleri bu desteği faşist bir hareket için gerçek bir kitle tabanı haline getirmeyi başarabilirlerse, bu onların amacı olan, sokaklarda harekete geçecek güç olacaktır. Eğer bunu başaramazlarsa, ya destekçilerine amaç ve yön veremiyecekler, ya da bunalım döneminde büyük iş adamları için yararlı bir silâh olacaklardır. Diğer geleneksel sağ kanat partilerinin yakalandığı tuzağa yakalanacaklardır.

Millî Cephe'nin liderleri sorunun gayet iyi farkındalar. Ge-

çenlerde liderlik tarafından bütün Millî Cephe şubelerine yollanan bir genelge merkezdeki kararlı faşistlerle seçmen desteğini örgütlemiş olan bir çokları arasındaki derin görüş ayrılığını ortaya koyuyor. Genelgede, Webster: «Partideki bazı popülist öğelerin oylar uğruna, bir politika değişikliğine kuvvetle eğilimli oldukları parti genel merkezinin dikkatini çekmiştir. Bunlar ve genel seçimdeki görünür başarı eksikliğinden dolayı Parti genel merkezini ve beni suçluyorlar...

Bu tamamen «onların» istedikleridir. Bu tür bir görüş için bir sözcük, uzlaşma, daha iyi bir sözcük, sabotajdır. Yelkenlerimizi Popülist isteğe göre düzenlememeliyiz. Orta yola kimin ihtiyacı vardır? **Göç, sayı değil ırk meselesidir»**, diye yakınıyordu.*

Politikasını sulandırmakla cepheyi yaşayabilir bir ulusal oluşum haline getiren Webster ve TYNDALL, etrafındaki kararlı Naziler sayesinde bunun hâlâ sağlam bir faşist öze sahip olduğunu garanti etmeyle uğraşıyorlar. Yayınlarının son baskılarında, sola fizik olarak karşı durmak üstüne çok çok fazla önem verilmişti ve (Komünizm) düşmanlığı, makaleler için en popüler konu olarak anti - siyah pisliğine erişmişti.

FAŞİSTLERLE MÜCADELE

Millî Cephenin liderlerinin son aylarda tavırlarını sertleştirmelerinin nedenlerinden biri önümüzdeki dönemin onlara, savaştan beri hiç olmadığı kadar çok büyük fırsatlar vereceğini düşünmeleridir. Bunalımın belirtileri bir faşistin bile gösterebileceği kadar açıktır. Ağır işsizlik tehdidi ve enflasyon koşulları, gelecekte büyük sayıda insanın, sıkıntıya, mutsuzluğa ve yıllardır bilinmeyen bir tür umutsuzluğa sürükleneceği anlamını taşır. Faşistler bundan çıkar ummaktadır.

Bu perspektif, Cephenin etkisine karşı mücadelenin, devrimci solun reddedemiyeceği bir şey olduğu anlamını taşır. Eğer şimdi, bunalım olgunlaşmadan, yaşayabilir bir taban oluşturabilirlerse, daha sonraki bir dönemde gerçek bir tehlike haline geleceklerdir.

Bununla birlikte, Cephenin şimdiki zamanda oynıyabileceği rolü çok fazla önemsememekte önemlidir. Solun bazı kesimleri, hakim sınıf ve onun devlet mekanizması yerine, faşistleri esas düşman olarak görmektedir. Bu perspektifin bozukluğu, önemli pratik hatalara yol açması ve uzun dönemde faşistlere yardım edebileceğidir.

---

* Socialist Worker'da yayınlandı, 29.Haziran.1974.

Şimdilik Millî Cephe, sınıf mücadelesindeki çoğu durumlarda gerçek bir güç olmaktan çok bir potansiyeldir. Cephe işverenlerin gerçek yardımcısı olmak için henüz çok küçük ve yeterli derecede iyi örgütlenmemiştir ve onların kendileri de (işverenlerin - Ç.) henüz faşist bir çözüme dönecek kadar bir sıkıntı içinde değiller. Örgütlü işçilerin gücü de, en hırçın büyük işverenlerin bile sendika bürokrasisine ya da son çare olarak devlete güvenmeye tercih edecekleri durumdadır. Bir grevle karşılaştığında, Lord Stokes bir Martin Webster'i ya da Colin Jordan'ı değil, bir Jec Cons'u ya da Hugh Scadlon'u arayacaktır. Öyleyse devrimci solun esas görevi sınıfın güvenini, örgütlenmesini ve kendi başına iş yapmasını arttırmak üzere mücadele etmektir. Ve esas engel, reformizme ve sendika bürokrasilerine tutunmak olarak kalmaktadır. Mücadelenin odak noktası faşizme karşı mücadele değildir.

Eğer faşistler zencilerin hayatı ya da sendikacıların çalışması için gerçek bir tehdit olsalardı, büyük sayıda işçi onlara karşı mücadeleye zorlanacaktır. Faşizme karşı mücadele onlar için bir ölüm kalım sorunu olacaktı. Böyle koşullarda anti - faşist mücadele işçilerin çıkarları için savaşmakta kimin ciddi olup, kimin olmadığını ayırt eden bir turnusol testi haline gelir.

Faşist güçlerin küçük kaldığı şimdiki dönemde, sorun daha değişiktir. Sendika hareketindeki bir çokları için, hiç bir şey yapmadan faşizmle mücadele hakkında parlak nutuklar atmak kolaydır. Faşizmi itham etmekte çok radikal olan bazıları aynı zamanda işçi sınıfının karşısındaki acil sorunlar karşısında tamamen sessiz kalabiliyorlar. Faşizme karşı bir karşıtlığı ifade etmek bir şeydir, ama onu doğuran sisteme karşı uygun bir biçimde mücadele etmek tamamen başka bir şeydir. Sendika bürokrasisinin alt safları Millî Cepheyi lânetlemekte çok güçlü olabilir, ama aynı zamanda fabrika tabanında ırkçılığa karşı uygun bir mücadeleyi yürütmeyi reddeder. Ya da Cons ve Scadlon'un davranışlarına karşı sessiz kalır. Üyelerin çıkarları için gerçek bir mücadeleyi ortaya getirmemek, işçi sınıfı hareketi içersinde yanılsamalar ve umutsuzluk temeline dayanan Scadlon'ların ve Jones'lerin başarısızlığıdır.

Eğer bu durum doğarsa faşistler büyük ölçüde destek kazanabilirler.

Millî Cepheye karşı mücadele sol tarafından üstlenilmelidir. Ama şimdilik bu esas öncelik taşımaz. Hakim sınıfa karşı mücadele gerçekten onun yardımcısına karşı olanla yer değiştirmemelidir. Soldan gelen bütün tehlikeyi haber verici seslere rağ-

men Millî Cephe henüz işçi hareketini ezmek üzere bir fırtına birlikleri kitlesini harekete geçirecek güçte değildir. O şimdilik, kriz çok sayıda insanı politik eyleme zorladığında ona ulusal önem taşıyan bir güç sağlıyacak olan sağlam bir taban oluşturmaya çalışmaktadır. Onun böyle bir taban oluşturmasını önlemek bizim görevimizdir.

Bunu bir takım yollarla yapabiliriz :

Bir : Cephe sokaklardan uzak tutulmalıdır. Sokakları elde edemiyen bir faşist örgüt arkasında bir destek elde edemez. Davullar, bayraklar ve sancaklarla yürümeler faşistlerin gelişinin önemli bir parçasıdır bu, ezilmişlere ve umutsuzlara heyecan ve amaç verir ve onların istedikleri eylemi oluşturur. Bu tür gösterileri önlemek faşizme karşı mücadelede daima hayatî bir öğe olmuştur. Mosley'in 1930'larda gerçekten büyük işsizlik bulunan alanlarda destek kazanamamasının nedeninin önemli bir parçası işçi hareketinin, onun konuşmasını fizik olarak önlemesidir. Millî Cepheye, benzer bir tepkinin eksikliği son bir kaç yıl içinde onun gelişmesine yardımcı oldu.

Faşizme karşı sokaklardaki mücadele fizik bir çarpışmadır. Ve iki tarafın güçlerinin oranıyla belirlenir. Faşizme karşı işçi sınıfının kitle hareketinden söz ettiğimizi, bir kaç bireyin tek başına kahramanlığından söz etmediğimizi açık olarak tanımlamamız önemlidir. Örgütlü işçi hareketini faşistleri sokaklardan uzak tutmak üzere mücadeleye sokmak için çalışmalıyız; bunun için dindar çözümlerden *çok uzak çözümlere ihtiyacımız var. Bi*zim bütün fikirlerimizi paylaşmaları gerekli olmayan ama kavgaya hazır olan işçilerin yanında sendika bayraklarında yürüyebilmeliyiz. Fizik çarpışmada yer almaya hazır olan bütün anti - faşist müttefiklere hoş geldin demeye hazır olmalıyız.

Bu tür bir «birleşik cephe» çalışmasından söz ettiğimiz zaman, **işçi sınıfı hareketi içindeki** birleşik Cephelerden söz ettiğimizde daima anlaşılır olmalıyız. Bu, mücadeleyi, işaret hareketleriyle ya da adet olmuş basın ifadeleriyle taş kesilmiş hale getirecek olan tam gün görevlilere teslim edeceğimiz anlamına gelmez. Ama, işçi sınıfında hiçbir şeyi temsil etmeyen arka odalardaki küçük gruplarla sonsuz mitingler düzenleyecek zamanımız olmadığı anlamına *gelir.*

Bu çalışmada karşılaşacağımız baş sorunlardan biri faşistlere karşı mücadelemizde devlet mekanizmasına güvenebileceğimiz düşüncesidir. Devleti, faşistlere sokaklardan kovalamaya çağırmak, «yasa ve düzen güçlerinin» bir yerde, nötr ve sınıf mücadelesinin üstünde olduğu izlenimini verir. Nisbeten rahatlık

ve refah günlerinde kapitalist sınıf arada sırada devlet mekanizmasını sağın vahşi çılgınlarına karşı kullanır, ama bunalım ve atılım dönemlerinde bir gün faşistlere ihtiyacı olabileceğini açıklıkla hatırlar.

İki : Politik mücadeleyi kazanamadığımız sürece, faşizmin fizik bozgununun olanaksız olduğu açıktır. Önümüzdeki yolun açık bir biçimde üstün olduğuna inandıramadıkça hiç bir zaman büyük sayıda işçiyi harekete geçiremeyiz.

Fabrikalarda işçileri ilgilendiren günlük konularda faşizm ve ırkçılığa karşı bir öncülük verebilmeliyiz. Faşistler beyaz işçileri, gerçek konulardan, siyah işçiler üzerinde ufak ayrıcalıklar elde etme sorunlarına çevirebiliyorlar. Bununla, herkese daha ileri ücretler ve koşullar isteyen bir birleşik işçiler mücadelesi için çarpışmadan başa çıkılamaz. Reformistlerin, herkesin iyi niyetle birleşmesi gereğinden ve perişan, koşulları ve düşük ücretleri paylaşmasından söz eden mesajı hiç bir destek sağlamaz. Irkçılığa karşı mücadele reformist yaklaşıma karşı bir sınıf çizgisi kavgasından ayrılamaz.

Faşistler şimdiden hazır bir güce sahipken, bu kavgayı erteleyemeyiz. Faşistler en iyi, hüner gerektiren işlere giriş ve yerel sendika örgütünün kontrolü üstüne kurulu fiili bir ayrıcalık olduğu yerlerde iş görebilirler. Eğer devrimciler bu ayrıcalığı yıkar ve beyazlarınkine zarar vermeden zencilerin koşullarını ilerletebilirse, faşistlerin durumdan yararlanma şansını zayıflatabilir.

Yerel bölgelerdeki faşizme karşı mücadelede fabrikalardaki mücadeleye benzer. Somut sorunlara çözümler getiren tek insanlar olduklarında faşistler destek kazanırlar. Kötü iskân ve kalabalık okullar hakkındaki politikaları yanıltıcı ve aldatıcıdır. Ama bu henüz yeter derecede gösterilmemiştir. Biz, militan işçi - sınıf eylemi yoluyla somut bir alternatif çözüm getirir durumda olmalıyız.

Faşistlere karşı propaganda onların —Nazi temellerini göstererek ve Almanya ve İtalya'daki işçi sınıfına ne olduğunu anlatarak— çok gereklidir. Ama bu sorunun yarısını bile çözmez. Eğer kendimizi basitçe anti - faşist propagandayla sınırlarsak, bütün yaptığımız, gerçek çözümleri koymadan halka faşistlerin uydurma çözümlerini reddetmelerini istemek ve onları diğer kapitalist partilerin uydurma çözümlerinin seçimi karşısında bırakmış oluruz.

İki uyduruk çözüm karşısında kalan bir çok işçi, en azından bir eylem vadeden bir çözümü kabul etmeye eğilimlidir.

Bunun ilerisine gitmemiz ve gerçek bir sosyalist çözümün var olduğunu göstermemiz gerekir. Ancak broşürlerde ve mitinglerde sosyalizmin bütün sorunları çözeceği vadedilmiş alan olduğunu **ifade etmemiz** yeterli değildir. Pratikte de, sonuç getirecek savaşçı bir öncülük sağlıyabileceğimizi göstermemiz gerekir. Bu da ancak devrimci örgütlerle işçi sınıfı kitlesi arasında sık sık görülen uzaklığın üstesinden gelmemizle başarılabilir. Örgütümüz yerel bölgelerde derin olarak kökleşmeli ve doğal bir liderlik görünümünü kazanmalıdır. Böyle bir durumu oluşturma barikatlar kurmak gibi büyük işler yanında önemsiz görünen konular etrafında güç ve sabırlı bir çalışmayı gerektirir. Ama bunlar da, onun için zorunlu hazırlığın parçasıdır. Faşistler ortadan kalkmayacaktır: Onlar çürüyen ve ölen kapitalizmin parçasıdırlar. Onlar potansiyel olarak en tehlikeli düşmanımızdır. Onları hem politik olarak hem fizik olarak karşılamalı ve bozguna uğratmalıyız.

İki görev birbirinden ayrı değildir ve bizim esas görevimiz olan devrimci partinin oluşturulmasıyla çatışmazlar. Faşistlerle mücadelede doğru bir biçimde çalışırsak, partiyi kurma çalışmamızda ilerliyebiliriz: Eğer devrimci işçilerin partisini kurabilirsek, yolu faşistlere kapayabiliriz.

INTERNATIONAL SOCIALISM
SAYI, 71.

SOSYAL ŞOVENLERİ TANIYALIM

Türkiye'de siyasî gerçekler sürekli olarak çarpıtılmakta, bazı gerçekler ise gözardı edilmeye çalışılmaktadır. Kurtuluş dergisi olarak tüm siyasî gerçeklerin halkımızca bilinmesinin zorunlu olduğu inancıyla aşağıdaki mektubu yorumsuz olarak aynen yayınlıyoruz. Bu konuya ilişkin siyasî görüşlerimiz dergimizde yer almaktadır.

«Halkın Kurtuluşu'nun 16. sayısında Suruç'taki cenaze töreni ve sonrası hakkında bir yazı çıktı.» Halkın Kurtuluşu bu yazı ile sosyal şoven, sosyal emperyalist, iftiracı ve jurnalci karakterini ortaya koydu. Bu isnatları teker teker ispatlayacağız:

İlkin şunu belirtelim ki, dışarıda devrimcileri birbirine düşüren o yazı tutuklu bulunan arkadaşları adeta ihbar ederek «Halkın Kurtuluşu» gazetesini polis paraleline düşürmüştür. Şimdi yazıya geçelim:

YAZININ ALT BAŞLIĞI ÜZERİNE:

«Fevzi Altınsoy'un cenaze töreni sosyal faşist ve sosyal şovenlerin ihanetine rağmen yapıldı.» şeklinde bir suçlama vardır. Bizler sömürge ülkenin devrimcileriyiz. Sömürge ülkenin ve ezilen ulus milliyetçiliğinin dahi sosyal şoven, sosyal faşist olamıyacağını Marksizmden haberi olan herkes bilir. Çünkü sosyal şovenizm ve sosyal emperyalizm kendi burjuvazilerinin lehine, başka ülkelerin ve milletlerin sömürgeleştirilmesi ve ilhakına göz yummak veya meşru göstermektir. Marksizme ihanet edenler de bizler değil bu tavrı ile Halkın Kurtuluşu'dur.

«HALKIN BİRLİĞİNİ BÖLMEK»

Kürt milliyetçilerinin halkın birliğini böldüğü, cenazenin bir kitle gösterisine dönüşmesini engellediği biçiminde bir suçlama vardır. Cenaze töreninin bir kitle gösterisine dönüşmesinin engellendiği konusunda şimdilik birşey söylemeyelim, ilerde açıklayacağız. Yalnız «Halkın birliğini bölme»nin ne demek olduğunu anlayamadık. Şu var ki, marksist- leninistler zora ve köleliğe dayanan «Birlik»leri bölerler. Bu anlamda sahte birliklerin bozulmasından yanayız.

«Halkın Kurtuluşu» gazetesi bu yazısında kendi burjuvazisinin ağzıyla konuşmaktadır. Burjuvazi de ülkenin bölünmezliğinden, halkın birliğinden söz eder. Açıktır ki bizi milliyetçilikle suçlayanların kendileri ırkçı, sosyal-şoven ve sosyal-emperyalisttirler.

«BURADA BİZİM BORUMUZ ÖTER»

Suruç'ta kendilerine baskı yapıldığı, konuşturulmadıkları, tehdit edildikleri söyleniyor.

Ezen ulusun sosyo-ekonomik yapısından çıkan devrimci anlayışı, ezilen ulusa, veya sömürge ülkeye uygulanamaz. Dolayısıyla Misak-ı Millî sınırları temel alınarak geliştirilen tezlerle sömürge ülkede çalışılamıyacağı açıktır. Söylenen şeyler buradan kaynaklanmaktadır, yoksa külhanbeyce tavırlar içine girilmemiştir. «Fevzi kürttür, gerisi bizi ilgilendirmez» şeklindeki suçlamada asılsız br iftiradır. Ancak «Halkın Kurtuluşu» bu tür ırkçı tavırlar içine girer.

«FEVZİ'Yİ TÜRKLER ÖLDÜRTTÜLER:»

Ailesine, Fevzi'ye bir kaç kez vazgeç denildiği, fakat onun bunu dinlemediği ve nihayet Türk'ler tarafından öldürtüldüğü söylendiğine dair suçlama getirilmektedir.

Bu sözlerle devrimcileri kandıracaklarını mı zan-

nediyorlar? Bunlar ancak sosyal-şovenler tarafından söylenebilir. Bu anlayışa da «Halkın Kurtuluşu» sahiptir.

«MİTİNGE KATILMA»:

Merasime 5-6 bin kişinin katılacağı «Milliyetçilerin» engellemesiyle ancak 2-3 bin kişinin katıldığı belirtilmektedir.

Tören normal bir şekilde yapılmıştır. Çeşitli il ve ilçelerden katılanlar olmuştur. Belirtildiği gibi her hangi bir engelleme yoktur. Onlar 2-3 bin kişilik farkın Antep ve Urfa'dan gelecekler ile doldurulabileceğini belirtmektedirler. Böyle bir şeyin mümkün olamıyacağı bölge devrimcileri tarafından gayet iyi bilinmektedir. Kaldı ki Antep ve Urfa'dan çok daha uzaklardan gelip törene katılanlar olmuştur. Bu tür yalanlara kargalarda güler.

«KONUŞMA YAPMAKTAN KORKTULAR»:

Konuşma yapmaktan korkulduğu belirtilmektedir. Ötekileri gibi bu suçlama da asılsız ve art niyetlidir. Konuşma yapılmıştır. Fakat konunun irdelenmesi, «Halkın Kurtuluşu» paraleline düşürür. Hayır, biz o karanlık bataklığa gelmeyiz.

«TÜRK HALKINA DÜŞMANLIK»:

Yapılan konuşmada Türk halkı ve Türk burjuvazisi arasında ayırım yapılmadığı ve Türk düşmanlığı yapıldığı iddia edilmektedir. Yapılan konuşmada böyle bir içeriğin olmadığı ve olamıyacağını «Halkın Kurtuluşu» da gayet iyi bilmektedir. Gariptir ki bu davanın sanıkları da polisin «Türk düşmanlığı yaptılar» şeklindeki ifadesi üzerine tutuklanmışlardır. Burada da görüyoruz ki, sosyal-şovenler polisin ağzıyla konuşmaktadırlar.

«SOVYET SOSYAL EMPERYALİZMİNE DİL UZATILMAMASI»:

Sovyet sosyal emperyalizmine dil uzatılmaması için çaba harcandığı, halkın ise bu gerici düşünceyi mahkum ettiği belirtilmektedir. Yazımızın başında halkımızın somut talepleri doğrultusunda hareket edilmesi lazım geldiğini, bu yapılmadığı takdirde karşı çıkacağımızı belirtmiştik. Bu da şuna buna «dil uzatmama» meselesi değil halkımızın taleplerine gösterdiğimiz inançtan ve doğru düşüncenin yanında sapık düşüncelerin yenilmesi leninist ilkesinden kaynaklanır. «Halk bu gerici düşünceyi mahkum etti.» şeklindeki görüşleri de kendilerinin ütopyacı ve halk dalkavukluğu biçimindeki subjektif görüşlerinden kaynaklanmaktadır.

«KÜRT TÜRK AYIRIMI YAPILMADAN İŞKENCE»:

Bu konuda da samiyetsiz oldukları ortadadır. Çünkü somut şartların tahlili ve bunlardan çıkacak doğrular göz önüne alınmamıştır.

«DEVRİMCİLER HALKIN YARDIMINI GÖRDÜLER»:

Bu doğrudur. Yıllardır baskı altında bulunan bir halk elbette devrimci bildiklerine sahip çıkar. Yalnız aynı halk sosyal-şovenizmi yıkacak olan güçtürde. Ankara'dan gelenlerin polis tarafından daha çok tutulduğu söylenmektedir. Polis ve mahkeme tutanaklarından sayıları verelim: Viranşehir'den 19, Birecik'ten 38, Siverek'ten 16, Ankara'dan 5, geriye kalanlar Diyarbakır ve çevreden gelenlerdir. Bu konuda da samimiyetsiz oldukları ortadadır.

«BURJUVA MİLLİYETÇİLİĞİ»:

Hemen şunu belirtelim ki ezen ve ezilen ulus milliyetçiliğinin farklı olduğunu Marksizmden haberi olanlar bilirler. Bu anlamda «Halkın Kurtuluşu» gazetesi yazının son bölümünde ezen ulus şovenizmi bataklığına düşmektedir. Bu bölümde bir kere daha vatanın bölünmezliği ve halkın birliğinden söz edilerek Kemalizm üzerine Marksizm monte edilmektedir.

Sonuç olarak küfür ve ihbar niteliği taşıyan yazılarının bütünü göz önüne alınırsa Marksizmi bur- vazi için kabul edilebilir bir hale soktukları ...ülür. İşte biz Marksizm adına yola çıkıp, ...nde kendi burjuvalarına ve emperyalizme h...met eden b...ur düşünce ve davranışlar... amansız müc...e edeceğiz. Gericilerle beraber onlarıda v... edeceğiz.

— YAŞASIN MARKSİZM-LENİNİZM

— KAHROLSUN SOSYAL-ŞOVENİZM

DİYARBAKIR CEZAEVİNDEN
75 SİYASİ TUTUKLU